

MALÝ KATECHIZMUS

KATOLÍCKEHO NÁBOŽENSTVA

1971

VYDAL SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA, TRNAVA

V Cirkevnom nakladateľstve v Bratislave

Nihil obstat

Dr. Ján Čížik, kanonik, cirk. cenzor

Imprimatur

Trnava 6. novembra 1970, číslo 4166/70

Dr. Július Gábris,
prepošt, d. ordinár Apoštolskej
administratúry trnavskej

OBSAH

Otázka:

Úvod

Kresťansko-katolícke náboženstvo nás učí, čo je večný cieľ človeka a čo máme činiť, aby sme dosiahli večný cieľ	1. – 8.
Prvá čiastka: o zjavených pravdách, v ktoré máme veriť	9. – 153.
O viere všeobecne	9. – 17.
O Apoštolskom vyznaní viery	18. – 153.
Prvý článok: o Stvoriteľovi (o Bohu) a o jeho tvoroch	22. – 69.
O Bohu	22. – 38.
O Božích tvoroch	39. – 69.
O tvoroch nerozumných (svet)	39. – 42.
O tvoroch rozumných (anjeli a ľudia)	43. – 69.
Anjeli	44. – 50.
Ľudia	51. – 69.
Druhý článok: o ľudskom mene a o trojnásobnom úrade vteleného Božieho Syna	70. – 73.
Tretí článok: o ľudskom počatí a narodení Božieho Syna, ako aj o jeho verejnom účinkovaní	74. – 84.
Štvrtý článok: o vykupiteľskom diele Ježiša Krista	85. – 89.
Piaty článok: o pobyte Ježiša Krista v predpeklí medzi zosnulými a o slávnom zmŕtvychvstaní jeho tela	90. – 93.
Šiesty článok: o účasti Ježiša Krista-človeka na Božej sláve a moci	94. – 97.
Siedmy článok: o druhom príchode Ježiše Krista	98. – 103.
Ôsmy článok: o Duchu Svätom a o jeho účinkovaní navonok	104. – 109.
Deviaty článok: o Kristovej Cirkvi	110. – 136.
O založení a spravovaní Cirkvi	111. – 118.
O známkach Cirkvi	119. – 125.
O úlohe Cirkvi	126. – 131.
O „spoločenstve svätých“	132. – 136.
Desiaty článok: o odpustení hriechov	137. – 138.
Jedenásty článok: o vzkriesení mŕtveho ľudského tela	139. – 142.
Dvanásty článok: o „posledných veciach“ človeka	143. – 153.
Druhá čiastka: o prikázaniach, ktoré máme zachovávať	154. – 297.
O hlavnom prikázaní	155. – 167.
Láska k Bohu	156. – 160.

Láska k sebe a blížnemu	161. – 167.
O Desatore Božích prikázaniach	168. – 242.
Prvé Božie prikázanie	170. – 189.
Druhé Božie prikázanie	190. – 198.
Tretie Božie prikázanie	199. – 203.
Štvrté Božie prikázanie	204. – 210.
Piate prikázanie Božie	211. – 218.
Šieste Božie prikázanie	219. – 222.
Siedme Božie prikázanie	223. – 227.
Ôsme Božie prikázanie	228. – 237.
Deviate a desiate Božie prikázanie	238. – 242.
O cirkevných prikázaniach	243. – 265.
Prvé cirkevné prikázanie	245. – 250.
Druhé cirkevné prikázanie	251. – 254.
Tretie cirkevné prikázanie	255. – 261.
Štvrté cirkevné prikázanie	262. – 263.
Piate cirkevné prikázanie	264. – 265.
O postoji človeka k prikázaniam	266. – 297.
Postoj kladný: zachovávanie príkazov	267. – 280.
O dobrých a záslužných skutkoch	267. – 289.
O čnosti	270. – 275.
O úsilí po dokonalosti	276. – 280.
Postoj záporný: prestúpenie príkazov	281. – 297.
O hriechu vo všeobecnosti	281. – 288.
O druhoch hriechu	289. – 293.
O pokušení a príležitosti ku hriechu	294. – 297.
Tretia čiastka: o prostriedkoch milosti, ktoré máme užívať	298. – 452.
O Božej milosti	299. – 304.
O prostriedkoch Božej milosti	305. – 452.
O sviatostiach	306. – 400.
Krst	312. – 319.
Birmovanie	320. – 325.
Oltárna sviatosť (Eucharistia)	326. – 349.
O poklone, ktorá prislúcha Oltárnej sviatosti	331. – 332.
O obete svätej omše	333. – 340.
O svätom prijímaní	341. – 349.
Pokánie	350. – 384.
Spytovanie svedomia	355. – 356.
Lútosť	357. – 362.
Silné predsavzatie	363. – 364.

Spoved'	365. – 375.
Zadosťučinenie (pokuta)	376. – 378.
Odpustky	379. – 384.
Pomazanie chorých	385. – 390.
Posvätenie kňazstva (Posvätný stav)	391. – 393.
Manželstvo	394. – 400.
O s v ä t e n i á c h	401. – 405.
O m o d l i t b e	406. – 452.
O modlitbe vo všeobecnosti	406. – 410.
Modlitba Pána	411. – 414.
Anjelské pozdravenie	415. – 417.
Zbierka modlitieb	418. – 452.

ÚVOD

1. Akého si náboženstva?

Ja som kresťan katolíkom.

2. Čo ťa robí kresťanom katolíkom?

Kresťanom katolíkom ma robí:

1. to, že som pokrstený
2. to, že vyznávam kresťansko-katolícku vieru.

3. Kresťansko-katolícku vieru vyznávaš najmä akým znakom?

Kresťansko-katolícku vieru vyznávam najmä znakom svätého kríža, keď sa prežehnávam.

4. Ako sa prežehnávame?

Prežehnávame sa tak, že sa poznačíme znakom svätého kríža, a pritom hovoríme: „V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.“

- a) Keď sa prežehnávame, dávame najavo: 1. že veríme v jedného Boha v troch osobách, 2. že patríme ukrižovanému Ježišovi Kristovi.
- b) Prežehnať sa máme na začiatku a na konci každej modlitby, pri vstupe do kostola a pri odchode z kostola, keď prechádzame popri kostole, pred prácou a po práci, pred každým vážnym podujatím, keď sa naše telo alebo duša nachádza v nebezpečenstve, keď nás kňaz žehná v mene Cirkvi, keď nám kňaz dáva rozhrešenie ap.

5. Ako sa pozdravujeme po katolícky?

Po katolícky sa pozdravujeme takto: „Pochválen buď Ježiš Kristus.“ Na to sa odpovedá: „Na veky. Amen.“

- a) Kresťanské pozdravenia sú aj tieto:
„Pán Boh pomáhaj. – Pán Boh uslyš!“
„Boh ťa opatruj!“
„Zdar Boh!“
„Pozdrav Pán Boh!“
„S Pánom Bohom!“
„Pokoj vám!“
„Pán s vami. – I s duchom tvojím!“

6. Na čo sme na svete?

Na svete sme na to, aby sme dosiahli večné spasenie.

- a) Dosiahnuť večné spasenie znamená toľko, ako sa dostať do neba a mať účasť na Božej blaženosti.

7. Čo máme činiť, aby sme dosiahli večné spasenie?

Aby sme dosiahli večné spasenie,

1. máme veriť v to, čo nám Boh zjavil,
2. máme plniť, čo nám Boh prikázal,
3. máme užívať prostriedky Božej milosti.

- a) Zjaviť znamená: povedať inému také pravdy, ktoré on nemôže poznať z vlastnej skúsenosti. Boh dal ľuďom zjavenie skrze patriarchov a prorokov, a nakoniec skrze svojho vteleného Syna, Ježiša Krista.
- b) Boh nám dal desať prikázaní.
- c) Božiu milosť dosahujeme prijímaním sviatostí, užívaním svätenín a modlitbou.

8. Ako sa nazýva knižka, z ktorej sa učíme o zjavených pravdách, o Božích prikázaniach a o prostriedkoch Božej milosti?

Knižka, z ktorej sa učíme o zjavených pravdách, o Božích prikázaniach a o prostriedkoch Božej milosti, sa nazýva **K a t e c h i z m u s**.

- a) Katechizmus je rozdelený na tri časti. Prvá časť pojednáva o zjavených pravdách, v ktoré máme veriť; druhá o Božích prikázaniach, ktoré máme plniť (zachovávať); tretia o prostriedkoch Božej milosti, ktoré máme užívať.
- b) Kto verí v to, čo Boh, zjavil, kto sa usiluje plniť, čo Boh prikázal, kto užíva prostriedky Božej milosti, nazýva sa nábožným človekom.

PRVÁ ČIASTKA

O ZJAVENÝCH PRAVDÁCH, V KTORÉ MÁME VERIŤ

O VIERE VŠEOBECNE

9. Ak chceme byť spasení, čo máme činiť v prvom rade?

Ak chceme byť spasení, máme v prvom rade veriť vo všetko, čo Boh zjavil.

10. Prečo veríme vo všetko, čo Boh zjavil?

Vo všetko, čo Boh zjavil, veríme

1. preto, lebo svätý Boh nemôže luháť,
2. preto, lebo vševediaci Boh sa nemôže mýliť.

11. Kto nás učí tomu, čo Boh zjavil?

Tomu, čo Boh zjavil, nás učí Kristova Cirkev.

- a) Ježiš Kristus ustanovil svoju Cirkev za zvestovateľku a vysvetľovateľku Božieho zjavenia.

12. Z čoho učí Kristova Cirkev to, čo Boh zjavil?

To, čo Boh zjavil, učí Kristova Cirkev

1. zo Svätého písma,
2. z ústneho podania.

- a) Sväté písmo a ústne podanie sú „prameň Božieho zjavenia“.

13. Čo je Písmo sväté?

Písmo sväté je zbierka tých kníh, ktoré boli napísané z vnuknutia Ducha Svätého .

- a) Sväté písmo sa po grécky nazýva: B i b l i a.

- b) Knihy Písma svätého boli napísané z vnuknutia Ducha svätého. To znamená: pisateľov týchto kníh povzbudil Duch Svätý, aby písali, osvietil ich, čo majú písať, a pri písaní ich chránil pred omylom.

14. Ako delíme Sväté písmo?

Sväté písmo delíme na knihy „Starého zákona“ a na knihy „Nového zákona“.

- a) Knihy „Starého zákona“ obsahujú zjavenie, ktoré dal Boh ľuďom pred príchodom Ježiša Krista na tento svet. Týchto kníh je 45 – 46.
b) Knihy „Nového zákona“ obsahujú zjavenie, ktoré dal Boh ľuďom skrze Ježiša Krista a skrze jeho apoštolov. Týchto kníh je 27.

15. Čo je ústne podanie?

Ústne podanie je tá časť Božieho zjavenia, ktorú apoštoli síce ústne hlásali, ale ju nenapísali.

- a) Ústne podanie sa po latinsky nazýva: Tradícia.
b) Aj ústne podanie bolo postupom času zaznačené do kníh, ale tieto knihy už nepatria do Svätého písma.

16. Je viera v Božie zjavenie nevyhnutne potrebná k spaseniu?

Viera v Božie zjavenie je nevyhnutne potrebná k spaseniu, lebo Ježiš Kristus povedal: „Kto neuverí, bude zatratený. (Mk 16, 16)

- a) Zatrateným znamená: prísť do pekla
b) Viera v Božie zjavenie má byť:
1. v š e o b e c n á, to znamená, že musíme veriť vo všetko, čo Boh zjavil a čo nám Kristova Cirkev predkladá k vereniu;
2. p e v n á, to znamená, že nesmieme pochybovať o pravdivosti Božieho zjavenia;
3. ž i v á, to znamená, že musíme podľa viery žiť;
4. s t á l a, to znamená, že si vieru musíme zachovať až do smrti.
c) Kto odmieta veriť čo len v jedinú zjavenú pravdu, alebo kto zjavenú pravdu vysvetľuje inak, ako ju vysvetľuje Kristova Cirkev, a kto v tomto svojom omyle tvrdošijne zotráva, prestáva byť živým údom Kristovej Cirkvi.

17. Ktoré sú hlavné zjavené pravdy, v ktoré máme nielen veriť, ale aj ich výslovne vedieť?

Hlavné zjavené pravdy, v ktoré máme nielen veriť, ale aj ich výslovne vedieť, sú tieto:

1. Boh je len jeden;
2. v Bohu sú tri osoby: Otec, Syn a Duch Svätý;
3. Boží Syn sa stal človekom, aby nás vykúpil a spasil;

4. Boh je spravodlivý sudca, ktorý dobrých odmieta a zlých tresce;
5. duša človeka je nesmrteľná;
6. Božia milosť je na spásu potrebná.

a) Toto je šesť hlavných pravd Božieho zjavenia.

O APOŠTOLSKOM VYZNANÍ VIERY

18. Kde sú v krátkosti obsiahnuté zjavené pravdy, v ktoré máme veriť?

Zjavené pravdy, v ktoré máme veriť, sú v krátkosti obsiahnuté v Apoštolskom vyznaní viery.

19. Ako znie Apoštolské vyznanie viery?

Apoštolské vyznanie viery znie takto:

- (1) Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme;
- (2) i v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána,
- (3) ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny,
- (4) trpel za vlády Poncia Piláta, bol ukrižovaný, umrel a bol pochovaný.
- (5) Zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych,
- (6) vystúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca všemohúceho.
- (7) Odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych.
- (8) Verím v Ducha Svätého,
- (9) v svätú Cirkev katolícku, v spoločenstvo svätých,
- (10) v odpustenie hriechov,
- (11) vo vzkriesenie tela
- (12) a v život večný.

Amen.

20. Prečo toto vyznanie viery nazývame Apoštolským?

Toto vyznanie viery nazývame Apoštolským preto, lebo pochádza z apoštolských čias.

21. Koľko častok má Apoštolské vyznanie viery?

Apoštolské vyznanie viery má 12 častok, ktoré nazývame článkami.

- a) Apoštolské vyznanie viery má vedieť spamäti každý kresťan katolík, ktorý dospel k užívaniu rozumu. Kto zanedbá naučiť sa ho, dopúšťa sa ťažkého hriechu. V prvých časoch Kristovej Cirkvi nebol človek pripustený ku krstu, ak toto

vyznanie nevedel odriekať. Ani dnes nesmie byť kresťan katolíkom pripustený k sviatostiam, ak ho nevie odriekať. Odriekaj ho denne.

P r v ý č l á n o k

22. Ako znie prvý článok Apoštolského vyznania viery?

Prvý článok Apoštolského vyznania viery znie takto: Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme.

- a) V rámci tohto článku je reč o Stvoriteľovi (t. j. Bohu) a o jeho tvoroch.
- b) Božie tvory sú trojaké: 1. čisto hmotné (nerasty, rastliny, živočíchy); 2. čisto duchovné (duchovia); 3. duchovno-hmotné (ľudia).
- c) Nerasty sú neživé tvory. Rastliny, živočíchy, ľudia a duchovia sú živé tvory.
- d) Nerasty, rastliny a živočíchy sú nerozumné tvory. Duchovia a ľudia sú rozumné tvory.

O B o h u

23. Kto je Boh?

Boh je Pán celého sveta a náš nebeský Otec.

24. Odkedy je a dokedy bude Boh?

Boh vždy bol a vždy bude: Boh je večný. (Ž 89)

- a) Boh svoje jestvovanie a svoje dokonalosti nedostal od nikoho; od všetkých ostatných bytostí sa líši tým, že je s á m o d s e b a.

25. Kde je Boh?

Boh je všade: na nebi, na zemi a na každom mieste. (Ž 138, 7–8)

26. Prečo nevidíme Boha v tuzemskom živote?

V tuzemskom živote nevidíme Boha preto, lebo Boh nemá telo; Boh je duch. (Jn 4, 24)

- a) I keď Boha v tuzemskom živote nevidíme, o jeho jestvovaní nás ubezpečuje 1. svet, ktorý Boh stvoril a múdro zariadil, 2. skutočnosť, že nám dal zjavenie o sebe.

27. Čo vie Boh?

Boh vie všetko: čo bolo, čo je a čo bude; ba vie aj to, čo si myslíme a čo činíme v tajnosti. Boh je *vševediaci*. (Žid 4, 13)

28. Čo môže Boh učiť?

Boh môže učiť všetko, čo len chce. Boh je *všemohúci*. (Ž 134, 24)

29. Ako usporaduje Boh všetko na svete?

Boh všetko na svete usporaduje tak, aby dosiahol to, čo chce dosiahnuť. Boh je *nekonečne múdry*. (Ž 103, 24)

30. Čo miluje a čo nenávidí Boh?

Boh miluje len dobré a nenávidí zlé. Boh je *nanajvyšší svätý*. (Lv 11, 44)

a) Jediné opravdivé zlo je hriech.

31. Ako nás Boh miluje?

Boh nás nekonečne miluje. Dáva nám nielen to, čo potrebujeme pre tuzemskú blaženosť, ale i to, čo potrebujeme k dosiahnutiu nebeskej blaženosti. Boh je *nanajvyšší dobrotivý*. (Jn 3, 16)

32. Ako zaobchádza Boh s dobrými a ako so zlými?

Boh dobrých odmeňuje a zlých tresce. Boh je *nekonečne spravodlivý*. (1 Pt 1, 17)

a) Za vykonané dobro odmeňuje Boh človeka nielen na zemi, ale aj v nebi.

b) Za spáchané zlo (hriechy) tresce Boh človeka alebo na zemi a v očistci, alebo na zemi a v pekle.

c) Boh netresce zlých hneď, ale často aj dlho čaká, aby sa hriešnik polepšil. Boh je *nanajvyšší trpezlivý*.

d) Úplnú odmenu za vykonané dobro a úplný trest za spáchané zlo dá Boh človeku až po smrti.

33. Ako zaobchádza Boh s kajúcim hriešnikom?

Boh kajúcemu hriešnikovi láskavo odpúšťa. Boh je *nekonečne milosrdný*.

34. Je len jeden Boh?

Boh je len jeden.

35. Koľko je osôb v jednom Bohu?

V jednom Bohu sú tri božské osoby: Otec, Syn a Duch Svätý.

36. Je každá z troch božských osôb pravý Boh?

Každá z troch božských osôb je pravý Boh; Otec je pravý Boh, Syn je pravý Boh, Duch Svätý je pravý Boh.

- a) Aj keď je každá z troch božských osôb pravý Boh, nie sú traja bohovia, ale len jeden Boh. **B o ž s k á p r i r o d z e n o s ť** je len jediná: je len jediný vševediaci rozum, je len jediná všemohúca vôľa. Ale týmto jediným vševediacim rozumom rozmýšľajú tri osoby; touto jedinou všemohúcou vôľou konajú tri osoby. Každá z troch božských osôb je rovnako večná, rovnako vševediaci, rovnako všemohúca. Božská prirodzenosť je len jediná, ale majú ju rovnako a nerozdielne **t r a j a**, tri božské osoby.
- b) Ľudskou rečou môžeme tri božské osoby rozoznávať takto: Otec je od večnosti sám od seba; Syn je od večnosti duchovne „plodený“ Otcom; Duch Svätý od večnosti „pochádza“ od Otca a Syna.

37. Ktoré skutky prisudzujeme jednotlivým božským osobám?

Jednotlivým božským osobám prisudzujeme tieto skutky: Otcovi stvorenie sveta, Synovi vykúpenie sveta, Duchu Svätému posvätenie sveta.

- a) Boha-Otca menujeme Stvoriteľom, Boha-Syna Vykupiteľom, Boha-Ducha Svätého Posvätitelom. Tri božské osoby účinkujú **n a v o n o k** spoločne. Preto aj dielo stvorenia, aj dielo vykúpenia, aj dielo posvätenia je spoločným dielom všetkých troch osôb.
Jednotlivé diela jednotlivým božským osobám len **p r i s u d z u j e m e**.

38. Ako menujeme tri božské osoby jedným menom?

Tri božské osoby menujeme jedným menom: Najsvätejšia Trojica.

- a) Aj účinkovanie Boha **n a v o n o k** je plné tajomstiev. Pri pozorovaní stvoriteľského Božieho diela narážame na mnohé tajomstvá, ktoré náš rozum nevie pochopiť. Nečudujme sa, že nevládzeme pochopiť **v n ú t o r n ý ž i v o t** Boha. Nie je možné, aby človek pochopil, ako môže jestvovať jediná bytosť v troch osobách. O tejto skutočnosti vieme len toľko, koľko nám Boh zjavil.
- b) Trojjediného Boha oslavujeme na konci našich modlitieb slovami: „Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.“

O B o ž í c h t v o r o c h

O t v o r o c h n e r o z u m n ý c h

39. Kto stvoril svet?

Svet stvoril Boh.

- a) Stvoriť znamená toľko, ako urobiť niečo z ničoho, jedine silou všemohúcej vôle.
- b) Pod slovom „svet“ rozumieme celý vesmír, ktorého nepatrnou čiatočkou je aj naša Zem, so všetkým, čo je na nej.

40. Na čo Boh stvoril svet?

Boh stvoril svet

1. pre svoju česť a slávu,
2. pre dobro človeka.

- a) Dokonalé dielo oznamuje schopnosť majstra, ktorý ho vytvoril; ctí ho a oslavuje. Svet je Stvoriteľovo dielo. Keď bytosti, obdarené rozumom, pozorujú toto dielo, sú sťaby nútené uznať česť a slávu jeho Majstra.
- b) Naša slnečná sústava je usporiadaná tak, aby človek mohol žiť na zemi. Slúži k dobru človeka.

41. Stará sa Boh i teraz o svet?

Boh sa i teraz stará o svet: zachováva ho a riadi.

- a) Slová „Boh svet zachováva“ treba rozumieť tak, že bez zachovávateľskej Božej činnosti by sa svet premenil v nič: z ničoho bol stvorený a v nič by sa premenil. – Slová „Boh svet riadi“ rozumieme takto: bez Božej vôle alebo bez Božieho dopustenia sa nič nestane. Všetko, čo Boh robí alebo čo dopustí, je pre naše dobro, i keď sa nám to mnohokrát zdá byť nepríjemné.
- b) Aj nehody a trápenia vie Boh obrátiť na dobré: tresce nimi hriešnikov, aby sa napravili; skúša nimi spravodlivých, či mu zostanú verní aj v ťažkostiach, a tak im dáva príležitosť, aby rozmnožili svoje zásluhy pre nebo.
- c) Boh dopúšťa i hriechy, nezabraňuje im nasilu, lebo nechce odňať človeku slobodnú vôľu.

42. Ako nazývame Božiu starostlivosť o svet?

Božiu starostlivosť o svet nazývame Božou prozreteľnosťou.

O tvoroch rozumných

43. Ktoré sú najdokonalejšie Božie tvory?

Najdokonalejšie Božie tvory sú anjeli a ľudia.

A n j e l i

44. Čo sú anjeli?

Anjeli sú duchovia, ktorí majú rozum a slobodnú vôľu, ale nemajú telo.

- a) Boh stvoril mnoho anjelov. Sväté písmo spomína deväť anjelských zborov. Sú to:
1. Anjeli (Rim 8, 38); 2. Archanjeli (1 Sol 4, 15); 3. Cherubíni (Gen 3, 24); 4. Serafíni (Iz 6, 2); 5. Prestoly – Tróny; 6. Panstvá; 7. Kniežatstvá; 8. Mocnosti (Kol 1, 16; Rim 8, 38); 9. Sily – Moci (Ef 1, 21)
- b) Každý anjel má svoje meno. Podľa mena uvádza Sväté písmo týchto duchov: Michael, Gabriel, Rafael, Lucifer. Mená ostatných anjelov nie sú nám známe.

45. Akí boli anjeli, keď ich Boh stvoril?

Keď Boh stvoril anjelov, boli všetci dobrí.

46. Zostali všetci anjeli dobrými?

Všetci anjeli nezostali dobrými. Mnohí z nich zhrešili a boli zhodení do pekla. Títo sa menujú *čerti* alebo *diabli* alebo *zlí duchovia*. (2 Pt 2, 4)

47. Ako sa k nám chovajú dobrí anjeli?

Dobří anjeli nás milujú, preto nás strážia a svojimi vnuknutiami nás povzbudzujú k dobrému. Chcú, aby sme aj my prišli do neba.

48. Ako sa volajú tí anjeli, čo nás strážia?

Tí anjeli, čo nás strážia, sa volajú *anjeli strážcovia*.

- a) Každý človek má anjela strážcu, ktorého si má ctieť, má sa k nemu modliť a má poslúchať jeho vnuknutia.

49. Ako sa k nám správajú zlí duchovia?

Zlí duchovia nás nenávidia a závidia nám, že môžeme byť spasení. Preto nás pokúšajú k hriechom, aby sme aj my prišli do pekla.

50. Čo máme činiť, keď nás zlý duch pokúša na hriech?

Keď nás zlý duch pokúša na hriech, máme prosiť Boha o pomoc a pokušeniu máme odporovať.

L u d i a

51. Ako sa menovali prví ľudia, ktorých Boh stvoril?

Prví ľudia, ktorých Boh stvoril, sa menovali Adam a Eva.

- a) Všetci ľudia pochádzajú od Adama a Evy. Adam a Eva sú p r a r o d i č i a všetkých ľudí.

52. Ako stvoril Boh Adama?

Boh stvoril Adama takto: jeho telo vytvoril „zo zeme“ (zo zemskej hmoty) a „vdýchol“ (stvoril) mu dušu.

53. Z čoho teda pozostáva človek?

Človek pozostáva z tela a duše.

- a) Duša je neviditeľný a nesmrteľný duch. Bez duše by človek nevedel rozmýšľať a slobodne sa rozhodovať.

54. Komu sa podobá ľudská duša?

Ľudská duša sa podobá Bohu. (Gen 1, 26)

55. V čom sa podobá ľudská duša Bohu?

Ľudská duša sa podobá Bohu

1. v tom, že má rozum a slobodnú vôľu,
2. v tom, že je nesmrteľná.

- a) Duša nikdy neumrie, žije aj po smrti človeka.
b) Dušu nevidíme, lebo nie je z hmoty. Prítomnosť nehmotnej duše v človekovi poznávame z toho, že človek má rozum, že vie rozmýšľať a že má slobodnú vôľu, – že sa vie slobodne odhodlať k dobrému alebo k zlému.

56. Prečo Boh stvoril ľudí?

Boh stvoril ľudí

1. preto, aby ho oslávili,
2. preto, aby ich odmenil za túto oslavu.

- a) Boha oslávime tým, že z jeho stvoriteľského diela a zjavenia p o z n á v a m e jeho velebnosť, dokonalosť a zvrchované panstvo, že ho pre jeho velebnosť a dokonalosť m i l u j e m e ; že mu ako zvrchovanému Pánovi s l ú ž i m e, zachovávajúc jeho prikázania.
b) Ako odmenu za oslávenie nám Boh pripravil účasť na svojej sláve, t. j. spasenie.

57. Môžu ľudia dosiahnuť spasenie vlastnými silami?

Ľudia nemôžu dosiahnuť spasenie svojimi vlastnými silami; k dosiahnutiu spasenia potrebujú aj Božiu milosť.

58. Obdaril Boh prvých ľudí svojou milosťou?

Boh obdaril prvých ľudí svojou milosťou: posvätil ich duše, prijal ich za svoje deti, a tak ich urobil dedičmi neba.

59. Kde bývali prví ľudia?

Prví ľudia bývali v raji.

a) Pod rajom nerozumieme len miesto, ale predovšetkým stav blaženosti.

60. Boli prví ľudia v raji blažení?

Prví ľudia boli v raji blažení: ničím netrpeli a nemali nikdy zomrieť.

61. Zostali prví ľudia navždy blažení?

Prví ľudia nezostali navždy blažení, lebo spáchali hriech, a tým na seba uvalili Boží trest.

62. Ako spáchali prví ľudia hriech?

Prví ľudia spáchali hriech tak, že vedome a dobrovoľne neposlúchli Božie prikázanie.

63. Aké následky mal pre prvých ľudí hriech, ktorí spáchali?

Hriech, ktorí prví ľudia spáchali, mal pre nich tieto následky:

1. rozum sa im zatemnil,
2. ich vôľa sa stala náchylnou k zlému,
3. museli veľa trpieť,
4. museli zomrieť,
5. stratili z duše Božiu milosť, a preto sa nemohli dostať do neba.

a) Adam svojím hriechom neuškodil len sebe, ale aj všetkým svojim potomkom. Jeho hriech spolu s následkami dedia po ňom všetci jeho potomkovia.

64. Čo dedíme po Adamovi?

Po Adamovi dedíme aj hriech, ktorý spáchal, aj následky jeho hriechu.

65. Ako sa nazýva hriech, ktorý sme zdedili po Adamovi?

Hriech, ktorý sme zdedili po Adamovi, sa nazýva dedičný hriech.

a) Dedičný hriech sme nespáchali my.

b) Dedičný hriech prechádza na každého človeka už pri počatí.

66. Bol niektorý človek ochránený od dedičného hriechu?

Od dedičného hriechu bola ochránená jedine Preblahoslavená Panna Mária.

- a) Od dedičného hriechu ochránil Boh Pannu Máriu preto, lebo si ju vyvolil za Matku Ježiša Krista.
- b) Panna Mária bola ochránená od dedičného hriechu vo chvíli svojho počatia. Preto hovoríme o Panne Márii, že je „počatá bez poškvvrny dedičného hriechu“. Sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie slávime každoročne 8. decembra.
- c) Po vykúpení majú ľudia možnosť očistiť sa od dedičného hriechu krstom.

67. Čo by sa stalo s ľuďmi, keby sa Boh nebol nad nimi zmiloval?

Keby sa Boh nebol nad ľuďmi zmiloval, pre dedičný hriech by žiaden človek nemohol prísť do neba.

68. Ako sa Boh zmiloval nad ľuďmi?

Boh sa zmiloval nad ľuďmi tak, že im prisľúbil a poslal Vykupiteľa.

- a) Boh prisľúbil Vykupiteľa už prvým ľuďom po spáchanom hriechu. Svoj sľub obnovil Abrahámovi, Izákovi, Jakubovi, Mojžišovi a prorokom. Proroci z vnuknutia Ducha Svätého predpovedali: kde sa Vykupiteľ narodí (Mich 5, 2); čas, kedy sa narodí (Dan 9, 25); zázraky, ktoré bude Vykupiteľ robiť (Iz 35, 4–6); Vykupiteľove umučenie a smrť (Iz 53, 10; Ž 21, 19); jeho nanebovstúpenie (Ž 109, 1). Predpovedali aj to, že Vykupiteľ založí Cirkev. Ľudia museli čakať na príchod Vykupiteľa tisíce a tisíce rokov. Túto dobu očakávania Vykupiteľa nám liturgia pripomína v adventnom období

69. Kto je prisľúbený Vykupiteľ?

Prisľúbený Vykupiteľ je Ježiš Kristus.

D r u h ý   č l á n o k

70. Ako znie druhý článok Apoštolského vyznania viery?

Druhý článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím) i v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána.

- a) V rámci tohto článku je reč o ľudskom mene a o trojnásobnom úrade vteleného Božieho Syna.

71. Kto je Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus je druhá božská osoba, jednorodený Boží Syn, ktorý sa pre nás stal človekom.

- a) Ježiš Kristus je Boží Syn. Oznamoval to Otec Boh pri Ježišovom krste v Jordáne a pri jeho premenení na Hore (Mt 3, 17; Mt 17, 1–9). Učil to o sebe sám Ježiš Kristus (Jn 10, 30; Mt 26, 63; Mt 28, 18) a dokázal to svojimi zázrakmi a proroctvami.

72. Čo znamená meno „Ježiš“?

Meno Ježiš znamená toľko ako Spasiteľ alebo Vykupiteľ.

73. Čo znamená meno „Kristus“?

Meno Kristus znamená toľko ako Pomazaný.

- a) Uvádžanie do úradu kňaza z starého zákona, do úradu kráľovského, ako aj do úradu proroka sa u židov v Starom zákone uskutočňovalo tak, že dotyčnému naliali na hlavu olivový olej; takto ho pomazali. Kňaza, kráľa i proroka Židia nazývali „Pomazaným“, keďže uvedenie do týchto úradov sa dialo pomazaním. Pojem „pomazaný“ sa vyjadroval v židovskej reči slovom „Mesiáš“, v gréckej reči slovom „Kristus“. Ježiš je kňaz Nového zákona, je kráľ Božieho kráľovstva, je najväčší prorok. Preto ho voláme „Pomazaným“, „Kristom“, „Mesiášom“.

Tretí článok

74. Ako znie tretí článok Apoštolského vyznania viery?

Tretí článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím v Ježiša Krista), ktorý sa počal z Márie Panny.

- a) V rámci tohto článku je reč o vtelení Božieho Syna, o jeho ľudskom počatí a narodení, i o jeho verejnom účinkovaní.
- b) O Ježišovom počatí, narodení a detstve rozjímame, keď sa modlíme „radostný“ ruženec.

75. Čo nás učí tretí článok Apoštolského vyznania viery?

Tretí článok Apoštolského vyznania viery nás učí, že Boží Syn sa stal človekom.

76. Ako sa stal Boží Syn človekom?

Boží Syn sa stal človekom tak, že pôsobením Ducha Svätého vzal na seba také *telo* a takú *dušu*, aké máme my, ľudia.

- a) Toto učenie našej viery nazývame tajomstvom vtelenia Božieho Syna.
- b) Vtelenie Božieho Syna zvestoval anjel Gabriel Panne Márii. Sviatok Zvestovania Pána slávime každoročne 25. marca, deväť mesiacov pred 25. decembrom, teda pred sviatkom Narodenia Pána Ježiša.
- c) Boží Syn sa vtelil, stal sa človekom, ale neprestal byť Bohom. V Ježišovi Kristovi sú **dve prirodzenosti**: prirodzenosť božská a prirodzenosť ľudská. Ježiš Kristus je aj opravdivý Boh, aj opravdivý človek. Pritom však je Ježiš Kristus len **jedna osoba**, a síce druhá **božská osoba**.

77. Kto je matka Ježiša Krista?

Matka Ježiša Krista je Preblahoslavená Panna Mária.

- a) Keďže Syn Panny Márie, Ježiš Kristus, je opravdivý Boh (druhá božská osoba), nazývame Pannu Máriu Matkou Božou – Bohorodičkou.

78. Kto bol pestúnom, čiže vychovávateľom Ježiša Krista?

Pestúnom, čiže vychovávateľom Ježiša Krista bol svätý Jozef, ženích Panny Márie.

- a) Svätý Jozef nie je otcom Ježiša Krista. Ním je Boh Otec (prvá božská osoba).
- b) Slávnosť sv. Jozefa sa koná 19. marca.
- c) Ježiš, Mária a Jozef tvoria svätú Rodinu.

79. Prečo sa Boží Syn stal človekom?

Boží Syn sa stal človekom

- 1. preto, aby nás učil slovom a príkladom;
- 2. preto, aby nás vykúpil a spasil svojím utrpením a smrťou.

80. Kde sa narodil Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus sa narodil v Betleheme.

- a) Narodenie Ježiša Krista slávime každoročne 25. decembra, na Vianoce.
- b) Ôsmeho dňa po narodení dostalo dieťa Panny Márie meno „Ježiš“. Pamiatku toho slávime každoročne 1. januára, na Nový rok.
- c) Malému Ježiškovi sa prišli pokloniť pastieri, potomkovia Abrahámovi, v tú noc, keď sa narodil. Neskoršie sa mu prišli pokloniť aj traja mudrci, čiže traja králi z Východu. Títo traja mudrci boli modlári. Pamiatku poklony troch mudrcov slávime každoročne 6. januára, na sviatok Zjavenia Pána, a či na Troch Kráľov. Vtedy sa Vykupiteľ zjavil (ukázal) po prvý raz modlárom.
- d) Štyridsiateho dňa po narodení bol chlapec obetovaný v jeruzalemskom chráme. Túto udalosť nám pripomína sviatok Obetovanie Pána (Hromnice) – 2. februára.

81. Kde bol Ježiš vychovávaný?

Ježiš bol vychovávaný v Nazarete.

- a) Keďže Ježiš vyrástol v meste Nazarete, jeho vrstovníci ho menovali Ježišom Nazaretským.

82. Kedy začal Ježiš verejne vyučovať?

Ježiš začal verejne vyučovať, keď mal asi tridsať rokov.

- a) Ježiš učil verejne asi tri roky. Mal viacero učeníkov (dospelých žiakov), z ktorých si vyvolil dvanásť apoštolov.

83. Čo učil Ježiš?

Ježiš učil všetko, v čo máme veriť a čo máme činiť, aby sme boli spasení.

- a) Ježišovo učenie sa nazýva „e v a n j e l i u m“, čo v slovenčine znamená „radostná novina“ alebo b l a h o z v e s ť.
b) Ježišov život a učenie v krátkosti spísali štyria „evanjelisti“: Matúš, Marek, Lukáš a Ján. Z týchto kníh sa číta istá časť, „čítanie“, pri každej sv. omši.

84. Čím Ježiš dokázal pravdivosť svojho učenia?

Pravdivosť svojho učenia Ježiš dokázal;:

1. svojím svätým životom (Jn 8, 46);
  2. svojimi zázrakmi (Jn 5, 35)
  3. svojimi proroctvami.
- a) **Z á z r a k** je neobyčajný viditeľný skutok, ktorý nemožno vykonať prirodzenou silou, ktorý môže vykonať len Pán prírody (Boh), alebo ten, koho si Boh vyberie ako nástroj na vykonanie takej udalosti. Niektoré zázraky Ježiša Krista: premenil vodu na víno; uzdravoval chorých jediným rozkazom; niekoľkými malými chlebmi nasýtil viactisícový zástup; utíšil búrku na mori; kriesil mŕtvych; sám vstal z mŕtvych.
- b) **P r o r o c t v o** je predpovedanie takej budúcej udalosti, ktorú človek nemôže predvídať, ktorú môže poznať len vševediaci Boh. Niektoré proroctvá Ježiša Krista: predpovedal, že bude ukrižovaný a že na tretí deň vstane z mŕtvych (Mt 26, 18–19); predpovedal, že vystúpi na nebesia (Jn 6, 63); predpovedal, že pošle Ducha Svätého (Jn 14, 15–17); predpovedal skazu Jeruzalemu (Mt 24, 1–2); predpovedal rozšírenie Cirkvi po celom svete a jej trvanie až do konca sveta. (Jn 10, 16; Mt 16, 18).

85. Ako znie štvrtý článok Apoštolského vyznania viery?

Štvrtý článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím v Ježiša Krista, ktorý) trpel za vlády Poncia Piláta, bol ukrižovaný, umrel a bol pochovaný.

a) V rámci tohto článku je reč o vykupiteľskom diele Ježiša Krista.

86. Ako trpel za nás Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus za nás veľmi trpel:

1. potil sa krvou;
2. bol bičovaný;
3. bol korunovaný trnám;
4. niesol kríž;
5. bol ukrižovaný.

- a) Ježiš Kristus trpel „za vlády Poncia Piláta“, t.j. v čase, keď rímskeho cisára zastupoval v židovskej krajine Pontský Pilát. Pilát pochádzal z kraja zvaného Pontus; odtiaľ jeho meno Pontský Pilát. Ježiša odsúdil na smrť zo strachu, že Židia pôjdu naňho žalovať rímskemu cisárovi.
- b) Pamätný deň smrti Ježiša Krista je Veľký piatok.
- c) Keď sa modlíme „bolestný ruženec“, rozjímame o utrpení a o smrti Ježiša Krista.

87. Musel Ježiš Kristus trpieť a zomrieť?

Ježiš Kristus nemusel trpieť a zomrieť. Obetoval sa za nás dobrovoľne, lebo nás nekonečne miloval a chcel nám pomôcť.

a) Smrť Ježiša Krista na kríži menujeme **o b e t o u k r í Ź a**.

88. Prečo Ježiš Kristus trpel a umrel?

Ježiš Kristus trpel a umrel

1. preto, aby učinil Bohu zadosť za naše hriechy;
2. preto, aby nás vykúpil z večného zatratenia;
3. preto, aby nás spasil, čiže, aby nám otvoril nebo.

89. Za ktoré hriechy Ježiš Kristus trpel a umrel?

Ježiš Kristus trpel a umrel za hriechy celého sveta: za dedičný hriech a za všetky ostatné hriechy.

a) „Za hriechy celého sveta“ znamená: za hriechy všetkých ľudí.

- b) Smrťou Ježiša Krista bola daná všetkým ľuďom možnosť spasenia. Spasenie však dosiahnu len tí, čo zo svojej strany splnia tieto podmienky: 1. veria všetkému, čo Boh zjavil; 2. usilujú sa zachovávať Božie prikázania; užívajú prostriedky Božej milosti.
- c) Majme v úcte z n a k k r í Ź a. Často sa poznačme týmto znakom, najmä na začiatku a na konci modlitby. Znak kríža majme vo svojich príbytkoch. Nezabúdajme, že Pána Ježiša Krista nepribili na kríž Židia, ani rímski vojaci na rozkaz Pontského Piláta, – ale ľudské hriechy, teda aj naše hriechy.

P i a t y   č l á n o k

90. Ako znie piaty článok Apoštolského vyznania viery?

Piaty článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím v Ježiša Krista, ktorý) zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych.

- a) V rámci tohto článku je reč o trojdňovom pobyte Ježiša Krista u zosnulých a o slávnom zmŕtvychvstaní jeho tela.
- b) O zmŕtvychvstaní Ježiša Krista rozjímame, keď sa modlíme prvý desiatok „slávneho ruženca“.

91. Čo znamenajú slová „zostúpil k zosnulým“?

Slová „zostúpil k zosnulým“ znamenajú, že duša Ježiša Krista zostúpila po jeho smrti do predpekla, kde duše zosnulých spravodlivých ľudí očakávali vykúpenie a spasenie.

92. Prečo Ježiš Kristus zostúpil k zosnulým do predpekla?

Ježiš Kristus zostúpil k zosnulým do predpekla preto, aby dušiam spravodlivých zvestoval, že sú už vykúpené a spasené.

93. Čo sa stalo tretieho dňa po smrti Ježiša Krista?

Tretieho dňa po smrti Ježiša Krista sa vrátila jeho duša do jeho mŕtveho tela: Ježiš Kristus vstal slávne z mŕtvych.

- a) Ježiš Kristus zomrel na Veľký piatok a vstal z mŕtvych v nedeľu ráno. Pamiatku zmŕtvychvstania Ježiša Krista slávime každoročne na Veľkú noc. Túto udalosť nám pripomína aj každá nedeľa.
- b) V predpeklí čakali na vykúpenie a spasenie okrem mnohých iných duší aj duše prarodičov Adama a Evy, duše Ábela, Abraháma, Izáka, Jakuba, duša svätého Jozefa, svätého Jána Krstiteľa, duše betlehemských chlapcov zavraždených na rozkaz Herodesa. V predpeklí duše netrpli, ale Pána Boha nevideli.

- c) O zmŕtvychvstaní Ježiša Krista svedčili jeho apoštoli a učenici, ktorým sa po vzkriesení častejšie ukázal (zjavil), rozprával sa s nimi a jedol. Z nich mnohí podstúpili mučenícku smrť za svoje svedectvo o zmŕtvychvstaní Ježiša Krista.
- d) Ježiš Kristus zostal po svojom zmŕtvychvstaní na zemi ešte štyridsať dní. Za tento čas udelil svojim apoštolom, najmä Petrovi, duchovnú moc a dal im pokyny, ako majú riadiť jeho cirkev.

Š i e s t y   č l á n o k.

94. Ako znie šiesty článok Apoštolského vyznania viery?

Šiesty článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím v Ježiša Krista, ktorý) vystúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca všemohúceho.

- a) V rámci tohto článku je reč o účasti Ježiša Krista-človeka na Božej sláve a moci.
- b) O nanebovstúpení Ježiša Krista rozjímame, keď sa modlíme druhý desiatok „slávnostneho ruženca“.

95. Kedy Ježiš vystúpil na nebesia?

Ježiš vystúpil na nebesia na štyridsiaty deň po svojom zmŕtvychvstaní.

- a) Sviatok Nanebovstúpenia Ježiša Krista slávime každoročne na štyridsiaty deň po Veľkej noci.

96. Ako vystúpil Ježiš Kristus na nebesia?

Ježiš Kristus vystúpil na nebesia z Olivovej hory, pred očami svojich učeníkov.

97. Čo znamenajú slová „sedí po pravici Boha Otca všemohúceho“?

Slová „sedí po pravici Boha Otca všemohúceho“ znamenajú, že Ježiš Kristus aj ako človek vládne božskou mocou na nebi i na zemi.

- a) Ježiš Kristus aj ako človek dostal božskú moc: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi.“ (Mt 28, 18)
- b) Kto chce nasledovať Ježiša Krista do jeho slávy, musí ho tu na zemi nasledovať v trezrlivom znášaní utrpení a krížov.

S i e d m y   č l á n o k.

98. Ako znie siedmy článok Apoštolského vyznania viery?

Siedmy článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím v Ježiša Krista, ktorý) odtiaľ (z neba) príde súdiť živých i mŕtvych.

a) V rámci tohto článku je reč o „druhom príchode“ Ježiša Krista na tento svet.

99. Kedy príde Ježiš Kristus súdiť živých i mŕtvych?

Ježiš Kristus príde súdiť živých i mŕtvych na konci sveta.

a) Ježiš Kristus nám nezjavil, kedy bude koniec sveta.

b) Pod „živými“ rozumieme dobrých, pod „mŕtvymi“ zlých.

100. Ako sa nazýva súd na konci sveta?

Súd na konci sveta sa nazýva „posledný súd“ alebo „všeobecný súd“, či „súd sveta“.

a) Prvý súd bude hneď po smrti človeka. To bude „osobitný súd“, keďže vtedy bude Boh súdiť každú dušu osobitne.

101. Čo povie Ježiš Kristus dobrým pri poslednom súde?

Pri poslednom súde povie Ježiš Kristus dobrým: „Pod’te, požehnaní od môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré vám bolo pripravené od ustanovenia sveta.“ (Mt 25, 34)

102. Čo povie Ježiš Kristus zlým pri poslednom súde?

Pri poslednom súde povie Ježiš Kristus zlým: „Vzdial’te sa odo mňa, zlorečení, do ohňa večného, ktorý je pripravený diablove a jeho anjelom.“ (Mt 25, 41)

103. Kde pôjdu po všeobecnom súde dobrí, a kde zlí?

Po všeobecnom súde pôjdu dobrí do neba, a zlí do pekla.

a) Po všeobecnom súde pôjde do neba alebo do pekla nielen duša človeka, ale celý človek: s telom i dušou, lebo všeobecnému súdu bude predchádzať všeobecné vzkriesenie tela.

b) Očistec po všeobecnom súde prestane jestvovať.

c) Pri všeobecnom súde sa každý dozvie, čo dobrého alebo zlého v živote vykonal, povedal a myslel.

104. Ako znie ôsmy článok Apoštolského vyznania viery?

Ôsmy článok Apoštolského vyznania viery znie takto: Verím v Ducha Svätého.

- a) V rámci tohto článku je reč o tretej božskej osobe.

105. Kto je Duch Svätý?

Duch svätý je tretia božská osoba, opravdivý Boh s Otcom i Synom.

106. Kedy poslal Ježiš Kristus svojej Cirkvi Ducha Svätého?

Ježiš Kristus poslal svojej Cirkvi Ducha Svätého na desiaty deň po svojom nanebovstúpení.

- a) Pamiatku zoslania Ducha Svätého slávime každoročne na Turíce. Je to päťdesiaty deň po Veľkej noci a desiaty deň po sviatku Nanebovstúpenia Pána.
b) Pri Ježišovom krste sa Duch Svätý zjavil v podobe holubice. Na desiaty deň po Nanebovstúpení Pána zostúpil Duch Svätý v podobe vetra a ohnivých jazykov.
c) O zslaní Ducha Svätého rozjímame, keď sa modlíme tretí desiatok „slávneho ruženca“.

107. Prečo poslal Ježiš Kristus Ducha svätého?

Ježiš Kristus poslal Ducha Svätého preto, aby pôsobil v Cirkvi a ľudských dušiach.

108. Ako pôsobí Duch Svätý v Cirkvi?

Duch Svätý pôsobí v Cirkvi tak, že ju vyučuje a riadi.

- a) Duch Svätý bude v Cirkvi pôsobiť až do konca sveta. Duch Svätý učí Cirkev správne chápať náuku Ježiša Krista a chráni ju, aby sa nepomýlila pri podávaní a vysvetľovaní tejto náuky.

109. Ako pôsobí Duch Svätý v ľudských dušiach?

Duch Svätý pôsobí v ľudských dušiach tak, že ich posilňuje a posväcuje.

- a) Ľudské duše musia zvädzať duševný boj proti pokušeniam. V tomto boji ich posilňuje Duch Svätý tak, že im dáva p o m á h a j ú c u m i l o s ť. Aby sa ľudské duše podobali v svätosti Bohu, posväcuje ich Duch Svätý, t.j. dáva im aj p o s v ä c u j ú c u m i l o s ť.

- b) Okrem pomáhajúcej a posväcujúcej milosti dáva Duch Svätý ľudským dušiam *s e d e m d a r o v*, ktorými ich nakloňuje, aby poslúchali jeho vnuknutia. Dary Ducha Svätého sú: 1. dar múdrosti, 2. dar rozumu, 3. dar rady, 4. dar sily, 5. dar poznania, 6. dar bohabojnosti, 7. dar Božej bázne. (Iz 11, 2–3)

D e v i a t y č l á n o k

110. Ako znie deviaty článok Apoštolského vyznania viery?

Deviaty článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím) v svätú Cirkev katolícku, v spoločenstvo svätých.

- a) V rámci tohto článku je reč o Kristovej Cirkvi.

Z a l o ž e n i e a s p r a v o v a n i e C i r k v i

111. Kto založil Cirkev?

Cirkev založil Ježiš Kristus.

- a) Ježiš Kristus založil Cirkev postupne. Ukazoval ľuďom *c e s t u* do neba: cestu označovanú Božími prikázaniami. Zjavoval ľuďom *p r a v d u*: poučoval ich o vznešených zámeroch, ktoré má s nimi Boh. Poučal ich o tom, že ich Boh chce urobiť účastníkmi svojej blaženosti. Svojou vykupiteľskou smrťou získal ľuďom nadprirodzený *ž i v o t* a poslal im Ducha Svätého, aby do ich duší vlieval nadprirodzený život. Tých ľudí, čo mu uverili, nazval Ježiš Kristus svojimi ‚baránkami‘. Z tých si vybral dvanásť apoštolov, ktorých nazval svojimi ‚ovcami‘. Sám seba nazval ‚dobrým Pastierom‘, ktorý dá život za svoje stádo, aby ho ochránil pred pekelným ‚vlkom‘. Celé toto svoje stádo nazval ‚Božím ľuďom‘ alebo ‚Božím kráľovstvom‘, alebo ‚Cirkvou‘.
- b) Jedna časť ‚Božieho ľudu‘ sa dnes už nachádza v Božej sláve: zvíťazila nad nástrahami zlého ducha a požíva odmenu za svoju vernosť Ježišovi Kristovi. Táto časť ‚Božieho ľudu‘ sa nazýva ‚C i r k e v o s l á v e n á‘ alebo ‚C i r k e v v í ť a z n á‘. Aj duše, ktoré Ježiš Kristus našiel v predpeklí, považoval za svojich baránkov. V deň svojho nanebovstúpenia ich voviedol do Božej slávy, a odvtedy patria do ‚Cirkvi oslávenej‘. Iná časť Božieho ľudu sa dnes nachádza v očistci. Nebeskú slávu majú zabezpečenú, ale skôr, ako ju začnú požívať, musia si vytrpieť dočasný trest v očistci za chyby, ktorých sa dopustili v tuzemskom živote; prípadne sa musia utrpením očistiť od všedných hriechov, od ktorých sa na tomto svete neočistili. Táto časť Božieho ľudu sa nazýva ‚C i r k e v t r p i a c a‘. Iná časť Božieho ľudu putuje na tomto svete k nebeskej sláve a zväzda duchovný boj proti hriechom. Táto skupina ‚Božieho ľudu‘ sa nazýva ‚C i r k e v p u t u j ú c a‘ alebo ‚C i r k e v b o j u j ú c a‘. Do tejto kategórie patria tí, čo sú pokrstení, čo veria učeniu Ježiša Krista a uznávajú ho za pastiera.

- c) Ako je pastier ‚hlavou‘ stáda, ako je prezident alebo kráľ ‚hlavou‘ štátu, tak je Ježiš Kristus ‚hlavou‘ Cirkvi, vodcom Božieho ľudu, kráľom Božieho kráľovstva . Táto ‚hlava Cirkvi‘, Ježiš Kristus, je pre nás, žijúcich na tomto svete, neviditeľná.

112. Koho ustanovil Ježiš Kristus za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej?

Za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej ustanovil Ježiš Kristus svätého Petra apoštola.

113. Akými slovami sľúbil Ježiš Kristus svätému Petrovi apoštolovi, že ho ustanoví za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej?

Ježiš Kristus sľúbil svätému Petrovi apoštolovi, že ho ustanoví za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej týmito slovami:

„Ty si Peter (slovensky skala) a na tejto skale vystavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva; a čokoľvek zviažeš na zemi, bude zviazané i na nebi; a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi.“ (Mt 16, 18–19)

- a) Ježiš Kristus prirovnáva Cirkev k hradu, vystavanému na skale. Skalou, na ktorej bude stáť tento ‚hrad‘ má byť podľa Ježiša Krista apoštol Peter.
- b) ‚Zväzovať‘ a ‚rozväzovať‘ znamená toľko, ako dávať podľa potreby záväzné zákony (prikázania), alebo ich podľa potreby rušiť, prípadne meniť. Petrovi teda sľúbil Ježiš Kristus zákonodarnú moc v Cirkvi putujúcej.

114. Akými slovami ustanovil Ježiš Kristus Petra apoštola za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej?

Za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej ustanovil Ježiš Kristus Petra apoštola týmito slovami: „Pas mojich baránkov, pas moje ovce.“ (Jn 21, 15–16)

- a) ‚Pásť‘ znamená toľko, ako viesť alebo spravovať. Týmito slovami bola daná apoštolovi Petrovi **s p r á v c o v s k á** moc nad celou Cirkvou putujúcou.

115. Kto je viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej po smrti svätého Petra apoštola?

Viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej po smrti svätého Petra apoštola je jeho nástupca, rímsky biskup.

- a) Peter apoštol, viditeľná hlava Cirkvi putujúcej, sídlil a zomrel v Ríme. Preto sa po jeho smrti stal viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej rímsky biskup.
- b) Rímskeho biskupa nazývame **p á p e ž**.
- c) Keďže hlavou Cirkvi putujúcej je rímsky biskup, nazývame Cirkev putujúcu **r í m s k o u C i r k v o u**.

116. Koho ustanovil Ježiš Kristus za predstavených Cirkvi putujúcej pod vedením apoštola Petra?

Za predstavených Cirkvi putujúcej pod vedením apoštola Petra ustanovil Ježiš Kristus apoštolov.

117. Kto sú predstavení Cirkvi putujúcej po smrti apoštolov?

Predstavení Cirkvi putujúcej po smrti apoštolov sú ich nástupcovia: biskupi.

- a) Ako boli Petrovi podriadení ostatní apoštoli z vôle Ježiša Krista, tak majú byť rímskemu biskupovi (pápežovi) podriadení ostatní biskupi z vôle Ježiša Krista.
- b) Biskupi spravujú Boží ľud na území jednotlivých biskupstiev. Pomáhajú im v tom farári, každý na území svojej farnosti. Pomocníkmi farárov sú kapláni.

118. Čo je Cirkev putujúca?

Cirkev putujúca je spoločnosť na zemi žijúcich ľudí, ktorí sú

- 1. pokrstení,
- 2. veria učeniu Ježiša Krista (ak dosiahli užívanie rozumu),
- 3. uznávajú pápeža za svoju viditeľnú duchovnú hlavu (ak dosiahli užívanie rozumu).

- a) Duchovne patria do Cirkvi putujúcej aj nepokrstení, ak úprimne túžia poznať pravdy, ktoré Boh zjavil, a tieto pravdy nezaujato hľadajú.

Z n á m k y c i r k v i

119. Koľko cirkví založil založil Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus založil len jednu Cirkev.

- a) Pravé náboženstvo môže byť iba jedno, Boh je len jeden. Jednaké sú pravdy, ktoré Boh zjavil. Jednaká musí byť aj naša viera v zjavené pravdy. Jedna je cesta, ktorá nás vedie k spaseniu: to je tá, ktorú nám ukázal a otvoril Ježiš Kristus. Jeden je Boží ľud, ktorý putuje k nebeskej vlasti a ktorý chce mať Ježiš Kristus začlenený do jednej Cirkvi.
- b) Na svete je veľa náboženských spoločností, ktoré sa od seba líšia vo viere a hľadajú odlišné cesty k spásu. Ježiš Kristus nezaložil všetky tieto náboženské spoločnosti: založil len jedinú Cirkev a chce, aby do nej patrili všetci ľudia, ktorí mu uverili. Chce, aby bol „jeden ovčinec a jeden pastier“. (Jn 10, 16) Treba zistiť, ktorá z týchto náboženských spoločností je Cirkev, založená Ježišom Kristom.

120. Po čom poznať Cirkev založenú Ježišom Kristom?

Cirkev založenú Ježišom Kristom možno poznať:

- 1. po tom, že je jednotná,

2. po tom, že je svätá,
3. po tom, že je katolícka (všeobecná),
4. po tom, že je apoštolská.

- a) Pri poslednej večeri sa Kristus modlil takto:
„... Pre nich sa aj ja posväčujem, aby aj oni boli posvätení pravdou (aby ich spoločenstvo bolo s v ä t é). A prosím nie len za nich, ale aj za tých, ktorí pre ich slovo uveria pre mňa (ktorí od a p o š t o l o v a ich nástupcov prijmu zjavenú pravdu a uveria), aby všetci jedno boli (aby spoločenstvo v š e t k ý c h veriacich bolo j e d n o t n é).“ (Jn 17, 19–21) V tejto modlitbe, ako aj inokedy, označil Ježiš Kristus svoju Cirkev štyrmi znakmi (značkami): chce mať Cirkev a jednotnú, svätú, všeobecnú, apoštolskú.
- b) Slovo „katolícky“ je gréckeho pôvodu a znamená „všeobecný“. Viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej je rímsky biskup (pápež), preto sa Cirkev putujúca nazýva rímskou Cirkvou. Cirkev založenú Ježišom Kristom preto môžeme nazývať r í m s k o k a t o l í c k o u Cirkvou.

121. Má rímskokatolícka cirkev všetky štyri uvedené znaky?

Rímskokatolícka Cirkev má všetky štyri uvedené znaky.

122. Je rímskokatolícka Cirkev jednotná?

Rímskokatolícka Cirkev je jednotná:

1. má jednu hlavu;
2. vždy a všade učila a učí jedno a to isté;
3. vždy a všade vysluhovala a vysluhuje tie isté sviatosti;
4. vždy a všade obetovala a obetuje Bohu jednu a tú istú obeť (omšu svätú).

123. Je rímskokatolícka Cirkev svätá?

Rímskokatolícka cirkev je svätá:

1. má svätého zakladateľa – Ježiša Krista;
2. jej učenie je sväté;
3. má prostriedky na posväcovanie duší.

124. Je rímskokatolícka Cirkev všeobecná?

Rímskokatolícka Cirkev je všeobecná:

1. neprestajne trvá a bude trvať do konca sveta (Mt 28, 20), je všeobecná časove;
2. apoštoli a ich nástupcovia dostali rozkaz rozšíriť ju po celom svete (Mk 16, 15), je všeobecná priestorove;
3. každý človek môže a má byť jej členom, je všeobecná spoločensky.

125. Je rímskokatolícka Cirkev apoštolská?

Rímskokatolícka Cirkev je apoštolská:

1. rozširovali ju apoštoli;
2. jej učenie je zhodné s učením, ktoré hlásali z rozkazu Ježiša Krista apoštoli;
3. jej predstavení sú nástupcovia apoštolov, lebo moc, ktorú apoštoli dostali od Ježiša Krista, prešla nepretržitým postupom na terajších predstavených Cirkvi.

Ú l o h a C i r k v i

126. Prečo Ježiš Kristus založil Cirkev?

Ježiš Kristus založil Cirkev preto, aby viedla ľudí k spaseniu.

- a) Viest' ľudí k spaseniu je hlavnou úlohou a hlavným poslaním Cirkvi. Popri tejto úlohe sa Cirkev môže starať a aj sa stará o tuzemské blaho ľudstva.

127. Čím vedie Cirkev ľudí k spaseniu?

Cirkev vedie ľudí k spaseniu:

1. tým, že im neomylnne hlása učenie Ježiša Krista;
  2. tým, že im dáva nadprirodzený život;
  3. tým, že ich spravuje svojimi zákonmi.
- a) Cirkev teda vykonáva trojaký úrad: 1. učiteľský, 2. kňazský, 3. správcofský. U č i t e ľ s k ý úrad Cirkvi spočíva v tom, že neomylnne vysvetľuje pravý zmysel učenia Ježiša Krista, t.j. predkladá p r a v d u, a tým, že neomylnne vysvetľuje pravý zmysel Božích prikázaní, t.j. ukazuje c e s t u k spáse. K ň a z s k ý úrad Cirkvi spočíva v tom, že prináša Bohu obeť a sviatosťami posväcuje svojich členov, t.j. dáva im nadprirodzený ž i v o t . S p r á v c o v s k ý úrad Cirkvi spočíva v tom, že svojimi predpismi usmerňuje svojich členov, aby čím bezpečnejšie dosiahli spásu.

128. Kto neomylnne učí v Cirkvi putujúcej náuku Ježiša Krista?

Náuku Ježiša Krista v Cirkvi putujúcej učí neomylnne:

1. pápež sám, keď učí ako hlava Cirkvi („ex cathedra“);
  2. biskupský zbor na všeobecnom cirkevnom sneme.
- a) Do biskupského zboru sa počíta aj rímsky biskup, pápež.
  - b) Všeobecný cirkevný snem môže riešiť aj otázky, v ktorých nie je neomylný. Otázky, v ktorých mu prislúcha neomylnosť, nemusí riešiť neomylnne, ak to nemá v úmysle.

- c) Rozhodnutia všeobecného cirkevného snemu nadobúdajú platnosť až vtedy, keď ich pápež potvrdí.
- d) Cirkev putujúca má teda dva orgány neomylnosti: 1. pápeža a 2. biskupský zbor. Tieto dva orgány sa nazývajú „učiaci Cirkev“.

129. V čom sú pápež a biskupský zbor neomylní?

Pápežský a biskupský zbor sú neomylní výlučne vo vysvetľovaní Božieho zjavenia.

- a) Keďže Božie zjavenia obsahujú pravdy viery a mravné prikázania, pápež a biskupský zbor sú neomylní len v otázkach viery a mravov.

130. Kto chráni pápeža a biskupský zbor pred omylom?

Pápeža a biskupský zbor chráni pred omylom Ježiš Kristus a Duch Svätý.

- a) Ježiš Kristus, ktorý je „svetlo sveta“ (Jn 8, 12), sľúbil svojej Cirkvi: „A hľa, ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta.“ (Mt 28, 20) Inokedy sľúbil svojej Cirkvi, že jej pošle „Ducha pravdy“, aby s ňou bol naveky. (Jn 14, 16)

131. Čo hovorí Ježiš Kristus o tých členoch Cirkvi, ktorí jej odopierajú poslušnosť?

O tých členoch Cirkvi, ktorí jej odopierajú poslušnosť, Ježiš Kristus hovorí: „Keby (niekto) ani Cirkev neposlúchol, nech ti je ako pohan a mýtnik.“ (Mt 18, 17), t.j. nepovažuj ho za člena Cirkvi, ale za vylúčeného z Cirkvi.

S p o l o č e n s t v o   s v ä t ý c h

132. Čo znamenajú slová „spoločenstvo svätých“?

Slová „spoločenstvo svätých“ znamenajú, že všetci členovia Cirkvi, či sa nachádzajú na tomto, či na druhom svete, sú duchovne spojení, a preto jeden druhému môžu duševne pomáhať.

- a) Na Cirkev putujúcu sme sa pozerali ako na viditeľnú organizáciu. Na celú Cirkev (putujúcu, trpiacu a oslávenú) sa musíme pozerat' ako na organizmus, ako na tajomné telo, ktorého hlavou je Ježiš Kristus a ktorému dáva nadprirodzený život Duch Svätý. Preto nazývame celú Cirkev mystickým telom Kristovým. V tomto mystickom tele sú členovia Cirkvi putujúcej, trpiacej a oslávenej zjednotení v Ježišovi Kristovi a v Duchu Svätom. Ako sú všetky bunky tela zjednotené a tvoria jeden organizmus, tak sú v Cirkvi duchovne zjednotení všetci jej členovia. Dobré skutky niektorého člena Cirkvi sú spoločným majetkom celého ‚organizmu‘, zlé skutky niektorého člena Cirkvi sú spoločnou záťažou celého ‚organizmu‘.
- b) O všetkých členoch celej Cirkvi možno povedať, že sú ‚svätí‘, možno ich nazývať ‚svätými‘. O členoch Cirkvi oslávenej to platí v plnej miere. O členoch

Cirkvi trpiacej to platí v tom zmysle, že majú milosť posväcujúcu a že sa už nemôžu dopustiť hriechu. Členovia Cirkvi putujúcej sú „svätí“ v tom zmysle, že pri krste dostali posväcujúcu milosť a povolanie k svätosti.

- c) Slovo „s p o l o č e n s t v o“ značí v tejto súvislosti akoby kolektívnu jednotu („communio sanctorum“), z ktorej vyplýva, že všetko duševné dobro a zlo jednotlivca sa stáva „o b e c n ý m“, týka sa celého kolektívu.

133. Kto patrí do „spoločenstva svätých“?

Do spoločenstva svätých patrí:

1. každý člen Cirkvi putujúcej („baránky“, „ovce“ a viditeľný „pastier“);
2. každý člen Cirkvi trpiacej;
3. každý člen Cirkvi oslávenej.

134. Ako nám pomáhajú členovia Cirkvi oslávenej?

Členovia Cirkvi oslávenej nám pomáhajú tak, že za nás orodujú u Boha.

- a) Členov Cirkvi oslávenej si každoročne uctieваме spoločným sviatkom Všetechsvätých, 1. novembra.

135. Čím môžeme pomáhať členom Cirkvi trpiacej?

Členom Cirkvi trpiacej môžeme pomáhať modlitbou, dobrými skutkami, a hlavne obetou svätej omše.

- a) Dušiam v očistci môžeme pomáhať každý deň. Vo zvýšenej miere im pomáha celá Cirkev putujúca najmä 2. novembra, na deň Dušičiek (Pamiatka zosnulých).

136. Ako sa modliевame za duše v očistci?

Za duše v očistci sa modliевame takto:

Odpočinutie večné daj dušiam zosnulých, Pane, a svetlo večné nech im svieti. Skrže milosrdenstvo Božie nech odpočívajú v pokoji. Amen.

- a) Keď dušiam v očistci vyprosujeme „o d p o č i n u t i e v e č n é“, mávame na mysli skoré ukončenie ich utrpenia a dosiahnutie pokoja v nebi. Slovan „s v e t l o v e č n é n e c h i m s v i e t i“ prosíme, aby im Boh dal čím skôr uzrieť jas nebeskej slávy.
- b) Aj telá zosnulých máme v úcte, lebo boli schránkami nesmrteľných duší. Pochovávame ich na posvätné cintoríny. Kladenie kvetov na hroby a zapaľovanie sviečok na hrobch je prejavom vďačnosti a úcty voči tým, ktorých telesné pozostatky sú tam uložené. Tieto prejavy vďačnosti a úcty sú chvályhodné, no nezabúdajme ani na pomoc dušiam zosnulých.

137. Ako znie desiaty článok Apoštolského vyznania viery?

Desiaty článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím) v odpustenie hriechov.

- a) V rámci tohto článku je reč o odpustení hriechov.

138. Čo nás učí desiaty článok Apoštolského vyznania viery?

Desiaty článok Apoštolského vyznania viery nás učí, že v Cirkvi môžu byť odpustené všetky hriechy.

- a) Dedičný hriech a hriechy spáchané pred krstom sa nám odpustia pri krste. Hriechy spáchané po krste sa nám odpúšťajú vo sviatosti pokánia.

J e d e n á s t y   č l á n o k

139. Ako znie jedenásty článok Apoštolského vyznania viery?

Jedenásty článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím) vo vzkriesenie tela.

- a) V rámci tohto článku je reč o vzkriesení mŕtveho ľudského tela.

140. Čo sa stáva s človekom pri jeho smrti?

Pri smrti človeka sa odlúči duša od tela a telo sa navráti do zeme.

- a) Slová „telo sa navráti do zeme“ majú tento význam: telo sa premení na hmotu zeme, z ktorej je utvorené.

141. Dokedy zostane naše telo v zemi?

Naše telo zostane v zemi až do dňa posledného súdu.

142. Čo sa stane v deň posledného súdu?

V deň posledného súdu Boh spojí ľudské duše s rozpadnutou hmotou ľudských tiel, a tak uskutoční „vzkriesenie (zmŕtvychvstanie) tela“.

- a) Všetci budeme vzkriesení, ale „v sláve“ budú vzkriesení iba dobrí.

D v a n á s t y   č l á n o k

143. Ako znie dvanásť článok Apoštolského vyznania viery?

Dvanásť článok Apoštolského vyznania viery znie: (Verím) v život večný.

- a) V rámci tohto článku je reč „o posledných veciach človeka“: o smrti a o tom, čo nasleduje po smrti.

144. Čo sa stane s dušou, keď človek umrie?

Keď človek umrie, Boh bude súdiť jeho dušu.

- a) Boh bude súdiť naše duše zo všetkého, čo sme zaživa mysleli, hovorili, činili, ba aj z toho, čo dobrého sme zanedbali vykonať.

145. Ako sa nazýva súd po smrti?

Súd po smrti sa nazýva osobitným súdom.

- a) O druhom súde, na konci sveta, keď budú telá vzkriesené, bola reč v otázke č. 100.

146. Kde môže prísť ľudská duša po osobitnom súde?

Po osobitnom súde môže prísť ľudská duša buď do neba, buď do pekla, alebo do očistca.

147. Ktoré duše prídu do neba?

Do neba prídu duše, ktoré nemajú žiadneho hriechu a nezasluhujú si žiadnu pokutu.

148. Čím odmeňuje Boh duše v nebi?

Boh odmeňuje duše v nebi tým, že ho vidia „z tváre do tváre“ a sú s ním spojené vo večnej láske. (1 Kor 13, 12)

- a) Vidieť Boha „z tváre do tváre“ znamená poznávať ho bezprostredne. Aj na tomto svete poznávame Boha, ale nie bezprostredne, lež prostredníctvom jeho diela, ktoré stvoril, a prostredníctvom zjavenia, ktoré nám dal.
- b) Aj na tomto svete milujeme Boha, ale naša láska k nemu nie je stála. V nebi bude „večná“; nikdy v nej nezakolíšeme a nikdy ju nestratíme.

149. Ktoré duše prídu do pekla?

Do pekla prídu duše, ktoré opustili telo v stave smrteľného hriechu.

150. Čím tresce Boh zlých v pekle?

V pekle tresce Boh zlých tým, že ho nevidia a že sa trápia vo večnom ohni.

- a) Trest zatratených v pekle sa nikdy neskončí. Voláme ho večným – správnejšie: nepomiňajúcim trestom.
- b) Boh chce spasiť každého: zatratenie si zaviní človek sám.

151. Ktoré duše prídu do očistca?

Do očistca prídu:

- 1. tie duše, ktoré opustili telo v stave všedných hriechov;
- 2. tie duše, ktoré opustili telo v bezhriešnom stave, ale si zasluhujú dočasnú pokutu.

- a) V očistci sa duša alebo očisťuje od všedných hriechov, alebo si odpykáva zaslúženú pokutu za hriechy, ktoré jej boli na zemi odpustené, alebo obidvoje.

152. Dokiaľ zostane duša v očistci?

V očistci zostane duša dovtedy, kým sa neočistí zo všedných hriechov a kým si nevytrpí zaslúženú pokutu.

- a) Očistec prestane po poslednom súde.

153. Čo znamená slovo „Amen“?

Slovo „Amen“ znamená „tak je“ alebo „tak nech sa stane“.

- a) Slovo „Amen“ má význam prisvedčenia alebo súhlasu. Keď sa v kostole modlí kňaz a ostatní jeho modlitbu sledujú, slovom „Amen“ prisvedčia, že s prednesenou modlitbou súhlasia. „Amen“ na konci Apoštolského vyznania viery znamená „tak je, toto všetko verím“.

DRUHÁ ČIASTKA

O PRIKÁZANIACH, KTORÉ MÁME ZACHOVÁVAŤ

154. Stačí k spaseniu len veriť v to, čo Boh zjavil?

K spaseniu nestačí len veriť v to, čo Boh zjavil, ale musíme aj zachovávať Božie prikázania.

O HLAVNOM PRIKÁZANÍ

155. Ktoré je hlavné prikázanie, ktoré v sebe obsahuje všetky ostatné prikázania?

Hlavné prikázanie, ktoré v sebe obsahuje všetky ostatné prikázania, je prikázanie lásky k Bohu a k blížnemu.

L á s k a k B o h u

156. Ako znie prikázanie lásky k Bohu?

Prikázanie lásky k Bohu znie takto: „Milovať budeš Pána, Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou mysl'ou a zo všetkej sily.“ (Mt 22, 37; Mk 12, 30)

157. Čo žiada Boh v tomto prikázaní?

Boh v tomto prikázaní žiada, aby sme ho milovali nadovšetko.

158. Kedy milujeme Boha nadovšetko?

Nadovšetko milujeme Boha vtedy, keď ho milujeme viac ako všetko na svete a radšej si volíme všetko stratiť, ako uraziť Boha ťažkým hriechom.

159. Prečo máme Boha milovať?

Boha máme milovať:

1. preto, lebo je nekonečne dokonalý, a teda lásky najhodnejší;
2. preto, lebo všetko dobré máme od neho.

- a) Láska k Bohu môže byť dvojaká: dokonalá a menej dokonalá. Naša láska k Bohu je dokonalá vtedy, keď Boha milujeme preto, lebo je nekonečne dokonalý. Naša láska k Bohu je menej dokonalá vtedy, keď Boha milujeme preto, lebo nám dobre čini.

160. Čím preukazujeme, že Boha milujeme?

Že Boha milujeme, preukazujeme tým, že zachovávame jeho prikázania. (Jn 14, 21)

L á s k a k s e b e a k b l í Ź n e m u

161. Ako znie prikázanie lásky k blížnemu?

Prikázanie lásky k blížnemu znie takto: „Milovať budeš blížneho svojho ako seba samého.“ (Mt 22, 39)

162. Ako máme milovať seba samých?

Seba samých máme milovať tak, že sa máme väčšmi starať o dušu ako o telo. (Mt 16, 26)

163. Kto je náš blížny?

Náš blížny je každý človek, či sa k nám chová priateľsky, alebo nepriateľsky. (LK 10, 29–37)

164. Prečo máme milovať každého človeka?

Každého človeka máme milovať:

1. preto, lebo každý človek je stvorený na Boží obraz;
2. preto, lebo každý človek pochádza od tých istých prarodičov;
3. preto, lebo to prikázal Ježiš Kristus. (Jn 13, 34–35)

165. Kedy milujeme blížneho ako seba samého?

Blížneho milujeme ako seba samého vtedy, keď zachovávame toto prikázanie Ježiša Krista: „Všetko, čokoľvek chcete, aby ľudia robili vám, aj vy robte im.“ (Mt 7, 12)

166. Prečo máme milovať aj tých, čo sa k nám chovajú nepriateľsky?

Aj tých, čo sa k nám chovajú nepriateľsky, máme milovať preto, lebo to prikázal Ježiš Kristus.

- a) Opravdivého kresťana katolíka poznať po tom, že robí dobre každému, komu môže, a nepozera na to, či sa dotýčny choval k nemu priateľsky, alebo nepriateľsky, ani na to, či sa dotýčny odplatí za dobré dobrým, alebo zlým. Opravdivý kresťan robí každému dobre preto, lebo to Boh žiada a odmenu za svoje počínanie čaká od Boha.

167. Ako máme pomáhať tým, čo sú v telesnej alebo duševnej tiesni?

Tým, čo sú v telesnej alebo duševnej tiesni, máme pomáhať skutkami telesného a duševného milosrdenstva.

- a) Skutki telesného milosrdenstva sú: 1. dávať jesť hladným; 2. dávať piť smädným; 3. prichýliť pocestných; 4. odievať nahých; 5. navštevovať chorých; 6. poskytovať pomoc väzňom; 7. pochovávať mŕtvych. (Mt 25, 31–43)
- b) Skutki duševného milosrdenstva sú: 1. napomínať hriešnikov; 2. poučať nevedomých; 3. dobre radiť pochybujúcim; 4. tešiť zarmútených; 5. trpezlivo znášať krivdu; 6. odpúšťať ubližujúcim; 7. modliť sa za živých a mŕtvych.

O DESATORE BOŽÍCH PRIKÁZANÍ

168. Kde sa nachádza prikázanie lásky k Bohu a k blížnemu obširnejšie?

Prikázanie lásky k Bohu a k blížnemu sa obširnejšie nachádza v Desatore Božích prikázaní

169. Ako znie Desatoro Božích prikázaní?

Desatoro Božích prikázaní znie takto:

1. Ja som Pán, tvoj Boh! Nebudeš mať okrem mňa iných bohov, ktorým by si sa klaňal.
  2. Nevezmeš Božie meno nadarmo.
  3. Pamätaj, že máš svätiť sviatočné dni.
  4. Cti svojho otca svojho a svoju matku.
  5. Nezabiješ.
  6. Nezosmilníš.
  7. Nepokradneš.
  8. Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu.
  9. Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho blížneho.
  10. Nebudeš túžiť po majetku svojho blížneho.
- a) Desatoro prikázaní vyhlásil Boh na hore Sinaj Izraelitom a napísané na dvoch kamenných tabuliach ich odovzdal Mojžišovi, vodcovi Izraelitov.
- b) Aj my sme povinní zachovávať Desatoro Božích prikázaní, lebo Ježiš Kristus ich potvrdil a prikázal zachovávať. (Mt 5, 17)

Prvé Božie prikázanie

170. Ako znie prvé Božie prikázanie?

Prvé Božie prikázanie znie takto: Ja som Pán, tvoj Boh! Nebudeš mať okrem mňa iných bohov, ktorým by si sa klaňal.

171. Čo prikazuje Boh v prvom prikázaní?

V prvom prikázaní Boh prikazuje, aby sme sa klaňali len jemu, a nikomu inému.

- a) Klaňať sa znamená uznávať niekoho za najvyššieho Pána. Najvyšší Pán je len jeden, a to Boh. Preto sa nesmieme klaňať modlám. Modly nie sú najvyššími pánmi sveta.
- b) Klaňanie má aj iný názov, a síce p o k l o n a.

172. Ako sa máme klaňať Bohu?

Bohu sa máme klaňať aj vnútorne, aj navonok.

173. Kedy sa Bohu klaniame vnútorne?

Vnútorne sa Bohu klaniame vtedy,

1. keď v e r í m e, že on jediný je najvyšší Pán všetkého;
  2. keď d ú f a m e, že on jediný nám môže a chce pomôcť dosiahnuť večnú blaženosť;
  3. keď ho m i l u j e m e nadovšetko (t.j. väčšmi ako všetko ostatné).
- a) O tom, kto verí, hovoríme, že má v i e r u, o tom, kto dúfa, hovoríme, že má n á d e j, o tom, kto miluje, hovoríme, že má l á s k u. Vnútorne sa Bohu klania ten, kto má vieru, nádej a lásku. Viera, nádej a láska sú tri božské čnosti. (Pozri otázku č. 272)

174. Kto sa prehrešuje proti viere?

Proti viere sa prehrešuje:

1. kto nechce veriť zjaveným pravdám;
2. kto dobrovoľne pochybuje o zjavených pravdách;
3. kto zapiera vieru;
4. kto je ľahostajný vo viere.

175. Čo najmä ohrozuje našu vieru?

Našu vieru ohrozuje najmä to,

1. keď sa nestaráme o náboženské veci;
2. keď sa nevzdelávame v náboženstve čítaním náboženskej tlače a počúvaním kázní;
3. keď dobrovoľne počúvame protináboženské reči a bez vážnej príčiny čítame, čo škodí duši.

- a) Tlač, ktorá pojednáva o náboženských otázkach, môžeme bez obavy čítať len vtedy, keď je schválená cirkevnou vrchnosťou, keď má „Imprimatur“.

176. V čo máme dúfať od Boha?

Od Boha máme dúfať vo večné spasenie a vo všetko, čo je potrebné k jeho dosiahnutiu.

- a) Vo večné spasenie máme dúfať preto, lebo sa oň zaslúžil pre nás Ježiš Kristus svojou smrťou na kríži.

177. Kto sa prehrešuje proti nádeji?

Proti nádeji sa prehrešuje:

1. kto nedúfa, že mu Boh odpustí hriechy a pomôže mu k večnej spáse;
2. kto opovážlivo dôveruje v Božie milosrdenstvo.

- a) Kto nedúfa, že mu Boh odpustí hriechy a pomôže k večnej spáse, dopúšťa sa ťažkého hriechu, ktorý sa nazýva *z ú f a l s t v o*. Kým žijeme, musíme dúfať. Zúfalstvo patrí len diablom a zatrateným dušiam.

178. Kto sa prehrešuje proti láske k Bohu?

Proti láske k Bohu sa prehrešuje každý, kto pácha hriech, najmä však ten, kto Boha nenávidí, opovrhuje ním, alebo proti nemu repce.

- a) Nenávidieť Boha je jeden z najväčších hriechov. Diabli a zatratení ľudia nenávidia Boha, lebo nie sú schopní ho milovať: navždy stratili lásku k Bohu.
b) Ako máme milovať Boha? Boha máme milovať nadovšetko.

179. Kedy sa klaniame Bohu navonok?

Navonok sa Bohu klaniame vtedy, keď svoju vnútornú poklonu (vieru, nádej a lásku) dávame najavo vonkajšími znakmi.

- a) Vnútorná poklona bez vonkajšej je možná. Aj anjeli sa klaňajú Bohu, uznávajú ho za najvyššieho Pána. Ale svoju poklonu nemôžu dať najavo vonkajšími znakmi, lebo nemajú telo. Človek má aj telo, preto svoje vnútorné zmýšľanie a cítenie rád dáva najavo vonkajšími znakmi. Aj svoju vnútornú poklonu prejavuje človek navonok istými znakmi: slovami, pokľaknutím, zložením rúk ap. Takto prejavená

vnútorná poklona sa nazýva *poklona navonok*. Vonkajšia poklona bez vnútornej nie je poklona, ale prázdny formalizmus.

- b) Navonok sa môžeme Bohu klaňať alebo *súkromne*, alebo *verejne* (s *spoločne*). Verejná poklona, ktorá sa koná Cirkvou predpísanými *úkonmi*, v Cirkvou predpísanom *čase*, na posvätnom *mieste*, pod vedením *duchovnej osoby*, sa nazýva *liturgia*.

180. Kto sa prehrešuje proti poklone navonok?

Proti poklone navonok sa prehrešuje:

1. kto zanedbáva slovnú modlitbu;
  2. kto zanedbáva účasť na verejných bohoslužbách (na liturgii);
  3. kto sa dopúšťa modloslužby;
  4. kto sa dopúšťa povery;
  5. kto sa dopúšťa svätokrádeže.
- a) Okrem slovnej modlitby jestvuje aj modlitba vnútorná, rozjímavá. Kto koná takúto modlitbu, klania sa Bohu vnútorne.

181. Kto sa dopúšťa modlárstva?

Modlárstva sa dopúšťa, kto sa klania niekomu alebo niečomu okrem pravého Boha.

182. Kto sa dopúšťa povery?

Povery sa dopúšťa, kto tvorom pripisuje neobyčajnú moc, akú im Boh nedal.

- a) Poverou je vážne veriť vykladaniu kariet, snárskym knihám, vešteniam ap.
- b) Účasť na stretnutiach špiritistov (vyvolávačov duchov) je tiež zakázaná ako povera.

183. Kto pácha svätokrádež?

Svätokrádež pácha:

1. kto zneuct'uje Bohu zasvätené veci, miesta alebo osoby;
  2. kto prijíma nehodne niektorú sviatosť.
- a) Kto kupuje alebo predáva posvätnú vec, svätý úrad, duchovnú moc, pácha hriech, ktorý sa nazýva „*svätokupectvo*“ („*simonia*“).
- b) Keď zhrnieme otázky 170.-183., môžeme povedať: Boh v prvom prikázaní žiada od nás 1. vieru, 2. nádej, 3. lásku, 4. poklonu navonok.

184. Protiví sa uctievanie svätých prvému Božiemu prikázaniu?

Uctievanie svätých sa neprotiví prvému Božiemu prikázaniu, lebo svätým sa neklaniam, len si ich ctíme.

- a) K Bohu sa modlíme, aby nám pomáhal svojou všemohúcnosťou. K svätým sa modlíme, aby nám pomáhali svojim orodovaním u Boha.

185. Prečo uctievanie svätých?

Svätých uctievanie preto, lebo

1. viedli na zemi bohumilý život;
2. sám Boh ich uctil, keď ich vzal do neba;
3. orodujú za nás u Boha.

- a) Aj na zemi si uctíme každého statočného človeka. Prečo by sme si nemali uctiť svätých v nebi?

186. Koho spomedzi svätých najviac uctievanie?

Spomedzi svätých najviac uctievanie Pannu Máriu.

187. Prečo spomedzi svätých najviac uctievanie Pannu Máriu?

Pannu Máriu uctievanie spomedzi svätých najviac, lebo

1. lebo je Božia Matka;
2. lebo svätosťou prevyšuje ostatných svätých;
3. lebo jej orodovanie u Boha je najmocnejšie.

- a) Svätého Jozefa si ctíme ako ochranca Cirkvi putujúcej a patróna šťastnej hodiny smrti. Svätých Cyrila a Metoda si ctíme ako tých, ktorí zvestovali slovanským národom učenie Ježiša Krista. Svätého Jána Nepomuckého si ctíme ako mučeníka spovedného tajomstva.
- b) Uctu svätým prejavujeme okrem iného tak, že obdivujeme ich čnostný život, že ich prosíme o orodovanie u Boha, že si dávame zhotoviť ich obrazy a sochy.

188. Prečo uctievanie sväté obrazy a sväté sochy?

Sväté obrazy a sväté sochy uctievanie:

1. preto, lebo nám predstavujú Ježiša Krista a svätých;
2. preto, lebo nás povzbudzujú k pobožnosti.

189. Prečo uctievanie relikvie?

Relikvie uctievanie preto, lebo sú to vzácne pamiatky, ktoré nám zostali po Pánovi Kristovi alebo po svätých.

- a) Medzi relikvie patria kúsky z kostí svätých, jazyk svätého Jána Nepomuckého, krv svätého Januára ap. V každom oltári sú v oltárnom kameni uložené relikvie. Najvzácnejšou relikviou sú pozostatky kríža, na ktorom zomrel Ježiš Kristus.
- b) Boh neraz vyznačil relikvie aj zázrakmi.

Druh é B o ž i e p r i k á z a n i e

190. Ako znie druhé Božie prikázanie?

Druh é Božie prikázanie znie takto: Nevezmeš Božie meno nadarmo.

191. Kto sa prehrešuje proti druhému Božiemu prikázaniu?

Proti druhému Božiemu prikázaniu sa prehrešuje, kto zneuctí Božie (alebo sväté) mená.

Božie mená sú: Boh, Všemohúci, Ježiš Kristus, Oltárna sviatosť ... Sväté mená sú: kríž, Panna Mária, apoštol...

192. O kom hovoríme, že zneuct'uje Božie (alebo sväté) mená?

O tom hovoríme, že zneuct'uje Božie (alebo sväté) mená:

1. kto tieto mená vysloví bez potreby;
2. kto sa rúha alebo zahreší;
3. kto preklína;
4. kto hriešne prisahá;
5. kto nedodrží Bohu učinény sľub.

193. Čo znamená rúhať sa alebo zahrešiť?

Rúhať sa alebo zahrešiť znamená povedať o Bohu alebo o svätých niečo potupné.

194. Čo znamená preklínať?

Preklínať znamená žiadať od Boha pre seba alebo iného niečo zlé.

195. Čo znamená prisahať?

Prisahať znamená volať Boha za svedka, že máme pravdu.

196. Kto prisahá hriešne?

Hriešne prisahá:

1. kto prisahá bez potreby;

2. kto prisahá na nepravdivú alebo pochybnú vec;
3. kto prisahá, že učiní niečo hriešne.

a) Kto prisahal, že učiní niečo hriešne, nesmie prísahu dodržať, lebo by spáchal nový hriech.

197. Čo znamená urobiť sľub?

Urobiť sľub znamená dobrovoľne sa zaviazat' Bohu, že vykonáme niečo dobré.

b) Prv, než urobíme nejaký sľub, máme sa poradiť so svojim spovedníkom. Na duchovného sa máme obrátiť o radu aj v tom prípade, keď nemôžeme splniť urobenej sľub.

198. Čo prikazuje Boh v druhom prikázaní?

V druhom prikázaní Boh prikazuje:

1. aby sme Božie (a sväté) mená vyslovovali a vzývali s úctou;
2. aby sme Boha volali za svedka len dobrou prísahou;
3. aby sme verne plnili Bohu urobenej sľuby.

T r e t i e B o ž i e p r i k á z a n i e

199. Ako znie tretie Božie prikázanie?

Tretie Božie prikázanie znie takto: Pamätaj, že máš svätit' sviatočné dni.

200. Čo prikazuje Boh v treťom prikázaní?

V treťom prikázaní Boh prikazuje, aby sme svätili deň Pána.

a) V Starom zákone bola dňom Pána sobota. V Novom zákone je Pánovým dňom deň po sobote, nedeľa. V nedeľu vstal Pán Ježiš Kristus z mŕtvych a v nedeľu zoslal Ducha Svätého.

201. Ako treba svätit' nedeľu?

Nedeľu treba svätit':

1. účasťou na nedeľnej omši;
2. zdržiavaním sa telesných prác.

- a) Kto je povinný zúčastniť sa svätej omše, o tom je reč v otázke č. 253 a v poznámke a) pod touto otázkou. Je žiaduce, aby sme okrem omše chodili aj na iné pobožnosti.
- b) Nedeľu svätíme aj tým, že pristupujeme k sviatostiam a konáme skutky milosrdenstva. (Pozri poznámky a) a b) pod otázkou 167.)
- c) Ani iným nesmieme dokázať, aby konali v sviatočný deň telesnú prácu.

202. Ktoré sú telesné práce?

Telesné práce sú tie, ktoré si vyžadujú námahu tela.

203. Kedy je dovolené konať telesné práce v nedeľu?

Konať telesné práce v nedeľu je dovolené:

1. keď to duchovní predstavení uznajú za nevyhnutné z dôležitých príčin;
2. keď ide o také práce, ktoré sa nedajú odložiť (hasenie požiaru, ochrana životov a majetku v čase povodne ap.).

Š t v r t é B o ž i e p r i k á z a n i e

204. Ako znie štvrté Božie prikázanie?

Štvrté Božie prikázanie znie takto: Cti svojho otca a svoju matku.

205. Čo prikazuje Boh v štvrtom prikázaní?

V štvrtom prikázaní Boh prikazuje, aby sme si ctili svojich rodičov, milovali ich a poslúchali.

- a) Úctu a lásku k rodičom preukazujeme aj tým, že sa za nich modliame.

206. Prečo si máme ctíť svojich rodičov?

Svojich rodičov si máme ctíť preto, lebo oni sú po Bohu naši najväčší dobrodinci a Boh prikazuje, aby sme si ich ctili.

207. Čo sľúbil Boh deťom, ktoré si ctia svojich rodičov?

Deťom, ktoré si ctia svojich rodičov, sľúbil Boh v tuzemskom živote ochranu a pomoc a po smrti večnú blaženosť.

- a) Deti sa prehrešujú proti rodičom, keď sú voči nim vzdorovité a surové, keď im v potrebách nepomáhajú, keď ich zarmucujú a hnevajú.

208. Čo očakáva deti, ktoré si svojich rodičov nectia a nemilujú ich?

Deti, ktoré si svojich rodičov nectia a nemilujú ich, očakáva trest Boží i v tuzemskom svete i po smrti.

209. Koho si ešte máme ctíť a poslúchať okrem rodičov?

Okrem rodičov si máme ctíť a poslúchať aj svojich cirkevných a svetských predstavených.

- a) Cirkevní predstavení sú pápež, biskupi a kňazi.
- b) Svetskí predstavení sú vychovávateľa, učiteľia, predstavení obce, v ktorej bývame, predstavení štátu, ktorého sme občania.

210. Máme vždy poslúchať rodičov a predstavených?

Rodičov a predstavených nemáme poslúchať vtedy, keď nám rozkazujú niečo hriešne.

- a) Ak nám niekto rozkazuje niečo hriešne, držme sa zásady: „Viac treba poslúchať Boha ako ľudí!“ (Sk 5, 29)

P i a t e B o ž i e p r i k á z a n i e

211. Ako znie piate Božie prikázanie?

Piate Božie prikázanie znie takto: Nezabiješ.

212. Čo zakazuje Boh v piatom prikázaní?

V piatom prikázaní Boh zakazuje:

- 1. škodiť blížnemu na tele;
  - 2. škodiť sebe na tele;
  - 3. škodiť blížnemu na duši;
  - 4. škodiť sebe na duši.
- a) Ani zvieratá nesmieme trýzniť. Trýznením zvierat pestuje v sebe človek surovosť a ukrutnosť.

213. Kto škodí blížnemu na tele?

Blížnemu na tele škodí:

- 1. kto bezprávne poraní blížneho;
- 2. kto bezprávne usmrť blížneho;
- 3. kto skracuje život blížneho zarmucovaním alebo zlým zaobchádzaním.

- a) Piate Božie prikázanie zakazuje aj hnev, nenávisť a zradu, lebo tieto privádzajú človeka k poraneniu, ako aj k zabitiu blížneho. (Mt 5, 21–22; Jn 3, 14–15)
- b) Piate Božie prikázanie zakazuje aj súboj, lebo je v ňom ľudský život vystavený nebezpečenstvu. Cirkev tresce súbojníkov a ich pomocníkov duchovným trestom vyobcovania.
- c) Keď svetská vrchnosť odsúdi a popraví nenapraviteľného zločinca, keď neprávom napadnutý človek poraní alebo usmrtí útočníka, keď vojak v boji poraní alebo usmrtí svojho protivníka, to nie je bezprávne poranenie a usmrtenie. Zodpovednosť za životy vo vojne nenesú vojaci, ale štátnici. Vojakovi, povolanému do vojny, dávala požehnanie aj rodná matka, aj Cirkev: prosili Boha o ochranu jeho života.

214. Kto škodí sebe na tele?

Sebe na tele škodí:

1. kto si život skrakuje;
  2. kto si život odníme;
  3. kto sa bez potreby vystavuje nebezpečenstvu života.
- a) Život si človek skrakuje hnevom, nemiernym jedením, pitím a fajčením; nedostatočným obliekaním ap.
  - b) Odňatie vlastného života nazývame samovraždu. Samovraha, ktorý si vedome siahol na život a umrel bez znakov ľútosti, tresce Cirkev tým, že mu odoprie cirkevný pohreb.

215. Kto škodí blížnemu na duši?

Blížnemu na duši škodí, kto blížneho pohoršuje.

- a) Pohoršovať znamená dávať inému zlý príklad rečami alebo skutkami.

216. Čo musíme urobiť, keď sme blížnemu uškodili na tele alebo na duši?

Keď sme blížnemu uškodili na tele alebo na duši, musíme hriech nielen oľutovať alebo vyspovedať sa, ale podľa možnosti aj napraviť zavinenu škodu.

217. Kto škodí sebe na duši?

Sebe na duši škodí, kto pácha hriech.

218. Čo prikazuje Boh v piatom prikázaní?

V piatom prikázaní Boh prikazuje:

1. aby sme sa starali o svoje telo a dušu;

2. aby sme s blížnymi nažívali v pokoji a dávali im dobrý príklad;
3. aby sme napravili škodu, ktorú sme zavinili blížnemu na tele alebo na duši.

Šieste Božie prikázanie

219. Ako znie šieste Božie prikázanie?

Šieste Božie prikázanie znie takto: Nezosmilníš.

220. Čo zakazuje Boh v šiestom prikázaní?

V šiestom prikázaní Boh zakazuje nemravné myšlienky, pohľady, reči, skutky a všetko, čo k nemravnosti zvádza.

- a) Nemravné myšlienky sa stanú hriechom až vtedy, keď sa im poddávame, t.j. keď sa nesnažíme nevšímať si ich a keď sa s nimi úmyselne zaoberáme.
- b) K nemravnosti zvádza zlá spoločnosť, oplzlé obrazy, nemravné čítanie, nemravné divadlá a filmy, neslušné obliekanie, neslušné tance, záhaľka, opilstvo ap.

221. Prečo sa máme obzvlášť chrániť hriechov nemravnosti?

Hriechov nemravnosti sa máme obzvlášť chrániť, lebo

1. je veľmi ťažké zanechať ich, keď si na ne zvykneme;
2. Boh za ne tvrdo tresce aj na tomto svete.

- a) Pre tieto hriechy potrestal Boh ľudí potopou, Sodomu a Gomoru ohnivým dažďom. Ľudia, ktorí ich páchajú, upadajú do chorôb a ich deti sa neraz stávajú mrzákmi na tele alebo na rozume.

222. Čo prikazuje Boh v šiestom prikázaní?

V šiestom prikázaní Boh prikazuje, aby sme boli cudní v myšlienkach, v pohľadoch, v slovách a skutkoch, a tiež, aby sme užívali prostriedky na zachovanie čistoty srdca.

- a) Prostriedky na zachovanie čistoty srdca sú: 1. vyhýbať sa zlým spoločnostiam; 2. strážiť si zmysly; 3. častejšie sa spovedať a pristupovať k svätému prijímaniu; 4. v čase pokušenia prosiť o pomoc Boha a Pannu Máriu; 5. mať na mysli, že Boh všetko vidí; 6. mať na mysli, že v hociktorej chvíli môžeme zomrieť.

Siedme Božie prikázanie

223. Ako znie siedme Božie prikázanie?

Siedme Božie prikázanie znie takto: Nepokradneš.

224. Čo zakazuje Boh v siedmom prikázaní?

V siedmom prikázaní Boh zakazuje robiť škodu na cudzom majetku.

225. Čím sa robí škoda na cudzom majetku?

Škoda na cudzom majetku sa robí:

1. krádežou;
  2. lúpežou;
  3. ponechaním si nájdenej veci;
  4. úžerou;
  5. klamstvom;
  6. ničením vecí, ktoré nie sú naším osobným majetkom;
  7. zanedbaním povinnej platenej práce.
- a) **K r á d e ž** pácha, kto si potajomky a bezprávne berie cudzí majetok. Ani deti nesmú brať veci svojim rodičom potajomky, bez ich vedomia a dovolenia.
- b) **L ú p e ž** pácha, kto si násilím a bezprávne berie cudzí majetok.
- c) **Ú ž e r u** pácha, kto od pôžičky žiada nezákonné úroky a vôbec, kto núdzu blízkeho zneužíva k nespravodlivému zisku.
- d) **K l a m s t v o** pácha, kto predáva pokazený alebo menej hodnotný tovar; kto pri predávaní podvádza falošnými váhami a mierami; kto falšuje peniaze a iné ceniny; kto falšovaním listín a krivými výpoveďami získava majetok, ktorý mu nepatrí.
- e) **N i č e n í m** vecí sa prehrešuje, kto kazí úrodu na poli, ktoré mu nepatrí; kto láme alebo inak ničí cudzie stromy; kto poraní alebo zabije zviera, ktoré nie jeho; kto podpaľuje cudzí majetok; kto kazí verejné zariadenia ako telefónne aparáty, telefónne alebo elektrické vedenie, žiarovky pouličného osvetlenia, školské zariadenie ap.

226. Čo má činiť, kto si ponechal cudzí majetok alebo urobil škodu na cudzom majetku?

Kto si ponechal cudzí majetok, musí ho vrátiť, a kto urobil škodu na cudzom majetku, musí škodu nahradiť. Inak neobdrží odpustenie hriechov pri spovedi.

227. Čo prikazuje Boh v siedmom prikázaní?

V siedmom prikázaní Boh prikazuje:

1. aby sme nesiahali na cudzí majetok;
2. aby sme šetrili spoločný a verejný majetok;
3. aby sme nespravodlivo získaný majetok vrátili tomu, komu patrí;
4. aby sme nahradili škodu, ktorú sme urobili na cudzom majetku.

Ô s m e B o ť i e p r i k á z a n i e

228. Ako znie ôsme Boťie prikázanie?

Ôsme Boťie prikázanie znie takto: Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu.

229. Čo zakazuje Boh v ôsmom prikázaní?

V ôsmom prikázaní Boh zakazuje:

1. krivo svedčiť;
2. luhat';
3. blížnemu škodiť na cti.

230. Čo znamená krivo svedčiť?

Krivo svedčiť znamená tvrdiť na súde v úlohe svedka nepravdu.

231. Čo znamená luhat'?

Luhat' znamená úmyselne hovoriť nepravdu.

- a) Kto sa mýli, tiež hovorí nepravdu, ale nie úmyselne.
- b) Luhat' nie je nikdy dovolené. Každé luhanie sa protiví Boťej vôli, ktorá od nás ťiada pravdovravnosť v každom prípade.
- c) Kto sa pretvaruje, ten tiež akoby luhal, ale nie ústami. O takom človeku nehovoríme, ťe je luhár, ale ťe je „pokrytec“.

232. Kto škodí blížnemu na cti?

Blížnemu na cti škodí:

1. kto ohovára blížneho;
  2. kto osočuje blížneho;
  3. kto si robí posmech z blížneho;
  4. kto potupuje blížneho.
- a) Blížneho neslobodno ani krivo podozrievať, ani opováťlivo p o s u d z o v a ť : neslobodno o ňom predpokladať niečo zlého bez dostatočnej príčiny.
  - b) Toho, kto blížnemu škodí na cti, nazývame nactiutťhačom.

233. Kto hreší ohováraním?

Ohováraním hreší, kto rozpráva *bez potreby* o chybách blížneho.

- a) O chybách bližneho je *p o t r e b n é* rozprávať: pred ním samým, keď sa dá predpokladať, že ho tým napravíme, alebo ochránime pred ešte väčším zlom; pred jeho rodičmi, vychovávateľmi, predstavenými, keď to robíme s dobrým úmyslom, aby sme ho ochránili pred znovuupadnutím do tých chýb.

234. Kto hreší osočovaním?

Osočovaním hreší:

1. kto *vymýšľ'a* na bližneho chyby;
2. kto *zväčšuje* chyby bližneho.

235. Čo je povinný urobiť, kto uškodil bližnemu na cti?

Kto uškodil bližnemu na cti, je povinný:

1. odprosiť ho;
2. odvolať nepravdu;
3. napraviť zavinenú škodu.

236. Kto hreší potupovaním bližneho svojho?

Potupovaním bližneho svojho hreší, kto povie o bližnom niečo takého, čo ho znižuje pred inými.

- a) Každé *n a d á v a n i e* je potupovanie.

237. Čo prikazuje Boh v ôsmom prikázaní?

V ôsmom prikázaní Boh prikazuje:

1. aby sme boli úprimní a hovorili vždy pravdu;
2. aby sme šetrili a chránili česť bližneho.

D e v i a t e a d e s i a t e B o ž i e p r i k á z a n i e

238. Ako znie deviate Božie prikázanie?

Deviate Božie prikázanie znie takto: Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho bližneho.

239. Ako znie desiate Božie prikázanie?

Desiate Božie prikázanie znie takto: Nebudeš túžiť po majetku svojho bližneho.

240. Čo zakazuje Boh v posledných dvoch prikázaniach?

V posledných dvoch prikázaniach Boh zakazuje:

1. žiadať si cudziu manželku alebo cudzieho manžela (9. prikázanie);
2. žiadať si nespravodlivo cudzí majetok (10. prikázanie).

241. Čo nám dáva Boh na vedomie v posledných prikázaniach?

V posledných dvoch prikázaniach nám Boh dáva na vedomie, že hriech sa nepácha len skutkom, ale aj neuskutočnenou dobrovoľnou žiadosťou a neuskutočneným dobrovoľným rozhodnutím.

242. Čo prikazuje Boh v posledných dvoch prikázaniach?

V posledných dvoch prikázaniach Boh prikazuje:

1. aby sa manželská vernosť nenarušovala ani myšlienkami ani žiadosťami (9. prikázanie);
2. aby sme boli spokojní so svojím majetkom a dopriali každému, čo je jeho (10. prikázanie).

O CIRKEVNÝCH PRIKÁZANIACH

243. Aké prikázania má zachovávať kresťan katolík okrem desatora Božích prikázaní?

Okrem Desatora Božích prikázaní má kresťan katolík zachovávať aj cirkevné prikázania.

- a) Cirkevní predstavení dostali od Pána Ježiša **z á k o n o d a r n ú m o c** : „zaväzovať“ ľudí prikázaniami. Prikázania, ktorými cirkevní hodnostári zaväzujú“ veriacich, môžu cirkevní predstavení aj „rozviazať“, t.j. zrušiť alebo pozmeniť, a to alebo vo všeobecnosti, alebo v jednotlivých prípadoch. Prikázania, ktoré dali cirkevní predstavení, sa nazývajú **c i r k e v n é p r i k á z a n i a**. Cirkevné prikázania, dané „na zemi“, sú pre kresťana také záväzné, ako keby boli dané Bohom „na nebi“. (Mt 16, 19; Mt 18, 18)
- b) Cirkevní predstavení však nemajú moc „rozväzovať“ tie zákony (tie prikázania), ktoré dal Boh. Nemajú moc meniť alebo rušiť Božie prikázania ani v jednotlivých prípadoch.
- c) Cirkevných prikázaní je **m n o h o** a sú obsiahnuté v cirkevnom zákonníku, ktorý sa nazýva „Codex iurus canonici“. Z tých mnohých cirkevných prikázaní uvádza Katechizmus len päť pod názvom „**P ä t o r o c i r k e v n ý c h p r i k á z a n í**“. Sú to tie, ktoré nám ukladajú najbežnejšie náboženské povinnosti.
- d) Nekatolíci nie sú povinní zachovávať cirkevné prikázania, lebo cirkevní predstavení nemali úmysel zaväzovať aj ich.

244. Ako znie päťoro cirkevných prikázaní?

Päťoro cirkevných prikázaní znie takto:

1. Svätit' prikázané sviatky.
  2. V nedeľu a v prikázaný sviatok sviatkov sa zúčastniť na celej svätej omši.
  3. Konať skutky kajúcnosti, ako ich určila cirkevná vrchnosť.
  4. Aspoň raz v roku sa vyspovedať a prijať Oltárnu Sviatosť.
  5. Podporovať cirkevné ustanovizne.
- a) U nás sú skutky kajúcnosti nariadené vo forme pôstu a zdržiavania sa mäsitých pokrmov. Cirkev okrem toho prejav kajúcnosti odporúča nekonať svadobné veselie a nezúčastňovať sa na tanečných zábavách od Prvej adventnej nedele do sviatku Narodenia Pána (vrátane) a od Popolcovej stredy do Veľkonočnej nedele (vrátane).
- b) Čas, v ktorom treba povinne prijať Oltárnu Sviatosť, je u nás stanovený takto: alebo od Popolcovej stredy do sviatku Nanebovzatia Panny Márie (15. augusta), alebo od Prvej adventnej nedele do Vigílie Narodenia Pána (24. decembra).
- c) Podporovať cirkevné ustanovizne znamená starať sa o kostoly, o potreby farnosti, o charitu, o katolícku tlač ap.

Prvé cirkevné prikázanie

245. Ako znie prvé cirkevné prikázanie?

Prvé cirkevné prikázanie znie takto: Svätit' prikázané sviatky.

- a) V treťom prikázaní nám Boh prikazuje svätit' každý siedmy deň. Cirkev nám prikazuje svätit' okrem siedmeho dňa aj niekoľko iných dní.

246. Čo nám prikazuje Cirkev v prvom prikázaní?

V prvom prikázaní nám Cirkev prikazuje, aby sme prikázané sviatky svätili tak ako nedeľu.

247. Koľkoraké sú cirkevné sviatky?

Cirkevné sviatky sú trojaké:

1. sviatky Pána;
  2. sviatky Panny Márie;
  3. sviatky svätých.
- a) Sviatky Pána sú tie, ktorými oslavujeme Boha alebo Ježiša Krista priamo. Sviatkami Panny Márie oslavujeme Boha

n e p r i a m o, tak, že oslavujeme tú, ktorú si Boh zvolil za Matku Ježiša Krista. Sviatkami svätých oslavujeme Boha nepriamo, tak, že oslavujeme tých, ktorých oslávil Boh, keď im dal účasť na sláve Ježiša Krista.

248. Ktoré sú prikázané sviatky Pána?

Prikázané sviatky Pána sú tieto:

1. Narodenie Pána – Vianoce;
2. Zjavenie Pána – 6. januára;
3. Nanebovstúpenie Pána;
4. Slávosť Božieho Tela.

- a) K prikázaným sviatkom Pána patria aj tieto: Veľkonočná nedeľa (zmŕtychvstanie Pána); Turíčna nedeľa (zoslanie Ducha Svätého); sviatok Krista Kráľa. Tieto však nepočítame osobitne, lebo vždy pripadajú na nedeľu.

249. Ktoré sú prikázané sviatky Panny Márie?

Prikázané sviatky Panny Márie sú tieto:

1. Nepoškrvnené počatie Panny Márie – 8. decembra;
2. Slávnosť Panny Márie Bohorodičky – 1. januára;
3. Nanebovzatie Panny Márie – 15. augusta.

- a) O nanebovzatí Panny Márie rozjímame, keď sa modlíme štvrtý a piaty desiatok slávnostného ruženca.

250. Ktoré sú prikázané sviatky svätých?

Prikázané sviatky svätých sú tieto:

1. slávnosť svätých apoštolov Petra a Pavla – 29. júna;
2. slávnosť Všetkých svätých – 1. novembra.

- a) Okrem prikázaných sviatkov má Cirkev aj tzv. zrušené sviatky a tzv. neprikázané sviatky. Zrušené sviatky sú tie, ktoré Cirkev svojho času prikázala svätiť (zaviazala veriacich, aby ich svätili), ale neskôr toto prikázanie zrušila (rozviazala veriacich od povinnosti svätiť tieto sviatky). Zrušené sviatky nesvätíme z povinnosti, ale z náboženskej horlivosti. Kto ich nesvätí, nepácha hriech. Neprikázané sviatky sú tie, ktoré Cirkev nikdy neprikázala svätiť.
- b) Zrušené sviatky Pána sú: Obetovanie Pána (Hromnice) – 2. februára; Zvestovanie Pána – 25. marca; Veľkonočný a Turíčny pondelok.
- c) Zrušené sviatky Panny Márie sú: Narodenie Panny Márie – 8. septembra.
- d) Zrušené sviatky svätých sú: sviatok sv. Štefana, prvého mučeníka – 26. decembra.
- e) Niektoré neprikázané sviatky: sviatok Premenenia Pána; sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho; slávnosť Narodenia svätého Jána Krstiteľa; sviatok svätého Jána apoštola; slávnosť Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska (15.9.)

Druhé cirkevné prikázanie

251. Ako znie druhé cirkevné prikázanie?

Druhé cirkevné prikázanie znie takto: V nedeľu a v prikázaný sviatok zúčastniť sa na celej svätej omši.

252. Čo prikazuje Cirkev v druhom prikázaní?

V druhom prikázaní Cirkev prikazuje, aby sme sa každú nedeľu a v prikázaný sviatok zúčastnili na celej svätej omši.

- a) V treťom prikázaní Boh prikazuje, aby sme každý siedmy deň zasvätili jeho oslave. Cirkev prikazuje, aby sa táto oslava Boha konala účasťou na svätej omši.

253. Kto je povinný zúčastniť sa v nedeľu a v prikázaný sviatok na celej svätej omši?

Zúčastniť sa v nedeľu a v prikázaný sviatok na svätej omši je povinný každý kresťan katolík od siedmeho roku svojho života, ak mu vážne okolnosti neprekážajú v splnení tejto povinnosti.

- a) Vážne okolnosti, ktoré nás oslobodzujú od účasti na svätej omši, sú napr. tieto: choroba; veľká vzdialenosť od kostola, ak niet dopravného prostriedku; povinnosť nastúpiť v zamestnaní ap.

254. Kto sa prehrešuje proti druhému cirkevnému prikázaniu?

Proti druhému cirkevnému prikázaniu sa prehrešuje:

1. kto v nedeľu a v prikázaný sviatok z vlastnej viny zanedbá účasť na celej svätej omši;
  2. kto je cez svätú omšu dobrovoľne nepozorný, alebo sa nechová slušne.
- a) Liturgia slova (a teda aj kázeň) je neoddeliteľnou súčasťou svätej omše.

Tretie cirkevné prikázanie

255. Ako znie tretie cirkevné prikázanie?

Tretie cirkevné prikázanie znie takto: Konat' skutky kajúcnosti, ako ich určila cirkevná vrchnosť.

- a) Ježiš Kristus prikázal, aby každý človek, ktorý dospel k užívaniu rozumu a chce mať účasť na Božom Kráľovstve, konal skutky kajúcnosti.

(Mk 1, 14–14) Keď si odoprieme nejakú príjemnú vec, ktorá sama osebe nie je hriešna, to je skutok kajúcnosti. Skutki kajúcnosti máme konať preto, aby sme sa zmenili zmýšľaní, t.j. aby sme svoje zmýšľanie prispôbili učeniu Ježiša Krista, a tiež preto, aby sme sa zapieraním v dovolených veciach cvičili premáhať pokušenie k nedovoleným veciam.

Medzi skutky kajúcnosti zaraďujeme najmä modlitbu, pôst a skutky milosrdenstva. Ježiš Kristus nám dal príklad kajúcnosti všetkými týmito spôsobmi. Modlieval sa, niekedy aj celú noc, a svojim veriacim tiež kázal modliť sa. (Mk 14, 38) Postil sa štyridsať dní a štyridsať nocí (Mt 4, 1–2) a svojich učeníkov upozornil, že diablu moc možno zlomiť „iba modlitbou a pôstom“. (Mt, 17, 20) Konal skutky milosrdenstva (Sk 10, 38) a dal nám na vedomie, že pri poslednom súde bude brať do úvahy, či sme skutky milosrdenstva konali aj my. (Mt 25, 31–45)

- b) Skutki kajúcnosti nariadil konať Ježiš Kristus. Cirkev svojím prikázaním určuje len spôsob (formu), akým sa majú tieto skutky konať, a čas, kedy sa majú konať. V jednotlivých krajoch môže Cirkev nariadiť rôzne spôsoby pre konanie skutkov kajúcnosti.
- c) U nás sú skutky kajúcnosti nariadené vo forme pôstu a zdržiavania sa mäsitých pokrmov. Cirkevná vrchnosť okrem toho odporúča ako prejav kajúcnosti nekonať svadobné veselie a nezúčastňovať sa na tanečných zábavách od Prvej adventnej nedele do Sviatku Narodenia Pána (vrátane) a od Popolcovej stredy do Veľkonočnej nedele (vrátane).

256. Čo znamená zachovávať pôst?

Zachovávať pôst znamená: len raz za deň sa nasýtiť.

- a) V deň pôstu sa môžeme nasýtiť alebo pri obede, alebo pri večeri. Okrem tohto jedného nasýtenia môžeme v deň pôstu jesť ešte dva razy, nie však do sýtosti, ale menej ako inokedy.
- b) Zachovávať pôst sú povinní len tí kresťania katolíci, ktorí už dosiahli vek dvadsať jeden rokov a neprekročili ešte šesťdesiaty rok svojho života.

257. Čo znamená zdržiavať sa mäsitého pokrmu?

Zdržiavať sa mäsitého pokrmu znamená: nejst' mäsitý pokrm.

- a) Za mäsitý pokrm sa počítajú: mäso teplokrvných zvierat, vnútornosti teplokrvných zvierat (droby), zakáľáčková kaša („žobrácka kaša“), jaternice, držky, tlačienka, údenárske výrobky, krv teplokrvných zvierat, slanina, oškvarky, mäsová polievka z teplokrvných zvierat.
- b) Za mäsitý pokrm sa nepočítajú: masť, maslo, syr, vajcia, rybacie mäso a mäso z obojživelníkov.
- c) Zdržiavať sa mäsitých pokrmov sú povinní len tí kresťania katolíci, ktorí už dovŕšili štrnásť rok svojho života a bez ohľadu na výšku veku.

258. V ktoré dni je prikázaný pôst?

Pôst je prikázaný v tieto dni:

1. na Popolcovú stredu;
  2. na Veľký piatok.
- a) Čas od Popolcovej stredy do Veľkej noci sa nazýva „štyridsaťdňový pôst“ alebo „Veľký pôst“. V tomto čase sa nám okrem predpísaných skutkov kajúcnosti o d p o r ú č a konať skutky kajúcnosti aj navyše, podľa vlastného uváženia.
  - b) Skutky kajúcnosti nám Cirkev predpisuje aj vo svojom piatom prikázaní.

259. Koho neviaže predpis o pôste?

Predpis o pôste neviaže:

1. chorých;
2. tých, čo sa zotavujú z choroby;
3. tých, čo v deň pôstu vykonávajú dlhotrvajúcu ťažkú telesnú prácu.

260. Kedy je prikázané zdržiavať sa mäsitých pokrmov?

Zdržiavať sa mäsitých pokrmov je prikázané:

1. na Popolcovú stredu;
  2. každý piatok Veľkého pôstu (od Popolcovej stredy do Veľkej noci).
- a) Chvályhodne koná, kto sa mäsitého pokrmu zdržiava aj v iné piatky v roku, aj keď to už nie je prikázané.
  - b) O prípadných iných skutkoch kajúcnosti, ktoré predpíše cirkevná vrchnosť, informujú katolíckych veriacich kňazi v rámci kostolných oznamov.
  - c) Z odpovedí na otázky č. 258 a 260 vidieť, že na Popolcovú stredu a na Veľký piatok je predpísaný aj pôst, aj zdržiavanie sa mäsitých pokrmov pre tých katolíkov, ktorí podľa veku spadajú pod tieto prikázania. Takýto pôst sa nazýva **p r í s n y p ô s t**.
  - d) Od zdržiavania sa mäsitých pokrmov sú oslobodení **p r í r o d n ý m z á k o n o m**: chorí; tí, čo sa zotavujú z choroby; tí, čo v deň zdržiavania sa mäsitých pokrmov vykonávajú dlhotrvajúcu ťažkú telesnú prácu.
  - e) Zbor **o r d i n á r o v** Slovenska oslobodil od zdržiavania sa mäsitých pokrmov ešte týchto katolíkov:
    - ktorí sa pri príležitosti sobáša (či cirkevného, či civilného), pozývania na svadbu, na deň krstu, na deň birmovky, na deň pohrebu zúčastňujú pohostenia;
    - ktorí sa zúčastňujú miestnej slávnosti (jarmok, trh ap.);
    - ktorí sa stravujú zo spoločných kuchýň (závodných, reštauračných, vojenských, nemocničných ap.);
    - ktorí sa stravujú v súkromných rodinách, kde nepredkladajú bezmäsité jedlá;
    - rodiny, v ktorých sa v prikázaný deň stravujú chorí a rekonvalescenti;
    - ktoríedia mimo svoju domácnosť, napr. na pracovisku, v škole, na služobnej alebo súkromnej ceste.
 Oslobodenia, uvedené pod bodom „e“, sa však nevzťahujú na Veľký piatok.
  - f) Aj farári môžu na území svojej farnosti v jednotlivých prípadoch oslobodiť jednotlivých katolíkov a jednotlivé katolíckej rodiny od príkazu zdržiavať sa mäsitých pokrmov, ak je na to primeraný dôvod.

261. Pácha hriech, kto prestúpi prikázanie o pôste alebo ozdržiavaní sa mäsitých pokrmov?

Kto prestúpi prikázanie o pôste alebo o zdržiavaní sa mäsitých pokrmov, pácha hriech.

Š t v r t é c i r k e v n é p r i k á z a n i e

262. Ako znie štvrté cirkevné prikázanie?

Štvrté cirkevné prikázanie znie takto: Aspoň raz v roku sa vyspovedať a prijať Oltárnu Sviatosť.

- a) K povinnému ročnému svätému prijímaniu máme pristúpiť okolo Veľkej noci. U nás je dovolené zadost'učiniť tejto povinnosti od Popolcovej stredy do sviatku Nanebovzatia Panny Márie (15. augusta), alebo od Prvej adventnej nedele do Vigílie Narodenia Pána (24. decembra) na bežný občiansky (nie cirkevný) rok.

263. Je žiaduce spovedať sa a prijímať aj viac razy v roku?

Je žiaduce spovedať sa a prijímať aj viac razy v roku.

- a) Vo štvrtom prikázaní Cirkev nehovorí, že sa nesmieme spovedať a prijímať l e n raz za rok, ale nám nariaďuje, aby sme tak urobili a s p o ň raz v roku. Cirkev si želá, aby sme Oltárnu Sviatosť prijímali čo najčastejšie. Prví kresťania ju prijímali pri každej svätej omši, na ktorej sa zúčastnili.

P i a t e c i r k e v n é p r i k á z a n i e

264. Ako znie piate cirkevné prikázanie?

Piate cirkevné prikázanie znie takto: Podporovať cirkevné ustanovizne.

265. Čo prikazuje Cirkev v piatom prikázaní?

V piatom prikázaní Cirkev prikazuje, aby sa kresťania katolíci starali o kostoly, o potreby svojich farností, o katolícke dobročinné ústavy (charita), o katolícku tlač ap.

O POSTOJI ČLOVEKA K PRIKÁZANIAM

266. Aký postoj môže človek zaujať k prikázaniam?

K prikázaniam môže človek zaujať dvojaký postoj:

1. alebo ich *zachová*;
  2. alebo ich *prestúpi*.
- a) Kto prikázanie vedome a dobrovoľne prestúpi, pácha hriech. Hriech je mravne zlý skutok. Človek, ktorý pácha hriechy, je pred Bohom nespravodlivý.
  - b) Skutki, ktoré sú v súlade s prikázaniami (ktoré sa zhodujú s prikázaniami), nazývame mravne dobré skutkami.
  - c) Kto cvičením dosiahol pohotovosť konať mravne dobré skutky a chrániť sa mravne zlých skutkov, toho menujeme mravným alebo čnostným človekom. Takýto človek je pred Bohom spravodlivý. Len čnostný človek sa môže stať dokonalým. Ani spravodlivosť, ani dokonalosť nemôžeme dosiahnuť bez Božej milosti.

O zachovávaní príkazov

O dobrých a záslužných skutkoch

267. Ktoré skutky sú mravne dobré?

Mravne dobré skutky sú tie ľudské činy, ktoré nie sú v rozpore s prikázaniami a sú vykonané s dobrým úmyslom.

- a) Základné dobré skutky sú: modlitba, pôst a almužna. Sväté Písmo o nich hovorí: „Modliť sa, postiť sa a dávať almužnu je lepšie, ako nakopiť si zlaté poklady.“ (Tob 12, 8) Pod modlitbou rozumieme všetky skutky pobožnosti, pod pôstom zase všetky skutky kajúcnosti a pod almužnou všetky skutky milosrdenstva. (O skutkoch milosrdenstva pozri poznámky pod otázkou 167)
- b) Sú aj také skutky, ktoré nie sú ani prikázané, ani zakázané: nie sú ani v súlade, ani v rozpore s prikázaniami. Napríklad: hrať sa, spievať, tancovať, športovať, vyhrávať na hudobnom nástroji... a podobne. Takéto skutky nazývame „indiferentnými“, alebo „ľahostajnými“ skutkami, keďže nie sú samy osebe ani mravne dobré, ani mravne zlé. Indiferentné skutky sa však stávajú mravne dobrými alebo mravne zlými podľa úmyslu, s akým ich konáme. Tak napríklad, ak športujem, aby som sa osviežil na tele i na duchu, a tak mohol s veselou myslou slúžiť Bohu i ľuďom, prestáva byť šport indiferentným skutkom, lebo dobrý úmysel spravil z indiferentného skutku skutok mravne dobrý. Ak však napr. idem tancovať s takým úmyslom, aby som niekoho zvädzal k smilstvu, vtedy tanec prestáva byť indiferentným skutkom, lebo zlý úmysel urobil z indiferentného skutku mravne zlý skutok. Dokonca aj mravne dobrý skutok (napríklad podporiť chudobného) sa stáva mravne zlým skutkom, ak ho vykonávame so zlým úmyslom (napríklad s tým, že toho chudobného chceme svojou podporou odhovoriť od účasti na povinnej svätej omši).

268. Ktoré skutky sú záslužné?

Záslužné sú tie skutky, ktoré

1. nie sú v rozpore s prikázaniami;
  2. sú vykonané s dobrým úmyslom;
  3. sú vykonané v stave posväcujúcej milosti.
- a) „Záslužnými“ nazývame tieto skutky preto, lebo si nimi zasluhujeme viac Božej milosti na zemi a viac blaženosti v nebi. Takýmito skutkami „bohatneme pred Bohom“. (Lk 12, 21) Bez záslužných skutkov nemôže byť spasený človek, ktorý dosiahol užívania rozumu. Ježiš Kristus povedal: „Každý strom, čo nerodí dobré ovocie, bude vyťatý a hodený na oheň.“ (Mt 7, 19) Záslužné skutky môžeme konať len dotiaľ, dokiaľ žijeme na zemi. Po smrti (v očistci a v nebi) už nemajú naše dobré skutky záslužnú cenu. „Preto robme dobre, kým máme čas.“ (Gal 6, 10) „Lebo príde noc (smrť), keď nikto nebude môcť pracovať (na zveľadení svojej blaženosti).“
- b) Aj indiferentné skutky sa stávajú záslužnými, ak ich konáme s dobrým úmyslom a v stave posväcujúcej milosti.
- c) Mravne dobré skutky, vykonané v stave smrteľného hriechu, nie sú záslužné. Zato však nie sú neužitočné. Uspôsobujú človeka pre prijatie milosti polepšenia, pre prijatie milosti pokánia aspoň v posledných chvíľach života, alebo mu zabezpečujú Božiu odmenu aspoň na tomto svete.

269. Kedy konáme svoje skutky s dobrým úmyslom?

S dobrým úmyslom konáme svoje skutky vtedy, keď chceme nimi osláviť Boha, alebo dosiahnuť večnú spásu.

- a) Dobrý úmysel si môžeme vzbudiť týmito slovami: „Všetko na Božiu česť a slávu“; alebo: „Všetko pre teba, najsvätejšie Srdce Ježišovo“; alebo: „Nie moja, ale tvoja vôľa, Bože, nech sa stane“. Sväté písmo nám prízvukuje, aby sme konali aj indiferentné skutky s dobrým úmyslom: „Či jete, či pijete, či už čokoľvek činíte, všetko činite na Božiu česť a slávu.“ (1 Kor 10, 31)
- b) Dobrý úmysel netreba vzbudzovať pred každým skutkom. Stačí ho vzbudiť z času na čas. Je však chvályhodné vzbudiť si ho každé ráno: „Všetko, čo dnes urobím dobrého alebo indiferentného, nech slúži na Božiu česť a slávu a na spásu mojej duše. Nič nechcem urobiť s tým úmyslom, aby som získal pochvalu ľudí.“

O č n o s t i

270. Kto je čnostným človekom?

Čnostným človekom je ten, kto si navykol stále konať dobré skutky a chrániť sa zlých skutkov.

- a) Aby sa niekto stal majstrom v hudbe, v športe alebo v inom odbore, musí ustavične cvičiť. Aby sa niekto stal čnostným človekom, musí sa neustále cvičiť v konaní dobrých skutkov. Sväté písmo hovorí: „V nábožnosti sa cvič. Telesné cvičenie osoží máličko, ale nábožnosť je vždycky užitočná.“ (1 Tim 4, 8)

271. Koľko koraké sú kresťanské čnosti?

Kresťanské čnosti sú dvojaké:

1. božské čnosti,
2. mravné čnosti.

272. Ktoré sú božské čnosti?

Božské čnosti sú viera, nádej a láska.

- a) Tieto čnosti sa nazývajú „božskými“ preto, lebo schopnosť k nim sme dostali od Boha pri krste, a aj preto, lebo nás spájajú s Bohom. Človeka, žijúceho na zemi, viažu k Bohu akoby tri nite: 1. *v i e r o u* Boha poznávame; 2. *n á d e j o u* očakávame od Boha večnú blaženosť; 3. *l á s k o u* Boha milujeme. V nebi prestane viera i nádej, a zostane iba láska. Vieru nahradí videnie Boha. Nádej na večnú blaženosť nahradí prežívanie blaženosti. „Teraz ešte ostáva aj viera, aj nádej, aj láska, všetky tri, lež najväčšia z nich je láska (tá sa nikdy nepominie).“ (1 Kor 13, 13)
- b) Z času na čas sa máme Pánu Bohu vyznať, že v neho veríme, dúfame v neho a že ho nadovšetko milujeme. Keď Pána Boha uistujeme o svojej viere, nádeji a láske, „vzbudzujeme v sebe tri božské čnosti“.

273. Ako máme v sebe vzbudiť tri božské čnosti?

Tri božské čnosti máme v sebe vzbudiť takto:

Bože môj, verím v teba, lebo si nekonečne pravdovravný;
Bože môj, dúfam v teba, lebo si nekonečne milosrdný;
Bože môj, milujem ťa nadovšetko, lebo si nekonečne dobrý
a milovania najhodnejší.

274. Ktoré sú hlavné mravné čnosti?

Hlavné mravné čnosti sú tieto štyri:

1. opatrnosť;
2. spravodlivosť;
3. miernosť;
4. zmužilosť.

- a) Tieto mravné čnosti sa hlavnými nazývajú preto, lebo na nich, ako na základoch, spočíva mravný život človeka.
- b) *O p a t r n o s ť* je čnosť, ktorou pohotove poznávame, čo máme v jednotlivých prípadoch činiť, aby sme nestratili večnú blaženosť.
- c) *S p r a v o d l i v o s ť* je čnosť, ktorá nás činí ochotnými a pohotovými dávať každému, čo mu patrí (čo sme mu povinní dať).
- d) *M i e r n o s ť* je čnosť, ktorá nás činí pohotovými zachovať vo všetkom slušnú mieru.

- e) *Z m u ž i l o s ť* je čnosť, ktorá nás činí pohotovými vytrvať v dobrom a chrániť sa zla aj uprostred nepriaznivých a ťažkých okolností.
- f) Z týchto štyroch mravných čností vyrastajú všetky ostatné mravné čnosti. Spomeňme tieto, ktoré sú protivou siedmich hlavných hriechov (otázka č. 290): 1. pokora, 2. štedrosť, 3. čistota, 4. priazeň, 5. miernosť, 6. dobromyseľnosť, 7. horlivosť v dobrom.

275. Ktoré mravné čnosti vyzdvihol Ježiš Kristus v reči na Hore?

V reči na Hore Ježiš Kristus vyzdvihol osem mravných čností, keď hovoril (Mt 5, 3–10):

- (1) Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo.
  - (2) Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení.
  - (3) Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme.
  - (4) Blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení.
  - (5) Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo.
  - (6) Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.
  - (7) Blahoslavení čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.
  - (8) Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo.
- a) *C h u d o b n ý v d u c h u* je ten, kto sa nepachtí po hmotnom majetku, a ak nejaký hmotný majetok má, hriešne na ňom nelipne.
P l a č ú c i je ten, ktorý ľutuje svoje hriechy, zarmucuje sa nad ľudskou biedou, najmä nad biedou duševnou.
T i c h ý je ten, kto sa k svojmu blížnemu správa prívetivo.
L a č n ý a s m ä d n ý p o s p r a v o d l i v o s t i je ten, kto sa usiluje stať sa vždy lepším a lepším.
M i l o s r d n ý je ten, kto pomáha blížnemu v telesných i duševných potrebách.
Č i s t é h o s r d c a je ten, kto sa chráni hriechov, hlavne smilstva.
Š í r i a c i p o k o j je ten, kto ustupuje druhým, pokiaľ bez hriechu môže, a ktorý zmieruje rozvedených.
P r e n a s l e d o v a n ý s p r a v o d l i v o s ť, kto pre Ježiša Krista znáša posmech, potupovanie, utrpenie – ba aj smrť.

O úsilí po dokonalosti

276. Sme všetci povinní usilovať sa, aby sme sa stali dokonalými?

Všetci sme povinní usilovať sa, aby sme sa stali dokonalými, lebo nám to prikazuje Ježiš Kristus.

- a) „Buďte dokonalí, ako je dokonalý aj váš Otec nebeský.“ (Mt 5, 48)

277. Ktorá je pravá cesta k dokonalosti?

Pravá cesta k dokonalosti je nasledovanie Ježiša Krista.

- a) „Ak chceš byť dokonalý, ... nasleduj ma.“ (Mt 19, 21) – „Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili tak, ako som vám ja urobil.“ (Jn 13, 15)
- b) Aj svätí môžu byť vzormi dokonalosti, lebo nasledovali Ježiša Krista, a preto celý ich život je obrazom Kristovho života.

278. Môže sa človek stať dokonalým v hociktorom spoločenskom postavení?

Človek sa môže stať dokonalým v hociktorom spoločenskom postavení, ak sa o to usiluje.

279. Ktoré sú všeobecné prostriedky k dosiahnutiu dokonalosti?

Všeobecné prostriedky k dosiahnutiu dokonalosti sú:

1. cvičiť sa v sebazapieraní;
2. cvičiť sa v pokore;
3. cvičiť sa v trpezlivom znášaní ťažkostí života;
4. netúžiť po hmotnom bohatstve, ale túžiť po bohatstve duševnom;
5. často pristupovať k sviatostiam.

a) Výroky Ježiša Krista:

- (1) „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba.“ (Mk 8, 34)
- (2) „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom.“ (Mt 11, 29)
- (3) „Kto ísť za mnou, ... nech vezme svoj kríž...“ (Mk 8, 34)
- (4) „Blahoslavení chudobní v duchu...“ (Mt 5, 3)
- (5) „Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život (naprirodzený).“ (Jn 6, 53)

280. Čo radí Ježiš Kristus zachovávať na dosiahnutie vyššej dokonalosti?

Na dosiahnutie vyššej dokonalosti radí Ježiš Kristus zachovávať:

1. dobrovoľnú chudobu,
2. ustavičnú čistotu,
3. dokonalú poslušnosť.

a) Toto sú „tri evanjeliové rady“. Nie prikázania, ale rady, odporúčania. Preto ich nemusí uskutočňovať každý človek, ale iba ten, kto sa k ich uskutočňovaniu zaviazal dobrovoľným sľubom, ako napr. rehoľníci a rehoľnice.

O p r e s t ú p e n í p r í k a z o v

O h r i e c h u v o v š e o b e c n o s t i

281. Kto pácha hriech?

Hriech pácha ten, kto vedome a dobrovoľne prestúpi Božie prikázanie.

- a) Kresťana katolíka okrem Božích prikázaní viažu aj cirkevné prikázania. Preto kresťan katolík pácha hriech aj vtedy, keď vedome a dobrovoľne prestúpi cirkevné prikázanie.

282. Čím sa môžeme dopustiť hriechu?

Hriechu sa môžeme dopustiť nielen skutkami, ale aj myšlienkami, žiadosťami, slovami a zanedbaním dobrého.

283. Sú všetky hriechy rovnaké?

Všetky hriechy nie sú rovnaké; niektoré sú ťažké, čiže smrteľné, iné sú ľahké, čiže všedné.

284. Kto pácha smrteľný hriech?

Smrteľný hriech pácha ten, kto prestúpi prikázanie:

1. vo veľkej veci;
2. celkom vedome;
3. celkom dobrovoľne.

285. Prečo sa musíme nadovšetko chrániť smrteľného hriechu?

Smrteľného hriechu sa musíme nadovšetko chrániť preto, lebo tento hriech má veľmi zlé následky.

286. Aké následky má smrteľný hriech?

Smrteľný hriech má tieto následky:

1. zbavuje nás posväcujúcej milosti;
2. zbavuje nás nároku na nebo, ktorý sme získali pri krste;
3. privádza na nás dočasné Božie tresty;
4. privádza na nás večný Boží trest;
5. pripravuje nás o zásluhy, ktoré sme si nadobudli;
6. činí nás neschopnými získať si nové zásluhy dobrými skutkami.

287. Kto pácha všedný hriech?

Všedný hriech pácha

1. kto prestúpi prikázanie len v malej veci;
2. kto prestúpi prikázanie vo veľkej veci, ale nie celkom vedome;
3. kto prestúpi prikázanie vo veľkej veci, ale nie celkom dobrovoľne.

- a) Menší hriech sa nazýva všedným (každodenným) preto, lebo ľudia sa ho vo svojej krehkosti dopúšťajú každodenne.
- b) Odpustenie všedných hriechov môžeme dosiahnuť aj bez svätej spovede tým, že ich oľutujeme a ideme na sväté prijímanie.

288. Prečo sa máme chrániť aj všedných hriechov?

Máme sa chrániť aj všedných hriechov, a to preto, lebo

1. aj tie urážajú Boha;
2. pomaly nás privádzajú k ťažkým hriechom;
3. privádzajú na nás dočasné Božie tresty.

O d r u h o c h h r i e c h u

289. Aké sú zvláštne druhy hriechu?

Zvláštne druhy hriechu sú:

1. sedem hlavných hriechov;
2. šesť hriechov proti Duchu Svätému;
3. do neba volajúce hriechy;
4. deväť cudzích hriechov.

290. Ktorých je sedem hlavných hriechov?

Sedem hlavných hriechov je:

1. pýcha,
2. lakomstvo,
3. smilstvo,
4. závisť,
5. obžerstvo,
6. hnev,
7. lenivosť.

- a) **P ý c h a** je preceňovanie seba a nezriadená žiadosť po prednosti.
L a k o m s t v o je nezriadená žiadosť po peniazoch a po hmotných majetkoch.
S m i l s t v o je sú priestupky proti šiestemu a deviatemu prikázaniu.
Z á v i s ť je zármutok z toho, že bližný má viac hmotných, duchovných alebo duševných hodnôt ako my.
O b ž e r s t v o je nemiernosť v jedení a pití.
H n e v je rozčúlenie mysle, spojené s túžbou pomstiť sa.
L e n i v o s ť je dobrovoľná nechuť k plneniu povinností.
- b) Hlavné hriechy sú protivou mravných čností, uvedených v poznámke f) pod otázkou č. 274.
- c) Hlavnými sa tieto hriechy nazývajú nie preto, lebo sú najväčšie, ale preto, lebo sú ako korene, z ktorých vyrastajú ostatné hriechy.

291. Ktorých je šesť hriechov proti Duchu Svätému?

Šesť hriechov proti Duchu Svätému je:

1. opovážlivo sa spoliehať na Božie milosrdenstvo (pozri otázku č. 177);
2. pochybovať o Božom milosrdenstve a oddať sa zúfalstvu (pozri otázku č. 177 a poznámku pod ňou);
3. odporovať poznanej zjavenej pravde;
4. závidieť bližnému Božiu milosť;
5. zatvrdiť si srdce voči spasiteľskému napomenutiu;
6. zotrvať tvrdošijne v nekajúcnosti.

- a) Tieto hriechy nazývame hriechmi proti Duchu Svätému, lebo zatvárajú cestu milosti Ducha Svätého do duše.

292. Ktoré sú do neba volajúce hriechy?

Do neba volajúce hriechy sú:

1. úmyselná vražda;
2. zväčšovanie biedy chudobných, vdôv a sirôt;
3. nevyplatenie zaslúženej mzdy za vykonanú prácu.

- a) Nepravosť týchto hriechov akoby volala do neba o pomstu. Preto ich Sväté písmo nazýva do neba volajúcimi hriechmi.

293. Ktorých je deväť cudzích hriechov?

Deväť cudzích hriechov je:

1. dať iným radu k hriechu;
2. popudzovať iných k hriechu;
3. kázať iným spáchať hriech;
4. privoliť iným k hriechu;
5. poskytnúť iným pomoc k hriechu;
6. mlčať pri hriechu iných;
7. zastávať sa hriechov iných;
8. netrestať hriechy iných;
9. chváliť hriechy iných.

- a) Tieto hriechy sa nazývajú cudzími, lebo sa započítavajú aj tým, čo ich nespáchali, len páchatel'a podporili mlčaním, slovom, skutkom v ich páchaní.

O pokušení a o príležitosti k hriechu

294. Čo nás zvádza k hriechu?

K hriechu nás zvádza:

1. pokušenie,
2. príležitosť k hriechu.

a) Pokušenie nás nabáda k hriechu vnútorne, príležitosť zvonka.

295. Odkiaľ prichádza pokušenie?

Pokušenie prichádza:

1. z našej náchylnosti k hriechu (1 Jn 2, 16)
2. od zlého ducha.

a) Ak niekto zbadá, že je pokúšaný k hriechu, či už zlým, alebo vlastnou náchylnosťou k zlému, to ešte nemá hriech. Pokušenie nie je hriech. Z pokušenia sa zrodí hriech len vtedy, keď sa pokušeniu neprotivíme, keď mu neodporujeme, keď s ním súhlasíme.

296. Čo máme činiť v pokušení?

V pokušení sa máme modliť a hneď, ako ho zbadáme, máme mu odporovať.

a) Najlepšie prostriedky na premoženie pokušenia sú: zamestnávať sa a nezaháľat'; myslieť na Boha; myslieť na Boží súd; myslieť na muky Ježiša Krista; prežehnať sa; modliť sa; cvičiť sa v sebaovládaní; cvičiť sa v ovládaní zmyslov; pristupovať ku sviatostiam.

297. Čo môže byť príležitosťou k hriechu?

Príležitosťou k hriechu môže byť nejaká osoba alebo spoločnosť, nejaké miesto, nejaká vec, nejaká zábava, – teda všetko, čo nás zvonka zvádza k hriechu.

- a) Príležitosti k hriechu sa máme chrániť, t.j.: nemáme sa stýkať s osobou alebo so spoločnosťou, ktorá nás zvádza k hriechu; nemáme navštevovať miesta, na ktorých sa páchajú hriechy; nemáme prechovávať veci, ktoré nás ťahajú do hriechu: „Kto sa hrá s ohňom, popáli sa!“, hovorí príslovie. „Kto miluje nebezpečenstvo, zahynie v ňom!“, hovorí Sväté písmo. (Sir 3, 27)
- b) Tie isté osoby, miesta a veci môžu niekoho zvádzať na hriech, a niekoho nezvádzajú. Opilca napríklad zvádza k hriechu fľaša pálenky alebo krčma, – sú pre neho príležitosťou k hriechu; kým človekovi, upevnenému v triezvosti, nie sú príležitosťou k hriechu, nezvádzajú ho k nemiernemu pitiu.
- c) To, čo nás veľmi ľahko privedie do hriechu, nazývame **b l í z k o u p r í l e ž i t o s ť o u k h r i e c h u**. Kto sa bez dostatočnej príčiny vystaví blízkej príležitosti k smrteľnému hriechu, pácha smrteľný hriech už tým, že sa blízkej príležitosti nevyhol.

TRETIA ČIASTKA

O PROSTRIEDKOCH MILOSTI, KTORÉ MÁME UŽÍVAŤ

298. Môžeme byť spasení z vlastnej vôle?

Z vlastnej vôle nemôžeme byť spasení: k spaseniu je potrebná aj Božia milosť.

O Božej milosti

299. Čo je Božia milosť?

Božia milosť je nadprirodzený duševný Boží dar, ktorý nám udeľuje Duch Svätý pre zásluhy Ježiša Krista, aby sme mohli byť spasení.

300. Koľkoraká je Božia milosť?

Božia milosť je dvojaká:

1. pomáhajúca milosť,
2. posväcujúca milosť.

301. Čo robí Boh v duši človeka pomáhajúcou milosťou?

Pomáhajúcou milosťou Boh

1. osvieti *rozum* človeka, aby človek poznal, čo je dobré, a čo zlé;
2. povzbudí a posilní *vôľu* človeka, aby bol človek ochotný a vládal konať dobré a chrániť sa zlého.

- a) Bez pomáhajúcej milosti nie sme schopní urobiť niečo pre svoje spasenie. Ježiš Kristus povedal: „Bezo mňa nič nemôžete urobiť.“
- b) Pomáhajúca milosť *n e n ú t i* človeka robiť dobré a chrániť sa zlého, ale ponecháva ľudskej vôli slobodu, aby sa dobrovoľne rozhodla konať tak, ako ju povzbudzuje pomáhajúca milosť. Preto sa môže stať, že človek koná v rozpore s pomáhajúcou milosťou, že jej odopiera spoluprácu, že jej odporuje. V takomto prípade človek marí silu pomáhajúcej milosti.

302. Udeľuje Boh pomáhajúcu milosť každému človeku?

Pomáhajúcu milosť udeľuje Boh každému človekovi, ktorý prišiel k užívaniu rozumu, lebo Boh chce, aby boli všetci ľudia spasení.

303. Čo robí Boh v duši človeka posväčujúcou milosťou?

Posväčujúcou milosťou Boh

1. oslobodzuje človeka od trestu večnej smrti, ak si ho zaslúžil;
  2. očisťuje dušu človeka od hriechov a robí ju svätou (nespravodlivého človeka ospravedľňuje);
  3. dáva človekovi nadprirodzený život (ak ho nemá), alebo v ňom nadprirodzený život zveľadňuje (ak ho človek má);
  4. prijíma človeka za svoje dieťa;
  5. činí človeka dedičom nebeského Kráľovstva.
- a) Človek, ktorý má posväčujúcu milosť, je nielen dieťaťom svojich rodičov, ale aj adoptovaným Božím dieťaťom. Okrem prirodzeného života, ktorý dostal od otca a matky, má takýto človek aj **n a d p r i r o d z e n ý ž i v o t**, ktorý dostal od Ducha Svätého. Kto sa chce dostať do neba, musí sa podľa slov Ježiša Krista narodiť dva razy: nielen z otca a matky, ale aj „z vody a Ducha Svätého“ pri krste.
- b) Posväčujúcu milosť sme po prvý raz dostali pri krste.

304. Dokedy ostáva posväčujúca milosť v duši človeka?

Posväčujúca milosť ostáva v duši človeka dovtedy, kým človek nespácha smrteľný hriech.

- a) Po spáchaní smrteľného hriechu môže pokrstený človek získať posväčujúcu milosť prijatím sviatosti pokánia.

O p r o s t r i e d k o c h B o ž e j m i l o s t i

305. Ktorými prostriedkami dosiahneme a zachováme v sebe Božiu milosť?

Božiu milosť dosiahneme a zachováme v sebe týmito prostriedkami:

1. sviatosťami,
  2. sväteninami,
  3. modlitbou.
- a) Sviatosti, sväteniny a modlitbu nazývame prostriedkami Božej milosti.

O S V I A T O S T I A C H

306. Čo sú sviatosti?

Sviatosti sú viditeľné znaky, ktoré Ježiš Kristus ustanovil preto, aby do ľudských duší privádzali neviditeľnú Božiu milosť.

307. Koľko sviatostí ustanovil Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus ustanovil sedem sviatostí:

1. krst,
2. birmovanie,
3. Oltárnu sviatosť (Eucharistia),
4. pokánie,
5. pomazanie chorých,
6. posvätenie kňazstva (posvätný stav),
7. manželstvo.

308. Ako delíme sviatosti?

Sviatosti delíme na *sviatosti živých* a na *sviatosti mŕtvych*.

309. Ktoré sú sviatosti živých?

Sviatosti živých sú:

1. birmovanie,
2. Oltárna sviatosť,
3. pomazanie chorých,
4. posvätenie kňazstva,
5. manželstvo.

- a) Tieto sviatosti nazývame sviatosťami živých, lebo ich smieme prijať len vtedy, keď máme nadprirodzený život, t.j. posväcujúcu milosť.

310. Ktoré sú sviatosti mŕtvych?

Sviatosti mŕtvych sú:

1. krst,
2. pokánie.

- a) Tieto sviatosti nazývame sviatosťami mŕtvych preto, lebo ich smú prijať aj tí, čo nemajú nadprirodzený život, t.j. posväcujúcu milosť.

311. Ktoré sviatosti môžeme prijať len raz v živote?

Len raz v živote môžeme prijať tieto sviatosti:

1. krst,
2. birmovanie,
3. posvätenie kňazstva.

- a) Tieto tri sviatosti vtláčajú do duše človeka nezmazateľný znak.

K r s t

312. Čo je krst?

Krst je prvá a najpotrebnejšia sviatosť, ktorá

1. očistí človeka od všetkých hriechov;
  2. posväťí človeka a dá mu nadprirodzený život (posväcujúcu milosť);
  3. zbaví človeka večného trestu a všetkých dočasných trestov;
  4. činí človeka kresťanom, t.j. členom Cirkvi putujúcej;
  5. dáva človeku nárok na pomáhajúcu milosť, potrebnú pre kresťanský život.
- a) Pri krste sa človek „znovu narodí“: dostáva nadprirodzený život z „vody a z Ducha svätého“. (Jn 3, 16) Preto nazývame krst sviatosťou „znovuzrodenia“. (Tit 3, 5)
- b) Tí, čo po krste vystúpia z Cirkvi, môžu byť do spoločenstva Cirkvi putujúcej prijatí späť len s povolením miestneho biskupa.

313. Prečo nazývame krst prvou sviatosťou?

Krst nazývame prvou sviatosťou preto, lebo pred krstom nemôžeme platne prijať iné sviatosti.

314. Prečo nazývame krst najpotrebnejšou sviatosťou?

Krst nazývame najpotrebnejšou sviatosťou preto, lebo bez krstu nikto nemôže byť spasený.

- a) Bez krstu nemôže byť spasené ani dieťaťko, keby po narodení zomrelo, lebo nemá nadprirodzený život. Preto dávajú rodičia pokrstiť svoje dieťky čím skôr po narodení.
- b) Krst má dve ‚náhrady‘ - môže byť n a h r a d e n ý dvoma spôsobmi:
1. Ak nepokrstený človek podstúpi pre Krista Pána m u č e n í c k u s m r ť, bude spasený. O takom človekovi hovoríme, že bol pokrstený ‚krstom krvi‘.
  2. Ak nepokrstený dospelý človek t ú ť i po spasení, ak sa usiluje konať to, čo mu káže svedomie, a chrániť sa toho, čo mu svedomie zakazuje, ak páchané hriechy ľutuje dokonalou ľútosťou (otázka č. 362), bude spasený. O takom človekovi hovoríme, že bol pokrstený ‚krstom túžby‘;

315. Kedy Ježiš Kristus ustanovil sviatosť krstu?

Ježiš Kristus ustanovil sviatosť krstu, keď povedal apoštolom: „Idte a učte vtky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.“ (Mt 28, 19)

316. Ako sa má krstiť?

Krstiť sa má takto: na hlavu krstenca treba liať vodu a pritom povedať tieto slová: „(Meno) ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.“

- a) K platnosti krstu sa vyžaduje, aby ma krstiaci úmysel konať to, čo koná Cirkev Kristova, keď krstí.
- b) Krstiť sa má ‚krstnou vodou‘, ale v prípade súrnej potreby sa pri krste môže použiť hocijaká prírodná voda.

317. Kto má krstiť?

Krstiť má vysvätený duchovný, ale v súrnej potrebe môže krstiť každý človek.

- a) Sám seba nemôže nikto pokrstiť.

318. Čo sme sľúbili pri krste?

Pri krste sme sľúbili:

1. že budeme pevne veriť všetkému, čo učí Kristus Pán;
2. že budeme odporovať pokušeniam diabla.

- a) Tento sľub urobili miesto nás krstní rodičia. My si ho máme z času na čas obnoviť. Krstný sľub si verejne obnovujeme pred prvým svätým prijímaním a každoročne na Svätú sobotu (Bielu sobotu) po požehnaní ‚krstnej vody‘.

319. Čo je povinnosťou krstných rodičov?

Povinnosťou krstných rodičov je starať sa, aby ich duchovné dieťa bolo vychovávané tak, ako to oni sľúbili v jeho mene pri krste.

- a) Krstný rodič má byť katolík.
- b) Krstný rodič vstupuje s krstencom do duchovného príbuzenstva.

B i r m o v a n i e

320. Čo je birmovanie?

Birmovanie je sviatosť, ktorou Duch Svätý posilňuje pokrsteného človeka,

1. aby nezaprel vieru v Ježiša Krista,
2. aby si vládol ochrániť nadprirodzený život.

- a) Slovo birmovať značí v slovenčine toľko ako upevniť alebo posilniť.
- b) Zo Svätého písma a z ústneho podania vieme, že sviatosť birmovania ustanovil Ježiš Kristus.

321. Kto udeľuje sviatosť birmovania?

Sviatosť birmovania udeľuje biskup.

- a) Mimoriadne môže birmovať aj kňaz, ak je na to splnomocnený. Človeku, nachádzajúcemu sa v nebezpečenstve smrti, môže udeliť sviatosť birmovania farár.

322. Ako udeľuje biskup sviatosť birmovania?

Biskup udeľuje sviatosť birmovania takto:

1. položí ruku na hlavu birmovanca a pomaže ho na čele krizmou, pričom
  2. hovorí: „Značím ťa znakom kríža a posilňujem ťa krizmou spasenia v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.“
- a) Pri birmovaní udrie biskup birmovanca slabo na líce a povie: „Pokoj s tebou.“ Týmto ho upozorňuje, že pre Ježiša Krista má byť birmovaný človek ochotný znášať aj pokorenie a utrpenie.
  - b) Pred birmovaním vystrie biskup ruky nad všetkých birmovancov a vzýva Ducha Svätého, aby na nich zostúpil. Po birmovaní udelí všetkým požehnanie. Pri obidvoch týchto úkonoch majú byť prítomní všetci, čo v ten deň prijímajú sviatosť birmovania.

323. Čo je krizma?

Krizma je olivový olej zmiešaný s balzomom, posvätený od biskupa na Zelený štvrtok.

- a) Olejom sa naznačuje duševná sila, ktorú pri birmovaní dostávame. Balzomom sa naznačuje ľubezná vôňa kresťanského života, akým má pobirmovaný človek žiť.

324. Ako sa máme pripraviť k prijatiu sviatosti birmovania?

K prijatiu sviatosti birmovania sa máme pripraviť takto:

1. osvojíme si primerané náboženské vedomosti;
  2. modlíme sa k Duchu Svätému;
  3. vyspovedáme sa a pristúpime k svätému prijímaniu;
  4. urobíme si predsavzatie, že chceme žiť a zomrieť ako kresťania.
- a) Birmovanie je sviatosť ‚živých‘, preto ju nesmieme prijať, keď máme na duši smrteľný hriech.

325. Čo je povinnosťou birmovných rodičov?

Povinnosťou birmovných rodičov je dávať svojmu birmovnému dieťaťu príklad kresťanského života.

- a) Birmovným rodičom môže byť len ten, kto už je pobirmovaný.
- b) Kto si nemôže nájsť birmovného rodiča, môže byť obirmovaný aj bez neho.
- c) Medzi birmovancom a jeho birmovným rodičom vznikne duchovné príbuzenstvo.

Oltárna sviatosť (Eucharistia)

326. Kedy ustanovil Ježiš Kristus Oltárnu sviatosť?

Ježiš Kristus ustanovil Oltárnu sviatosť pri Poslednej večeri.

- a) Oltárnu Sviatosť prisľúbil Ježiš Kristus po zázračnom rozmnožení chleba na púšti. (Jn 6, 22–60)
- b) O ustanovení Oltárnej sviatosti čítame v Svätom písme slová, ktoré nasledujú:
„Keď teda večerali, Ježiš vzal chlieb, požehnal ho, lámal a dával svojim učeníkom, vraviac: ‚Vezmite a jedzte, lebo toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás.‘
A vzal kalich, vzdával vďaky a dal im ho, vraviac: ‚Pite z neho všetci, toto je moja krv, krv Nového zákona, ktorá sa vyleje za mnohých na odpustenie hriechov.‘
‚Toto robte na moju pamiatku.‘“ (Porovnaj Mt 26, 26–28; Mk 14, 22–24; Lk 22, 19–20; I Kor 11, 23–25)
- c) Pamiatku ustanovenia Oltárnej sviatosti si pripomíname pri každej svätej omši, najmä však na Zelený štvrtok a na sviatok Božieho Tela.

327. Čo sa stalo, keď Ježiš Kristus vypovedal slová „toto je moje telo“ a „toto je moja krv“?

Keď Ježiš Kristus vypovedal slová „toto je moje telo“, chlieb sa premenil na jeho opravdivé telo, a keď vypovedal slová „toto je moja krv“, víno sa premenilo na jeho opravdivú krv.

- a) Premenila sa len ‚p o d s t a t a‘ chleba a vína, ale ‚s p ô s o b y‘ chleba a vína zostali nepremenené. Pod ‚spôsobmi‘ chleba a vína rozumieme to, čo z chleba a vína vnímajú naše zmysly, napríklad podobu, farbu, chuť, vôňu ap. Keďže ľudské zmysly vnímajú len ‚spôsoby‘ a nevnímajú ‚podstatu‘ vecí, apoštoli po premenení chleba a vína na telo a krv Ježiša Krista nevnímali svojimi zmyslami ani telo, ani krv, len verili, že Ježiš Kristus hovorí pravdu.

328. Komu dal Ježiš moc a rozkaz premieňať chlieb na jeho telo a víno na jeho krv?

Ježiš Kristus dal túto moc a tento rozkaz apoštolom, keď im povedal: „Toto robte na moju pamiatku.“ Táto moc prešla od apoštolov na biskupov a kňazov.

- a) Biskupi a kňazi premieňajú chlieb na telo a víno na krv Ježiša Krista pri svätej omši, keď opakujú slová Ježiša Krista „toto je moje telo“ a „toto je moja krv“.

- b) Telo Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a krv Ježiša Krista pod spôsobmi vína nazývame **Oltárna sviatosťou**.

329. Čo je Oltárna sviatosť?

Oltárna sviatosť je opravdivé telo Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a opravdivá krv Ježiša Krista pod spôsobmi vína.

- a) Túto sviatosť nazývame **Oltárnou sviatosťou** preto, lebo chlieb a víno sa premieňajú na oltári na telo a krv Ježiša Krista. Táto sviatosť býva v kostoloch uložená na oltári vo svätostánku.
- b) Túto sviatosť nazývame aj **Najsvätejšou Sviatosťou**, lebo zo všetkých sviatostí privádza do duše človeka najviac posväcujúcej milosti.
- c) Cudzím pomenovaním sa Sviatosť Oltárna nazýva **„Eucharistia“**.

330. Prečo Ježiš Kristus ustanovil Oltárnu sviatosť?

Ježiš Kristus ustanovil Oltárnu sviatosť preto,

1. aby mohol ako Boh a človek *zostať* až do konca sveta medzi novozákonným Božím ľudom;
  2. aby mal novozákonný Boží ľud *obetu*;
  3. aby mal novozákonný Boží ľud *pokrm a nápoj* pre udržanie a zveladenie nadprirodzeného života.
- a) Aby sa vyčerpalo učenie o Oltárnej sviatosti, treba hovoriť:
1. **O poklone**, ktorá prislúcha Oltárnej sviatosti.
  2. **O novozákonnej obete**, čiže o obete svätej omše.
  3. **O novozákonnej hostiine**, čiže o svätom prijímaní (o požívaní Oltárnej sviatosti).

O poklone, ktorá prislúcha Oltárnej sviatosti

331. Aká úcta prislúcha Oltárnej sviatosti?

Oltárnej sviatosti prislúcha poklona, lebo je v nej prítomný Ježiš Kristus, vtelený Boh.

- a) Poklona je úcta, ktorá patrí jedine Bohu.
- b) Oltárnej sviatosti sa klaniame pri svätej omši (na pozdvihovanie); klaniame sa jej, keď je vystavená k verejnej poklone, ako napríklad na Veľký piatok a na Veľkú sobotu v 'Božom hrobe', alebo v deň farskej poklony. Po príchode do kostola a pred odchodom z kostola prejavíme svoju poklonu Oltárnej sviatosti tak, že pokľakneme na pravé koleno smerom k svätostánku. Keď prechádzame popri otvorenom kostole a máme chvíľu času, vojdime aspoň na minútu pokloniť sa Oltárnej sviatosti.

332. Ako je prítomný Ježiš Kristus v Oltárnej sviatosti?

V Oltárnej sviatosti je Ježiš Kristus prítomný celý a nerozdielny tak pod spôsobmi chleba, ako aj pod spôsobmi vína.

- a) Pod spôsobmi chleba je v Oltárnej sviatosti prítomné celé živé telo Ježiša Krista spolu s celou jeho krvou, s jeho ľudskou dušou a spolu s jeho božstvom.
- b) Pod spôsobmi vína je vo Sviatosti Oltárnej prítomná celá živá krv Ježiša Krista v jeho ľudskom tele, spolu s jeho ľudskou dušou a spolu s jeho božstvom.
- c) V každom kúsku spôsobov chleba a v každej kvapke spôsobov vína je prítomný celý Ježiš Kristus, teda celé jeho človečenstvo a božstvo.
- d) Ježiš Kristus je v Oltárnej sviatosti prítomný dotiaľ, dokiaľ trvajú spôsoby chleba a vína.
- e) Vo svätostánku na oltári sa Oltárna sviatosť prechováva len pod spôsobmi chleba. Pri oltári, na ktorom sa v svätostánku prechováva Oltárna sviatosť, svieti vo dne v noci malá lampa.

O b e t e s v ä t e j o m ť e

333. Čo znamená konať obeť?

Konať obeť znamená zrieknuť sa niečoho, čo má pre nás cenu, a zničením toho prejavíť, že za najvyššieho pána všetkého jestvujúceho uznávame Boha.

- a) Obetu konal Ábel, keď sa zriekol jedného zo svojich baránkov a zničil ho s úmyslom prejavíť navonok, že Boha uznáva za najvyššieho pána. Obetu konal aj Noe, keď po potope vyšiel z korábu. Aj Abrahám konal obeť, keď prejavil ochotu zrieknuť sa toho najcennejšieho, čo na svete mal: svojho syna Izáka. O Melchizedechovi čítame v Svätom písme, že obetoval Bohu chlieb a víno. Izraelský národ, starozákonný Boží ľud, dostal od Boha predpisy skrze Mojžiša, čo má obetovať, kedy a ako. Ešte aj modlári prinášali obety svojim modlám. Obety, ktoré nariadil izraelskému národu konať Boh, sa nazývajú ‚zákonitými‘ obetami. Obety, ktoré prinášali modlári svojim modlám, boli ‚nezákonité‘.
- b) Obety boli prinášané so štvorakým úmyslom: Obetami ľudia vyjadrovali, že sa Bohu k l a ň a j ú, t.j. že ho uznávajú za najvyššieho pána; že mu ď a k u j ú za udelené dobrodenia; že ho p r o s i a o ďalšie dobrodenia; že ho z m i e r u j ú, t.j. odprosujú za spáchané hriechy.
- c) Žiadne obety, ani zákonité obety Starého zákona, nemali pred Bohom cenu. Boh ich nariadil a prijímal len preto, lebo predznamenávali budúcu obeť Nového zákona, ktorú mal svojho času priniesť Ježiš Kristus. Ústami proroka Boh povedal, že nemá zaľúbenie v starozákonných obetách; predpovedal, že ich zruší a nahradí novozákonnou obetou. (Mal 1, 10–11) Novozákonnú obeť priniesol Bohu Ježiš Kristus na kríži a sprítomňuje ju vo svätej omši.
- d) My, kresťania, máme obeť svätej omše.

334. Kto konal najsvätejšiu obeť?

Najsvätejšiu obeť konal Ježiš Kristus, keď Bohu obetoval samého seba na kríži.

- a) Obeta je tým dokonalejšia, čím dokonalejší je človek, ktorý ju koná, a čím cennejší je dar, ktorý Bohu dáva. Obeta Ježiša Krista na kríži je najdokonalejšia a najsvätejšia preto, lebo ten, kto ju konal, je nielen opravdivý človek, ale aj opravdivý Boh, a obetný dar, ktorý priniesol Bohu, bol ľudský život vteleného Boha.

335. Kde sa sprítomňuje obeta kríža?

Obeta kríža sa sprítomňuje vo svätej omši.

336. Čo je svätá omša?

Svätá omša je ustavičná obeta Nového zákona, v ktorej Ježiš Kristus pod spôsobmi chleba a vína obetuje samého seba Bohu.

- a) Ježiš Kristus je opravdivý Boh a opravdivý človek v jednej osobe. Ako opravdivý človek sa môže obetovať Bohu, a keďže je aj opravdivý Boh, má jeho obeta nekonečnú cenu.

337. Aký je rozdiel medzi obetou kríža a obetou svätej omše?

Medzi obetou kríža a obetou svätej omše je tento rozdiel: na kríži sa Ježiš Kristus obetoval *krvavým* spôsobom, vo svätej omši sa obetuje *nekrvavým* spôsobom.

338. Kedy ustanovil Ježiš Kristus obetu svätej omše?

Ježiš Kristus ustanovil obetu svätej omše pri Poslednej večeri, vtedy, keď ustanovil Oltárnu sviatosť.

- a) Prečítaj si poznámku b) pod otázkou č. 326. Sú to slová, ktorými Ježiš Kristus ustanovil Oltárnu sviatosť. Z týchto slov vyplýva, že telo Ježiša Krista pod spôsobmi chleba je *o b e t n é t e l o*, telo, ktoré sa za ľudí 'dáva', t.j. obetuje sa. Z týchto slov vyplýva, že krv Ježiša Krista pod spôsobmi vína je *o b e t n á k r v*, krv, ktorá sa 'vyleje za mnohých', t.j. obetuje za ľudstvo. Z týchto slov vyplýva, že apoštoli dostali moc a rozkaz robiť to isté, čo urobil Ježiš Kristus, t.j. premieňať chlieb na jeho *o b e t n é t e l o* a víno na jeho *o b e t n ú k r v*: apoštoli teda dostali moc a rozkaz konať obetu Nového zákona. Táto moc prešla z apoštolov na biskupov a na kňazov. Apoštoli tento rozkaz Ježiša Krista plnili a plnia ho aj biskupi a kňazi, keď konajú obetu svätej omše.

339. Prečo Ježiš Kristus ustanovil svätú omšu?

Ježiš Kristus ustanovil svätú omšu preto:

1. aby tú obetu, ktorú vykonal na kríži, sprítomňoval v každom čase a na každom mieste až do konca sveta;

2. aby tých, ktorí neboli prítomní pri obete kríža, robil účastnými na milostiach, ktoré získal na kríži.

- a) Ustavičným sprítomňovaním obety kríža svätou omšou je Boh ‚vždy a všade‘ (semper et ubique) dokonale o s l a v o v a n ý, ‚vždy a všade‘ sa mu dostáva dôstojného p o d ě a k o v a n í a za dary, ktoré ľuďom preukazuje, ‚vždy a všade‘ ho môžu ľudia, zjednotení s Ježišom Kristom, účinne p r o s i ť o ďalšie dobrodenia, ‚vždy a všade‘ ho môžu z m i e r o v a ť, t.j. odprosovať za urážky, ktorými proti sebe popudili jeho spravodlivý hnev. Lebo ako každá obeta, aj obeta svätej omše, sa koná so štvorakým úmyslom: zjednotením s Ježišom Kristom o s l a v u j e m e B o h a (1) svojou poklonou, (2) svojou vďakou, (3) svojimi prosbami, (4) svojím zmierovaním.

340. Z koľkých častok pozostáva svätá omša?

Svätá omša pozostáva z dvoch častok:

1. z bohoslužby slova;
2. z bohoslužby obety.

- a) Boží Syn sa stal človekom 1. preto, aby nás učil, 2. preto, aby nás vykúpil svojou obetou na kríži. V bohoslužbe slova (v liturgii slova) sa oboznamujeme s náboženským učením: sprítomňuje sa nám Božie slovo, Božie zjavenie. V bohoslužbe obety (v liturgii obety) sa nám sprítomňuje krížová obeta Ježiša Krista.
- b) Bohoslužba obety má tieto tri častky:
1. o b e t o v a n í e (chleba a vína),
  2. p r e m e n e n í e (chleba na telo a vína na krv Ježiša Krista),
  3. p r i j í m a n í e (tela a krvi Ježiša Krista).

O s v ä t o m p r i j í m a n í

341. Čo požívame pri svätom prijímaní?

Pri svätom prijímaní požívame telo a krv Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a vína, ako pokrm a nápoj pre udržanie a zvel'adenie nadprirodzeného života.

- a) Prirodzený život udržiavame a zvel'adujeme prirodzeným pokrmom a nápojom, ktoré nám dáva zem. Všetok náš prirodzený pokrm a nápoj pochádza zo zeme. Nadprirodzený život udržiavame a zvel'adujeme nadprirodzeným pokrmom a nápojom: telom a krvou Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a vína. Preto voláme Oltárnu sviatosť nebeským pokrmom a nebeským nápojom. Tento pokrm a nápoj nám nemohla poskytnúť zem, poskytlo nám ho nebo. Pán Ježiš predpovedal o Oltárnej sviatosti, že to bude chlieb, ktorý zostúpil z neba. „Z neba si im dal chlieb,“ tak voláme pred Oltárnou sviatosťou. Oltárnu sviatosť nazývame aj „chlebom (nadprirodzeného) života“.
- b) Oltárnu sviatosť prijíma pod obidvoma spôsobmi (pod spôsobmi chleba aj pod spôsobmi vína) len kňaz a biskup, keď slúžia svätú omšu. Veriaci ľud ju obvykle

prijíma len pod spôsobmi chleba. Ale pod spôsobmi chleba je prítomný c e l ý Ježiš Kristus, teda aj jeho krv. Takže kto prijíma len pod spôsobmi chleba, prijíma nielen telo Pánovo, ale aj jeho krv.

342. Ktorými slovami rozkázal Ježiš Kristus požívať svoje telo?

Ježiš Kristus rozkázal požívať svoje telo týmito slovami: „Ak nebudete jesť moje telo a piť moju krv, nebudete mať v sebe (nadprirodzený) život.“ (Jn 6, 54)

343. Aké milosti nám udeľuje sväté prijímanie?

Sväté prijímanie

1. rozmnožuje v nás posväcujúcu milosť;
2. dáva nám nárok na pomáhajúcu milosť;
3. oslabuje našu náchylnosť k zlému;
4. očisťuje nás od všetkých hriechov.

a) Sväté prijímanie je zálohou nášho budúceho slávneho vzkriesenia. (Jn 6, 55)

344. Býva účastný na týchto milostiach každý, kto prijíma?

Na týchto milostiach býva účastný len ten, kto prijíma hodne; kto prijíma nehodne, pácha smrteľný hriech (svätokrádež).

- a) Kto ide na sväté prijímanie v stave smrteľného hriechu, prijíma nehodne (svätokrádežne).
- b) Kto má všedné hriechy, môže pristúpiť k svätému prijímaniu, ak ich pred svätým prijímaním oľutuje. Oľutované všedné hriechy mu budú pri svätom prijímaní odpustené.

345. Čo máme činiť, aby sme prijímali hodne?

Aby sme prijímali hodne, máme sa na sväté prijímanie pripraviť duševne i telesne.

346. Ako sa máme duševne pripraviť na sväté prijímanie?

Na sväté prijímanie sa máme duševne pripraviť takto:

1. ak máme smrteľný hriech, vyspovedáme sa z neho;
2. všedné hriechy aspoň oľutujeme;
3. vykonáme prípravné modlitby.

347. Ako sa máme telesne pripraviť na sväté prijímanie?

Na sväté prijímanie sa máme telesne pripraviť takto: hodinu pred svätým prijímaním nič nejeme a okrem vody nič nepijeme.

- a) Uvedený pôst pred svätým prijímaním sa nazýva ‚eucharistický pôst‘. Kto poruší predpísaný eucharistický pôst a ide na sväté prijímanie, prijíma nehodne (svätokrádežne).
- b) Prírodná voda neruší eucharistický pôst. Ani nutné použitie liekov chorými. Smrteľne chorí sú oslobodení od uvedeného eucharistického pôstu.
- c) Požívať liehové nápoje hodinu alebo viac ako hodinu pred svätým prijímaním je dovolené len v malej miere: bolo by prejavom neúcty oproti Oltárnej sviatosti ísť na sväté prijímanie v podnapitom stave.
- d) K telesnej príprave na sväté prijímanie patrí aj to, aby sme sa slušne ustrojili.

348. Čo máme povedať, keď kňaz pred svätým prijímaním ukazuje svätú hostiu?

Keď kňaz pred svätým prijímaním ukazuje svätú hostiu, máme povedať: „Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz iba slovo a duša mi ozdravie.“

- a) Keď nám kňaz podáva sväté prijímanie, položíme jazyk na spodnú peru a svätú hostiu úctivo požijeme.

349. Čo máme robiť po svätom prijímaní?

Po svätom prijímaní sa máme Pánu Ježišovi klaňať a v modlitbe sa mu poďakovať za preukázané milosti.

P o k á n i e

350. Čo je sviatosť pokánia?

Sviatosť pokánia je sviatosť, v ktorej kňaz namiesto Boha odpúšťa hriechy, spáchané po krste.

351. Kedy Ježiš Kristus ustanovil sviatosť pokánia?

Sviatosť pokánia Ježiš ustanovil v deň svojho vzkriesenia, keď povedal apoštolom: „Prijmite Ducha Svätého; ktorým (ľuďom) odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržia sa im.“ (Jn 20, 22-23)

- a) Moc odpúšťať a zadržiavať hriechy prešla z apoštolov na biskupov; biskupi ju dávajú kňazom.

352. Čo dosiahneme, keď prijmeme sviatosť pokánia?

Keď prijmeme sviatosť pokánia, dosiahneme:

1. odpustenie hriechov;
  2. odpustenie večného trestu (ak sme si ho zaslúžili);
  3. odpustenie dočasných trestov aspoň sčiasťky;
  4. posväcujúcu milosť alebo jej rozmnoženie;
  5. nárok na pomáhajúcu milosť.
- a) Sviatosť pokánia nás zbavuje aj hriechov, ktoré sme spáchali, aj Božích trestov, ktoré sme si za spáchané hriechy zaslúžili. Božie tresty, ktoré si za spáchané hriechy zasluhujeme, sú dvojaké: 1. v e č n ý t r e s t, ktorý sa odpykáva v pekle, 2. d o č a s n é t r e s t y, ktoré sa odpykávajú na tomto svete, alebo v očistei. Za všedné hriechy si zasluhujeme od Boha dočasné tresty, za smrteľný hriech si zasluhujeme aj dočasné tresty, aj večný trest. Dĺžka dočasných trestov sa novými zväčšuje. Večný trest sa nemôže predĺžiť, lebo nemá konca, ale jeho sila sa môže zväčšovať.
  - b) Kto nemá posväcujúcu milosť, dostane ju v sviatosti pokánia. Kto má posväcujúcu milosť, tomu sa rozmnoží, keď prijme sviatosť pokánia.
  - c) Prijatím sviatosti pokánia, ako aj prijatím iných sviatostí, získavame nárok na pomáhajúcu milosť, ktorú nám Boh bude udeľovať v čase potreby.

353. Ako sa máme chystať na prijatie sviatosti pokánia?

Na prijatie sviatosti pokánia sa máme chystať tak, že prosíme Ducha Svätého, aby nám pomohol poznať, aké hriechy sme spáchali a aby nám ich pomohol oľutovať.

354. Čo musíme vykonať, aby sme sviatosť pokánia prijali hodne?

Aby sme sviatosť pokánia prijali hodne, musíme:

1. spytovať si svedomie;
  2. ľutovať, že sme spáchali hriechy;
  3. urobiť si silné predsavzatie, že smrteľný hriech nechceme nikdy spáchať a že sa chceme chrániť aj všedných hriechov viac ako doteraz;
  4. vyspovedať sa;
  5. zadosťučiniť za svoje hriechy (vykonať pokutu).
- a) Kto nesplní vyššie uvedené podmienky, prijíma sviatosť pokánia nehodne: z prijatia sviatosti pokánia nemá úžitok, ale škodu.
  - b) Sviatosť pokánia má päť čiastok: 1. spytovanie svedomia, 2. ľútosť, 3. silné predsavzatie, 4. spoveď, 5. zadosťučinenie (pokuta).

S p y t o v a n i e s v e d o m i a

355. Čo znamená spytovať si svedomie?

Spytovať si svedomie znamená: rozmýšľať nad tým, aké hriechy sme spáchali.

- a) Svedomie je vnútorný hlas, ktorý nám hovorí, či je zamýšľaný skutok dobrý, alebo zlý. Okrem toho nás vnútorný hlas svedomia napomína, aby sme dobré vykonali, a zlého sa chránili. Svedomie je viac ako pamäť: pamäť nám vie povedať, čo sme vykonali; svedomie nám vie povedať aj to, či naše skutky, slová a myšlienky boli dobré, alebo zlé.

356. Ako si máme spytovať svedomie?

Svedomie si máme spytovať takto:

1. rozmýšľame, kedy sme sa posledný raz vyspovedali, či naša spoveď bola dobrá a či sme vykonali uloženú pokutu;
  2. rozmýšľame, aké hriechy sme spáchali.
- a) Hriechy možno spáchať skutkami, slovami, žiadosťami, myslením a zanedbaním dobrého.
- b) Pri spytovaní si svedomia berme do úvahy, že niektoré okolnosti majú vplyv na veľkosť hriechu.
- c) Máme sa usilovať zistiť aj počet smrteľných hriechov, aspoň približne, keď nevieme presne.

L ú t o s ť

357. Čo je ľútosť?

Ľútosť je bolesť duše nad spáchanými hriechmi.

- a) Ľútosť je najdôležitejšia čiastka sviatosti pokánia: bez nej nedosiahneme odpustenie hriechov.

358. Aké hriechy musíme rozhodne oľutovať?

Rozhodne musíme oľutovať všetky smrteľné hriechy.

- a) Kto neľutuje, že spáchal smrteľné hriechy, prijíma sviatosť pokánia nehodne: ani jeden hriech mu nie je odpustený, a pácha ešte ďalší hriech: svätokrádež.
- b) Kto neľutuje niektoré všedné hriechy, tomu sa neodpúšťajú tieto neľutované hriechy, ale ostatné hriechy sa mu odpustia.
- c) K opravdivej ľútosťi nás pohne rozjímanie nad umučeníím Ježiša Krista, nad urážkou, ktorú Bohu spôsobujeme hriechom, a nad trestami, ktoré sme si za spáchané hriechy od Boha zaslúžili.

359. Kedy si máme vzbudiť ľútosť, keď pristupujeme k sviatosti pokánia?

Keď pristupujeme k sviatosti pokánia, máme si vzbudiť ľútosť po spytovaní si svedomia alebo aspoň pred rozhrešením.

- a) Správne si počína, kto si vzbudí ľútosť dva razy: najprv po spytovaní si svedomia, kedy má dost' času na vzbudenie opravdivej ľúlosti; a potom ešte raz po spovedi, prv, než mu dá kňaz rozhrešenie.

360. Akou ľútosťou môžeme hodne prijať sviatosť pokánia?

Sviatosť pokánia môžeme hodne prijať dvojako ľútosťou: dokonalou a menej dokonalou.

- a) Aj dokonalá, aj menej dokonalá ľútosť majú na d p r i r o d z e n ú pohnútku: urazil som Boha, spôsobil som bolesť trpiacemu Ježišovi, zaslúžil som si tresty od Boha. Ale ak ľutujeme iba preto, že sme pre spáchané hriechy utrpeli hanbu pred ľuďmi, že sme si za ne zaslúžili ľudské tresty, že sme pre ne utrpeli škodu na zdraví alebo na majetku, vtedy naša ľútosť pochádza z p r i r o d z e n ý c h pohnútok, a takáto ľútosť nestačí na to, aby sme dosiahli odpustenie hriechov.

361. Kedy je naša ľútosť menej dokonalá?

Naša ľútosť je menej dokonalá vtedy, keď ľutujeme len preto, lebo sme si za spáchané hriechy zaslúžili Božie tresty.

362. Kedy je naša ľútosť dokonalá?

Naša ľútosť je dokonalá vtedy, keď ľutujeme preto, lebo sme urazili Boha spáchanými hriechmi.

- a) Ak sa chceme zbaviť smrteľných hriechov a nemáme možnosť pristúpiť k sviatosť pokánia, vzbudme si dokonalú ľútosť a hriechy nám budú odpustené. Pri najbližšej spovedi sa však musíme z týchto hriechov vyspovedať.

S i l n é p r e d s a v z a t i e

363. Čo je silné predsavzatie?

Silné predsavzatie je pevné a úprimné rozhodnutie, že sa v budúcnosti chceme chrániť hriechov.

364. Čo si zaumieňujeme, keď si vzbudzujeme silné predsavzatie?

Keď si vzbudzujeme silné predsavzatie, zaumieňujeme si:

1. že v budúcnosti nespáchame smrteľný hriech;
  2. že sa viac ako doteraz budeme snažiť chrániť všedných hriechov;
  3. že sa budeme chrániť príležitosti k hriechu;
  4. že nahradíme alebo napravíme hriechom zavinenú škodu.
- a) Škoda, ktorú sme hriechom spôsobili na majetku blížneho, sa musí nahradiť. Škoda, ktorú sme hriechom spáchali na cti blížneho, sa musí napraviť.

- b) Hriechy sa neodpúšťajú tým, čo nechcú prestať páchať smrteľné hriechy, alebo čo nechcú nahradiť a napraviť hriechom zavinenú škodu. Keby takýmto hriešnikom dal kňaz rozhrešenie, Boh by im hriechy zadržal.

S p o v e d'

365. Čo činíme, keď sa spovedáme?

Keď sa spovedáme, skrúšene vyznávame kňazovi svoje hriechy, aby sme dostali od neho rozhrešenie.

366. Ako sa máme vyspovedať?

Vyspovedať sa máme

1. úplne,
2. úprimne,
3. zreteľne.

367. Kedy sa spovedáme úplne?

Úplne sa spovedáme, keď vyznávame aspoň všetky smrteľné hriechy, na ktoré sa pamätáme, a udáme aj ich počet a podstatné okolnosti.

- a) Nie sme síce povinní spovedať sa zo všedných hriechov, ale aj to sa odporúča. Kto nemá smrteľné hriechy, musí sa vyspovedať aspoň z niektorých všedných hriechov, ktoré spáchal, inak by mu kňaz nemohol dať rozhrešenie.
- b) Spovedať sa musíme aj z tých **o k o l n o s t í**, ktoré menia druh alebo veľkosť hriechu.
- c) Mená spoluvinníkov pri páchaní hriechu nemáme spomínať.

368. Kedy sa spovedáme úprimne?

Úprimne sa spovedáme vtedy, keď na seba žalujeme tak, ako nás obviňuje svedomie.

- a) Smrteľný hriech nesmieme zamlčať, ani ho zmenšovať. Nesmieme samých seba očisťovať márnymi výhovorkami.
- b) Pri spovedi sa človeka zmocňuje hanba z spáchané hriechy. Diabol túto hanbu využíva a pokúša nás, aby sme zatajili hriechy, za ktoré sa najviac hanbíme. Toto pokušenie musíme premôcť. Nie je hanba spovedať sa z hriechov, ale páchať ich. Kňaz nesmie prezradiť, čo počul pri spovedi: **s p o v e d n é t a j o m s t v o** ho ho viaže pod ťažkým hriechom. Je ľahšie vyznať sa kňazovi, ako znášať výčitky svedomia a zomrieť v hriechoch.

369. Čo máme činiť, ak sme sa v spovedi zabudli z niečoho vyznať?

Ak sme sa v spovedi zabudli z niečoho vyznať, musíme to povedať pri najbližšej spovedi.

- a) Ak sme z a b u d l i niečo v spovedi povedať, spoveď nie je pre to neplatná. Iné je zabudnúť, a iné je zatajiť.
- b) Ak nám zabudnutý hriech nepríde na rozum do najbližšej spovede, vyspovedáme sa z neho pri tej spovedi, pri ktorej nám príde na myseľ.

370. Čo máme činiť, ak sme v spovedi zatajili smrteľný hriech?

Ak sme v spovedi zatajili smrteľný hriech, musíme sa z toho vyspovedať pri najbližšej spovedi a zopakovať celú neplatnú spoveď.

- a) Kto pri spovedi úmyselne zatají smrteľný hriech, pácha svätokrádež. Svätokrádež je smrteľný hriech. Kto sa spovedá svätokrádežne, nielenže sa mu neodpustia hriechy, ale pácha nový smrteľný hriech.
- b) Kto vykonal viac svätokrádežných spovedí, musí pri najbližšej spovedi zopakovať aj tie hriechy, z ktorých sa vyspovedal v svätokrádežných spovediach, lebo mu neboli odpustené.

371. Ako nazývame spoveď, v ktorej opakujeme predošlé spovede?

Spoveď, v ktorej opakujeme predošlé spovede, nazývame *generálnou* alebo *všeobecnou* spoveďou.

- a) Generálnu alebo všeobecnú spoveď môže vykonať aj ten, kto sa vždy vyspovedal dobre. Takáto spoveď sa odporúča pred vstupom do stavu manželského, pri príležitosti misií, v ťažkej chorobe ap. Keď nám spovedník neodporúča vykonať generálnu spoveď, máme ho poslúchnuť.
- b) Na začiatku generálnej spovede povieme spovedníkovi, prečo chceme takúto spoveď vykonať: či z nutnosti, alebo len dobrovoľne. Kto koná generálnu spoveď z nutnosti, t.j. kto ju koná preto, lebo jeho predošlé spovede boli neplatné, musí povedať i to, koľko svätokrádežných spovedí vykonal a koľkokrát pristúpil k prijímaniu svätokrádeže. Potom povie hriechy, ktoré spáchal od poslednej spovede, a nakoniec sa vyspovedá z hriechov, z ktorých sa spovedal v predošlých neplatných spovediach.

372. Kedy sa spovedáme zreteľne?

Zreteľne sa spovedáme vtedy, keď hovoríme tak, aby nás mohol spovedník dobre rozumieť.

373. Ako postupujeme pri spovedi?

Pri spovedi postupujeme tak, že vojdeme do spovednice, kľakneme si, prežehnáme sa a hovoríme:

„Spovedám sa zo svojich hriechov, čo som (od malička, od Vianoc, Od Veľkej noci, za mesiac, za dva mesiace...) spáchal.“

Mám tieto smrteľné hriechy... (povieme ich; kto nemá smrteľné hriechy, hovorí:)

Nemám žiadne smrteľné hriechy.

Mám tieto všedné hriechy... (povieme ich).

Na viac hriechov sa nepamätám.“

374. Akými slovami vyjadríme po spovedi ľútosť a silné predsavatie?

Ľútosť a silné predsavzatie vyjadríme po spovedi napríklad týmito slovami:

„Lutujem, že som spáchal hriechy, lebo som nimi urazil Pána Boha a zaslúžil som si Božie tresty. – Sľubujem, že sa polepším, nikdy nespácham smrteľný hriech a budem sa chrániť príležitosti k hriechu.“

375. Čo činí kňaz, keď sme sa vyspovedali?

Keď sme sa vyspovedali, kňaz nám dá napomenutie, uloží nám pokutu a dá nám rozhrešenie.

- a) Rozhrešenie odoprie kňaz tomu, kto nechce ľutovať, že spáchal hriechy, kto chce aj v budúcnosti páchať smrteľné hriechy, kto nechce nahradiť alebo napraviť škodu, ktorú zavinil svojimi hriechmi.

Z a d o s ť u č i n e n i e

376. Čo je zadosťučinenie?

Zadosťučinenie je vykonanie pokuty, ktorú nám kňaz pri spovedi uložil za spáchané hriechy.

377. Prečo nám káz ukladá pri spovedi pokutu?

Pokutu nám kňaz ukladá pri spovedi

1. preto, aby sa nám odpustilo niečo z dočasných trestov, ktoré nám pri spovedi neboli odpustené;
2. preto, lebo vykonávanie uloženej pokuty nám pomáha polepšovať sa.

378. Čím ešte okrem spovednej pokuty môžeme zadosťučiť za spáchané hriechy?

Za spáchané hriechy môžeme okrem spovednej pokuty zadosťučiť aj modlitbou, trpezlivosťou v práci a v trápení, skutkami kajúcnosti a získavaním odpustkov.

O d p u s t k y

379. Čo sú odpustky?

Odpustky sú: odpustenie dočasných trestov mimo spovede.

- a) Pri spovedi sa nám vždy odpúšťa aspoň čiastka dočasných trestov, ktoré sme si od Boha zaslúžili za spáchané hriechy. Ale obyčajne sa nám neodpúšťajú všetky zaslúžené dočasné tresty. (Pozri odpoveď na otázku 352, bod 3.) Po odpustení hriechov pri spovedi nám vo väčšine prípadov ešte zostávajú dočasné tresty, ktoré si musíme odpykať tu na zemi, alebo v očistci. Tieto dočasné tresty, ktoré nám zostali neodpustené po odpustení hriechov v spovedi, môžu sa nám odpustiť mimo spovedi (po spovedi), ak získame odpustky, ktoré udeľuje Cirkev. Odpustkami teda Cirkev neodpúšťa ani hriechy, ani peklo (večný trest), ale iba dočasné tresty, ktoré nám zostali neodpustené po odpustení hriechov.
- b) Odpustky nám Cirkev udeľuje z pokladu nevyčerpatelných zásluh Ježiša Krista, Panny Márie a svätých.

380. Čo je potrebné k získaniu odpustkov?

K získaniu odpustkov je potrebné,

1. aby bola duša čistá od smrteľného hriechu;
  2. aby sme mali úmysel získať odpustky;
  3. aby sme vykonali dobrý skutok, ktorý Cirkev obdarila odpustkami.
- a) K získaniu odpustkov predpisuje Cirkev nejaký presne určený dobrý skutok, napr.: návštevu kostola, modlitbu, hmotný príspevok na dobrý cieľ, používanie posväteného predmetu ap. Okrem tohto dobrého skutku, obdareného odpustkami, predpisuje niekedy Cirkev ako podmienku k získaniu odpustkov aj iné úkony, napr. spoveď a sväté prijímanie.

381. Koľkokoraké sú odpustky?

Odpustky sú dvojaké: úplné a čiastočné.

382. Kedy sú odpustky plné?

Odpustky sú úplné vtedy, keď nám Cirkev odpúšťa všetky dočasné tresty, ktoré sme si za spáchané hriechy zaslúžili a ktoré nám pri spovedi neboli odpustené.

- a) K získaniu úplných odpustkov je potrebné:
  1. vykonať skutok, ktorý Cirkev obdarila úplnými odpustkami;
  2. vyspovedať sa (spoveď možno vykonať niekoľko dní pred skutkom obdareným úplnými odpustkami, alebo, ak sme v stave posväcujúcej milosti, niekoľko dní po vykonaní odpustkami obdareného skutku. Jedna spoveď stačí pre získanie úplných odpustkov, ak sa medzičasom nedopustíme hriechu);

3. pristúpiť k svätému prijímaniu (podľa možnosti v ten istý deň, v ktorý vykonáme skutok obdarený úplnými odpustkami). K novému získaniu úplných odpustkov je potrebné znova pristúpiť k svätému prijímaniu;
  4. pomodliť sa niečo na úmysel Svätého Otca (stačí raz Otčenáš a Zdravas'), podľa možnosti v ten istý deň, kedy vykonáme skutok, obdarený úplnými odpustkami.
- b) Úplné odpustky môže získať len ten, kto ľutuje v š e t k y (aj všedné) hriechy a je rozhodnutý chrániť sa v budúcnosti v š e t k ý c h (i všedných) hriechov, teda iba ten, kto nelipne ani k všednému hriechu.

383. Kedy sú odpustky čiastočné?

Odpustky sú čiastočné vtedy, keď nám Cirkev odpúšťa len čiastku tých dočasných trestov, ktoré sme si za spáchané hriechy zaslúžili a ktoré nám pri spovedi neboli odpustené.

- a) Získaním čiastočných odpustkov sa nám dočasné tresty odpúšťajú vo väčšej alebo menšej miere podľa toho, aká je naša láska k Bohu a naša horlivosť pri konaní skutku, ktorý Cirkev obdarila čiastočnými odpustkami. Každým dobrým skutkom si získavame čiastočné odpustenie dočasných trestov od B o h a ; tým väčšie, čím väčšia je naša láska k Bohu a čím horlivejšie konáme ten dobrý skutok. Čiastočnými odpustkami nám C i r k e v odpúšťa e š t e t o ľ k o z dočasných trestov, koľko nám odpustil Boh, keď sme vykonali dotýčný dobrý skutok.
- b) Čiastočné odpustky môžeme získať aj viac razy za deň.

384. Môžeme získať odpustky aj pre duše v očistci?

Odpustky môžeme získať aj pre duše v očistci.

- a) Všetky odpustky, ktoré získame, môžeme venovať dušiam v očistci, okrem tých, o ktorých to Cirkev výslovne ustanovila inak.
- b) Niektoré odpustky môžeme získať len pre duše v očistci.

Výňatok z Katalógu odpustkov (Apoštolská administratúra v Trnave, č. 2695/1970)

1. Čiastočné odpustky môžeme získať, ak pokorne pozdvihneme svoju myseľ k Bohu pri plnení svojich povinností a pri znášaní životných ťažkostí, a pritom prosíme Pána aspoň v duchu alebo nejakým povzdychom.
2. Čiastočné odpustky môžeme získať, ak vedení duchom viery a milosrdenstva obetujeme niečo zo svojho tým, čo trpia núdzu.
3. Čiastočné odpustky môžeme získať, ak sa v duchu kajúcnosti zriekame niečoho, čo je dovolené a príjemné.
4. Kto nábožne navštívi najsvätejšiu Sviatosť, môže získať čiastočné odpustky. Kto sa najsvätejšej Sviatosti klania aspoň pol hodiny, môže získať úplné odpustky.
5. Kto číta Sväté písmo s úctou k Božiemu slovu a na spôsob duchovného čítania, môže získať čiastočné odpustky. Kto tak koná aspoň pol hodiny, môže získať úplné odpustky.

6. Kto koná pobožnosť Krížovej cesty pred riadne zriadenými stanicami, môže získať úplné odpustky.
7. Úplné odpustky môže získať, kto sa v kostole, vo verejnej kaplnke alebo v rodine pomodlí aspoň päť desiatkov ruženca bez prerušenia.
8. Každý piatok v pôstnej dobe môže získať úplné odpustky, kto sa pred obrazom Ukrižovaného (rozumie sa aj socha) pomodlí po svätom prijímaní modlitbu „Hľa, pred pohľadom tvojím...“ V iné dni môže získať čiastočné odpustky.
9. Na Veľký piatok môže získať úplné odpustky, kto sa pri liturgických obradoch zúčastní na uctievaní svätého Kríža a pobožká ho.
10. Kto si obnoví krstné sľuby pri slávení veľkonočnej vigílie a vo výročný deň svojho krstu, môže získať úplné odpustky.
11. Kto od 1. do 8. novembra navštívi cintorín a tam sa pomodlí za zosnulých, môže denne raz získať úplné odpustky, ale len pre duše v očistci.
12. Kto v deň Dušičiek (2. novembra) navštívi kostol a pomodlí sa niečo za duše v očistci, okrem toho Otčenáš a Verím v Boha, môže získať úplné odpustky, ale len pre duše v očistci a len raz.
13. Za návštevu farského kostola možno získať odpustky dva razy v roku: v deň patróna kostola a 2. augusta (na Porciunkulu), ak sa návštevník pomodlí Otčenáš a Verím v Boha.
14. Kto s nábožnou úctou prechováva kríž alebo ruženec alebo škapuliar alebo medailu, môže získať čiastočné odpustky, kedykoľvek týmto predmetom, ak sú požehnané kňazom, prejaví nejakú vonkajšiu úctu. Ak sú požehnané pápežom alebo biskupom, môže dotýchny, ak sa pomodlí Verím v Boha, získať získať 29. júna aj úplné odpustky.
15. V hodine smrti môže získať úplné odpustky každý veriaci, ktorý sa v živote pravidelne modlieval. Môže ich získať aj vtedy, keď v ten deň už získal úplné odpustky iným spôsobom.
16. Kto nábožne prijme pápežské požehnanie „Urbi et Orbi“, hoci aj prostredníctvom televízie alebo rozhlasu, môže získať úplné odpustky. Toto neplatí o požehnaní, reprodukovanom z filmu a zo zvukového záznamu.
17. Kto si pozorne a nábožne vypočuje kázeň, môže získať čiastočné odpustky. Kto si vypočuje sériu kázni pri misách alebo duševných cvičeniach a je prítomný na ich slávnostnom zakončení, môže získať úplné odpustky.
18. Kto pristupuje po prvý raz k svätému prijímaniu a všetci, ktorí sú prítomní na tejto slávnosti, môžu získať úplné odpustky.
19. Kto sa nábožne zúčastní na prvej omši novokňaza, môže získať úplné odpustky.

Sú aj iné možnosti získavania odpustkov.

Treba zdôrazniť, že okrem uvedených úkonov je potrebné splniť aj všeobecné podmienky, uvedené v odpovedi na otázku č. 380. A ak ide o získanie úplných odpustkov, treba splniť aj podmienky, uvedené v poznámkach pod otázkou č. 382.

P o m a z a n i e c h o r ý c h

385. Čo je pomazanie chorých?

Pomazanie chorých je sviatosť, ktorá pomáha duši i telu chorého človeka.

- a) V liste svätého Jakuba apoštola čítame: „Je niekto z vás chorý? Nech si povolá starších Cirkvi (t.j. kňazov) a nech sa modlia nad ním a pomazú ho olejom v mene Pánovm. Modlitba viery zachráni nezdravého. Pán ho pozdvihne a odpustí mu, ak sa dopustil hriechov.“ (Ja 5, 14–15)
- b) Cirkev maže človeka posväteným olejom viac razy: prvý raz pri krste olejom katechumenov; druhý raz pri birmovke olejom, ktorý sa nazýva krizma; posledný raz v chorobe olejom, ktorý sa nazýva olej chorých. Preto sa pomazanie chorých nazývalo aj p o s l e d n ý m p o m a z a n í m.

386. Ako sa vysluhuje pomazanie chorých?

Pomazanie chorých sa vysluhuje tak, že kňaz pomáže nemocného človeka olejom chorých, a pritom sa modlí, aby mu Boh odpustil všetky hriechy.

387. Ako sa treba pripraviť na prijatie pomazania chorých?

Na prijatie pomazania chorých sa treba pripraviť takto:

1. vyspovedať sa a
2. odovzdať sa do Božej vôle.

- a) Môže sa stať, že chorý nevie hovoriť, a preto sa nemôže vyspovedať, alebo že nemôže prijať Oltárnu sviatosť. V takomto prípade vzbudí v sebe ľútosť nad spáchanými hriechmi.

388. Ako pomáha pomazanie chorých duši chorého človeka?

Pomazanie chorých pomáha duši chorého človeka tak, že

1. rozmnožuje posväcujúcu milosť;
2. odpúšťa hriechy, keď sa z nich chorý nemôže vyspovedať, ale ich ľutuje;
3. dáva chorému silu k trpezlivému znášaniu choroby;
4. chorému pomáha premôcť pokušenia, ktorými naňho útočí zlý duch najmä v smrteľnom boji.

389. Ako pomáha pomazanie chorých telu chorého človeka?

Pomazanie chorých pomáha telu chorého človeka tak, že

1. zmierňuje bolesti;
2. chorému vráti zdravie, ak Boh rozhodne, že mu zdravie poslúži k spáse duše.

390. Kto má prijať pomazanie chorých?

Pomazanie chorých má prijať každý kresťan katolík, ktorý dospel k užívaniu rozumu a je vážne chorý.

- a) Chorý prijíma obyčajne tri sviatosti po sebe: sviatosť pokánia, pomazanie chorých Oltárnu sviatosť. Keď kňaz vysluhuje chorému tieto tri sviatosti, hovorí sa, že chorého „z a o p a t r u j e“.
- b) Ak máme v dome chorého, nemáme jeho zaopatrenie odkladať: máme zavolať kňaza, kým je chorý ešte pri plnom vedomí a podľa možnosti skôr, ako ho odvezú do nemocnice. Keď zavoláme kňaza, aby prišiel zaopatriť chorého, prestríme na stôl biely obrus, položíme naň kríž a dve sviečky, pohár so svätenou vodou, pohár s obyčajnou vodou a kúsok vaty.
- c) Zdravý alebo ľahko chorý človek nemôže platne prijať pomazanie chorých. Vážne chorý ho môže prijať aj viac razy.

P o s v ä t e n i e k ň a z s t v a (P o s v ä t n ý s t a v)

391. Čo je posvätenie kňazstva?

Posvätenie kňazstva je sviatosť, ktorou tí, čo ju prijímajú:

1. dostávajú kňazskú moc;
  2. dostávajú nárok na pomáhajúcu milosť, potrebnú k ich kňazskému úradu;
  3. dostávajú posväcujúcu milosť (rozmnožuje sa im).
- a) Sviatosť posvätenia kňazstva ustanovil Ježiš Kristus tak, že svojim apoštolom postupne dával duchovnú moc: premieňať chlieb a víno na svoje telo a krv, odpúšťať hriechy, hlásať Božie slovo, krstiť, vysluhovať ostatné sviatosti.
  - b) Apoštolov urobil Ježiš Kristus kňazmi Nového zákona pri poslednej večeri, keď ich poveril konať novozákonnú obeť.

392. V čom hlavne spočíva kňazská moc?

Kňazská moc spočíva hlavne v tom, že kňaz môže

1. prinášať Bohu novozákonnú obeť;
  2. odpúšťať hriechy;
  3. vysluhovať sviatosti;
  4. verejne a v mene Cirkvi hlásať Božie slovo;
  5. vysluhovať sväteniny.
- a) Kňazská moc je teda mocou čiste duchovnou. Preto sa kňazi nazývajú **d u c h o v n ý m i**.

393. Kto môže vysluhovať posvätenie kňazstva?

Posvätenie kňazstva môže vysluhovať len biskup.

- a) Posvätenie kňazstva má viac stupňov: štyri nižšie rády a štyri vyššie rády. Nižšie rády sú: ostiariát, lektorát, exorcistát a akolytát. Vyššie rády sú: subdiakonát, diakonát, kňazstvo a biskupstvo.
- b) Posvätenie kňazstva udeľuje biskup vkladáním rúk, modlitbou a odovzdaním bohoslužobných predmetov.
- c) Kňaz nemôže stratiť kňazské posvätenie, práve tak, ako nemôže stratiť krst pokrstený človek. Sviatosť posvätenia kňazstva vtláča do duše nezmazateľný znak.
- d) Kto prijíma vyšší rád, zaväzuje sa na modlenie breviára a na bezženstvo („celibát“).
- e) Niekedy sa pomodli na ten úmysel, aby Cirkev vždy mala dosť kňazov a dobrých kňazov. (Modlitbu za kňazov nájdeš pod č. 452)

M a n ž e l s t v o

394. Čo je manželstvo?

Manželstvo je zmluva, ktorou sa dve osoby rôzneho pohlavia (muž a žena) slobodne a dobrovoľne zaväzujú žiť v nerozlučiteľnej jednote až do smrti, pričom dostávajú od Boha právo dávať život novým ľuďom a povinnosť týchto nových ľudí telesne aj duševne vychovávať.

- a) Pod manželstvom rozumieme nielen vyššie spomínanú zmluvu, ale aj stav, ktorý vzniká medzi dvoma osobami v dôsledku takejto zmluvy.
- b) Nerozlučiteľnosť manželstva vyjadruje Písmo takto: „...opustí muž otca svojho a matku svoju a príčne k manželke svojej a budú jedným telom.“ (Gen 2, 24) Ježiš Kristus z toho vyvodil: „Čo teda Boh takto spojil, človek nech nerozlučuje.“ (Mt 19, 8)
- c) Prechodné spojenie dvoch ľudí rôzneho pohlavia nepovažuje Boh za manželstvo, ale za hriechne smilstvo. Za manželov považuje Boh len takú dvojicu ľudí, ktorá sa spojila s úmyslom zachovať nerozlučnú jednotu až do smrti.

395. Kto ustanovil manželstvo a kto ho povýšil na sviatosť?

Manželstvo ustanovil Boh už v raji a Ježiš Kristus ho povýšil na sviatosť.

- a) Manželstvo bolo vždy posvätným zväzkom, lebo ho ustanovil Boh a dal mu vznešený cieľ: rozmnožiť a udržať ľudské pokolenie.
- b) Ježiš Kristus povýšil manželstvo na sviatosť. Keď teda pokrstený človek vstupuje do manželstva, prijíma sviatosť, ktorá mu 1. rozmnožuje posväcujúcu milosť, 2. tiež dáva nárok na pomáhajúcu milosť, ktorá mu bude potrebná k plneniu ťažkých a zodpovedných manželských povinností.
- c) Pre nepokrstených ľudí manželstvo nie je sviatosť, lebo nepokrstený človek nemôže okrem krstu platne prijať žiadnu sviatosť. Avšak aj zväzok nepokrstených ľudí uznáva Boh za zákonný, ak je tento zväzok jediný (jeden muž a jedna žena) a nerozlučiteľný (uzavretý s úmyslom nerozlúčiť ho).

- d) Štát uznáva manželstvo za rozlúčené, ak manželov rozlúči súd. Boh však uznáva manželstvo za rozlúčené len vtedy, keď jedna z manželských stránok umrie.
- e) Pre človeka, pokrsteného v katolíckej Cirkvi, je manželstvo **p l a t n é** len vtedy, keď ho prijme pred miestnym farárom (alebo jeho zástupcom) v prítomnosti dvoch svedkov. Od dodržania tejto predpísanej formy môže Cirkev oslobodiť.
- f) Manželstvo je **s v i a t o s ť ž i v ý c h** (pozri otázku č. 309). Pokrstení snúbenci musia teda prijať manželstvo v stave posväcujúcej milosti. Preto sa pred cirkevným sobášom spovedajú. Prijat' sviatosť manželstva v stave smrteľného hriechu by znamenalo spáchať svätokrádež.
- g) Pred prijatím sviatosti manželstva sa majú snúbenci hlásiť na farskom úrade aspoň mesiac dopredu. Tam sa dozvedia, aké doklady si majú zaopatriť a kedy majú prísť na poučenie. Nech si dôkladne zopakujú celý katechizmus, aby si obnovili a prehĺbili náboženské vedomosti. Na farskom úrade dostanú informácie aj o ohláškach.

Manželstvo je vážny a zodpovedný stav, preto sa naň treba pripravovať úprimnou modlitbou, zachovávaním prikázaní, najmä šiesteho Božieho prikázania.

396. Ktoré sú povinnosti manželov?

Povinnosti manželov sú:

1. žiť vo vzájomnej láske;
  2. žiť v svornosti;
  3. žiť vo vernosti;
  4. vychovávať detky.
- a) Manželia sú povinní starať sa tak **o t e l e s n ú**, ako aj **o d u š e v n ú** výchovu svojich detí. Ich povinnosťou je vynaložiť všetko úsilie, aby výchovou zabezpečili svojim deťom tak **t u z e m s k é**, ako aj **v e č n é** blaho.

397. Kto môže vstúpiť do manželstva?

Do manželstva môže vstúpiť len taká dvojica, medzi ktorou niet manželskej prekážky.

- a) Manželské prekážky sú také okolnosti, ktoré robia zamýšľané manželstvo buď **n e p l a t n ý m**, alebo **n e d o v o l e n ý m**.
- b) Niektoré manželské prekážky pochádzajú **o d B o h a**, niektoré od **C i r k v i**. Od prekážky, ktorá pochádza od Cirkvi, môže Cirkev dvojicu z vážnych príčin oslobodiť (dišpenzovať). Od prekážky, ktorá pochádza od Boha, nemôže Cirkev oslobodiť.
- c) O manželských prekážkach bývajú veriaci podrobnejšie poučení v kostole pri kázňach a snúbenci pred sobášom.

398. Ako sa nazýva manželstvo, v ktorom je jedna stránka katolícka, a druhá nekatolícka?

Manželstvo, v ktorom je jedna stránka katolícka, a druhá nekatolícka, sa nazýva „zmiešané manželstvo“.

399. Prečo Cirkev zakazuje zmiešané manželstvá?

Zmiešané manželstvá Cirkev zakazuje preto,

1. lebo manželia majú byť jednotní vo všetkom, teda aj v náboženstve;
  2. lebo náboženská výchova dietok naráža v zmiešaných manželstvách na ťažkosti.
- a) Keď sa katolík sobáša pred nekatolíckym duchovným, jeho manželstvo neuznáva Cirkev za platné, ak nedostal oslobodenie od dodržania formy, stanovenej Cirkvou.

400. Pod akou podmienkou dovoľuje Cirkev zmiešané manželstvo?

Zmiešané manželstvo dovoľuje Cirkev pod podmienkou, že

1. katolícka stránka dá isté záruky;
  2. nekatolícka stránka vezme na vedomie záruky katolíckej stránky.
- a) Katolícka stránka dáva tieto záruky: „vynasnažím sa odvrátiť nebezpečie svojho odpadu od viery a urobím všetko na zábezpeku krstu a výchovy svojich dietok v katolíckej Cirkvi...“
- b) Povolenie k zmiešanému manželstvu dáva Cirkev len vtedy, keď stránky môžu uviesť v á ž n u p r í č i n u.
- c) O povolenie k zmiešanému manželstvu treba požiadať cirkevnú vrchnosť cestou farského úradu.

O SVÄTENINÁCH

401. Čo sú sväteniny?

Sväteniny sú viditeľné znaky (úkony), ktoré Cirkev ustanovila na to, aby nám nimi vyprosovala od Boha pomáhajúcu milosť a hmotné potreby.

- a) Niekedy pod slovom svätenina rozumieme samotný ú k o n, ktorým nám Cirkev vyprosuje pomáhajúcu milosť a hmotné potreby. Napr.: požehnanie s Oltárnou sviatosťou, požehnanie novomanželov, požehnanie mladuchy, požehnanie ženy po pôrode, požehnanie domu, požehnanie rolí, požehnanie viníc, požehnanie jedla ap. Tieto úkony nazývame sväteninami. Ale pod slovom sväteniny možno rozumieť aj v e c, ktorú Cirkev požehnala a ktorej nábožné užívanie nám má podľa prosby Cirkvi sprostredkovať od Boha pomáhajúcu milosť a hmotné prosby. Napr. požehnaná hromničná svieca, svätená voda, požehnaná trojkráľová krieda, požehnaný ruženec, požehnaný medailónček, ratolesti požehnané na Kvetnú

nedeľu ap. Tieto veci tiež nazývame sväteninami. Keď ich Cirkev žehnala, vyprosovala pomáhajúcu milosť a hmotné potreby pre tých, ktorí budú tieto veci nábožne nosiť alebo prechovávať vo svojom byte.

- b) Niektoré sväteniny sa používajú na zoslabovanie škodlivého vplyvu zlého ducha, napr. exorcizmus (ako úkon), svätená voda (ako vec).
- c) Sväteniny sa navonok p o d b a j ú sviatostiam: aj sviatosti, aj sväteniny sú zmyslami pozorovateľné znaky (úkony). Predsa však je veľký r o z d i e l medzi sviatosťami a sväteninami. Sviatosti ustanovil Ježiš Kristus, sväteniny ustanovila Cirkev. Preto majú sviatosti zaručený účinok, kým sväteninami Cirkev len vyprosuje účinok od Boha. Počet sviatostí je nemeniteľný: je ich toľko, a vždy ich bude toľko, koľko ich ustanovil Ježiš Kristus. Počet svätenín je meniteľný: Cirkev môže ustanoviť nové sväteniny, alebo ustanovené zrušiť, ak stratili význam. Sviatosti nám poskytujú pomáhajúcu milosť, aj posväcujúcu milosť; sväteninami nám môže Cirkev vyprosiť len pomáhajúcu milosť a hmotné potreby.

402. Koľko koraké sú sväteniny?

Sväteniny sú dvojité: žehnania a svätenia.

403. Čo činí Cirkev pri žehnaniach?

Pri žehnaniach Cirkev prosí Boha o požehnanie osoby, alebo veci.

- a) Slovom „Cirkev prosí o požehnanie o s o b y“ rozumej tak, že Cirkev prosí o udelenie pomáhajúcej milosti a o udelenie hmotných potrieb pre dotyčnú osobu.
- b) Keď Cirkev žehná v e c i, nemá na zreteli dobro samotnej veci, ale dobro osoby, ktorá bude tie veci užívať. Žehnanie pokrmov sa teda vzťahuje na osoby, ktoré budú tie pokrmy požívať; žehnanie dopravných prostriedkov sa vzťahuje na osoby, ktoré budú nimi cestovať; žehnanie polí a viníc sa vzťahuje na ľudí, ktorí polia a vinice obrábajú a čakajú od nich úrodu ap.

404. Čo činí Cirkev pri sväteniach?

Pri sväteniach zasväcuje Cirkev Božej službe osoby alebo veci, a tieto Bohu zasvätené osoby alebo veci odporúča do zvláštnej Božej ochrany.

- a) Svätením Cirkev zasväcuje Božej službe tieto o s o b y : mladíkov, ktorí sa rozhodli pre kňazský stav (tento úkon zasvätenia sa nazýva „udelenie tonsúry“); alebo devy, ktoré sa rozhodli žiť v kláštore (tento úkon nazývame „svätenie mníšok“).
- b) Svätením Cirkev zasväcuje Bohu napr. tieto v e c i : omšové kalichy, bohoslužobné rúcha, kostoly, kaplnky, cintoríny ap. Toto sú tzv. Bohu zasvätené veci a miesta.
- c) Zneuctenie Bohu zasvätených osôb, vecí a miest je hriechom proti prvému Božiemu prikázaniu a nazýva sa „svätokrádež“. (Pozri otázku 183.)

405. Čo nás má pohnúť k tomu, aby sme nábožne užívali sväteniny?

K tomu, aby sme nábožne užívali sväteniny, nás má pohnúť skutočnosť, že aj sväteniny sú prostriedkom Božej milosti.

O MODLITBE

O modlitbe vo všeobecnosti

406. Čo robíme, keď sa modlíme?

Keď sa modlíme, rozprávame sa s Pánom Bohom.

- a) S Pánom Bohom sa rozprávame preto,
1. aby sme ho chválili,
  2. aby sme mu ďakovali za dobrodenia, ktoré nám preukazuje,
  3. aby sme ho prosili o hmotné a duševné dary,
  4. aby sme ho odprosovali za spáchané hriechy.

407. Prečo sa máme modliť?

Modliť sa máme preto,

1. lebo to prikázal Ježiš Kristus;
2. lebo modlitbou získavame Božie požehnanie;
3. lebo modlitbou získavame pomáhajúcu milosť a upevňujeme v sebe posväcujúcu milosť.

- a) Aj modlitba je prostriedok Božej milosti.

408. Ako sa máme modliť?

Modliť sa máme

1. pobožne,
2. pokorne,
3. s dôverou,
4. s odovzdanosťou do Božej vôle.

- a) **P o b o ž n e** sa modlíme vtedy, keď sa modlíme zo srdca, a pritom premáhame roztržitosť.

P o k o r n e sa modlíme vtedy, keď sa modlíme s vedomím svojej slabosti a nehodnosti.

S d ô v e r o u sa modlíme, keď sme presvedčení, že nás Boh vyslyší, ak sa to, o čo prosíme, neprotiví jeho sláve a nášmu spaseniu.

O d o v z d a n e d o B o ž e j v ô l e sa modlíme, ak ponechávame na Boha, aby nám pomohol vtedy a tak, kedy a ako to uzná za dobré.

409. Najmä na aký úmysel sa máme pomodliť?

Modliť sa máme najmä na tento úmysel:

1. za svoje večné spasenie;
2. za rodičov, za duchovných a svetských predstavených;
3. za živých a zosnulých;
4. za priateľov i nepriateľov;
5. za upevnenie a rozšírenie Božieho kráľovstva na zemi.

410. Kedy sa máme modliť?

Modliť sa máme pravidelne každý deň.

- a) Denne sa máme modliť ráno a večer, pred jedlom a po jedle, pred prácou a po práci.
- b) V čase nebezpečenstva a pokušenia sa máme modliť tiež.
- c) V rodinách, pri pobožnostiach a bohoslužbách sa modlietame spoločne.
- d) Cez deň máme častejšie konať tzv. „strelné modlitby“.

Modlitba Pána

411. Ktorá je najkrajšia modlitba?

Najkrajšia modlitba je modlitba Pána alebo „Otčenáš“.

412. Prečo nazývame „Otčenáš“ modlitbou Pána?

„Otčenáš“ nazývame modlitbou Pána preto, lebo túto modlitbu nás naučil Pán Ježiš Kristus.

413. Ako znie modlitba Pána?

Modlitba Pána znie takto:

Otče náš, ktorý si na nebesiach,

(1) posväť sa meno tvoje,

(2) príd' kráľovstvo tvoje,

(3) buď vôľa tvoja ako v nebi, tak i na zemi!

(4) Chlieb náš každodenný daj nám dnes

(5) a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom,

(6) a neuveď nás do pokušenia,

(7) ale zbav nás Zlého.

Amen.

414. Z koľkých častok pozostáva modlitba Pána?

Modlitba Pána pozostáva z oslovenia a siedmich prosieb.

- a) Oslovenie znie takto: „Otče náš, ktorý si na nebesiach“.
- b) V siedmich prosbách žiadame:
  1. aby všetci ľudia poznali, milovali a oslavovali Boha;
  2. aby sa Božie kráľovstvo na zemi rozšírilo a upevnilo v našich dušiach;
  3. aby sme boli ochotní plniť Božiu vôľu a odovzdať sa do nej;
  4. aby nám Boh dal všetko, čo potrebujeme pre prirodzený a nadprirodzený život;
  5. aby nám Boh tak odpustil naše hriechy, ako my odpúšťame tým, čo sa voči nám previnili;
  6. aby Boh odvrátil od nás pokušenia a aby nám v pokušení dal sily nepodľahnúť;
  7. aby nás Boh chránil pred Zlým (satanom), aj pred všetkým terajším, minulým i budúcim zlom (ktorého je satan pôvodcom alebo podnecovateľom), najmä pred hriechom a večným zatratením.

A n j e l s k é   p o z d r a v e n i e

415. Čo sa obyčajne modliame po modlitbe Pána?

Po modlitbe Pána sa obyčajne modliame anjelské pozdravenie, inak „Zdravas’, Mária“.

416. Ako znie anjelské pozdravenie?

Anjelské pozdravenie znie takto:

*Zdravas’, Mária, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života tvojho, Ježiš. Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej.
Amen.*

417. Z koľkých častok pozostáva anjelské pozdravenie?

Anjelské pozdravenie pozostáva z troch častok:

1. z pozdravenia archanjela Gabriela,
  2. z pozdravenia svätej Alžbety,
  3. z cirkevnej prosby.
- a) Archanjel Gabriel pozdravil Pannu Máriu slovami: „Zdravas’, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami.“
  - b) Svätá Alžbeta pozdravila Pannu Máriu slovami: „Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života tvojho.“
  - c) Ostatné slová pridala Kristova Cirkev. Je to prosba, aby Panna Mária orodovala za nás u Boha, kým žijeme na svete, a najmä, keď naša duša bude musieť odísť z tohto sveta.
  - d) Panna Mária je „milosti plná“: od chvíle svojho počatia má v duši posväcujúcu milosť a má ju v takej miere ako žiaden človek a žiaden anjel.

Z b i e r k a m o d l i t i e b

(Odtiaľ sa číslicami neoznačujú otázky, ale jednotlivé modlitby.)

418. Modlitba Pána

Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno tvoje, príd' kráľovstvo tvoje, buď vôľa tvoja ako v nebi, tak i na zemi! Chlieb náš každodenný daj nám dnes a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom, a neved' nás do pokušenia, ale zbav nás Zlého. Amen.

419. Anjelské pozdravenie

Zdravas', Mária, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života tvojho, Ježiš. Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

420. „Anjel Pána“

Anjel Pána zvestoval Panne Márii a ona počala z Ducha Svätého. – Zdravas' Mária...

Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova. – Zdravas', Mária...

A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami. – Zdravas', Mária...

Oroduj za nás, svätá Božia Rodička.

Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

M o d l i m e s a . Bože, z anjelovho zvestovania vieme, že tvoj Syn Ježiš Kristus sa stal človekom. Prosíme ťa, vlej nám do duše svoju milosť, aby nás jeho jeho umučenie a kríž priviedli k slávnemu vzkrieseniu. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

- a) Túto modlitbu sa modlietame, 1. aby sme Bohu ďakovali za vtelenie druhej božskej osoby, 2. aby sme si uctili Pannu Máriu a vyprosili si u Boha jej orodovanie za nás.
- b) „Anjel Pána“ sa nábožní kresťania katolíci modlietajú tri razy denne: na ranné, poludňajšie a večerné zvonenie.

421. Apoštolské vyznanie viery

Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, i v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny, trpel za vlády Poncia Piláta, bol ukrižovaný, umrel a bol pochovaný. Zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych, vystúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca všemohúceho. Odtiaľ príde

súdiť živých i mŕtvych. Verím v Ducha Svätého, v svätú Cirkev katolícku, v spoločenstvo svätých, v odpustenie hriechov, vo vzkriesenie tela a v život večný. Amen.

- a) Apoštolské vyznanie viery nie je modlitba v pravom slova zmysle, ale krátky súhrn zjavených právd. Denne ho odriekame preto, aby sme nezabudli na učenie Ježiša Krista a aby sme vyznali, že veríme v toto učenie.

422. Desatoro Božích prikázaní

1. Ja som Pán, tvoj Boh! Nebudeš mať okrem mňa iných bohov, ktorým by si sa klaňal. – 2. Nevezmeš Božie meno nadarmo. – 3. Pamätaj, že máš svätiť sviatočné dni. – 4. Cti svojho otca svojho a svoju matku. – 5. Nezabiješ. – 6. Nezosmilníš. – 7. Nepokradneš. – 8. Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu. – 9. Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho blížneho. – 10. Nebudeš túžiť po majetku svojho blížneho.

- a) Ani toto nie je modlitba v pravom slova zmysle. Desatoro Božích prikázaní odriekame denne preto, aby sme sa kontrolovali, ako ich zachovávame.

423. Päťoro cirkevných prikázaní

1. Svätiť prikázané sviatky. – 2. V nedeľu a v prikázaný sviatok sviatok sa zúčastniť na celej svätej omši. – 3. Konať skutky kajúcnosti, ako ich určila cirkevná vrchnosť. – 4. Aspoň raz v roku sa vyspovedať a prijať Sviatosť Oltárnu. – 5. Podporovať cirkevné ustanovizne.

U nás sú skutky kajúcnosti nariadené vo forme pôstu a zdržiavania sa mäsitých pokrmov. Cirkevná vrchnosť okrem toho odporúča ako prejav kajúcnosti nekonať svadobné veselie a nezúčastňovať sa na tanečných zábavách od Prvej adventnej nedele do sviatku Narodenia Pána (vrátane) a od Popolcovej stredy do Veľkonočnej nedele (vrátane). – Podporovať cirkevné ustanovizne znamená: starať sa o kostoly, o potreby farnosti, o charitu, o katolícku tlač ap.

424. Sedem sviatostí

1. Krst. – 2. Birmovanie. – 3. Oltárna sviatosť. – 4. Pokánie. – 5. Pomazanie chorých. – 6. Posvätenie kňazstva. – 7. Manželstvo.

- a) Toto nie je modlitba. Sedem sviatostí odriekame preto, aby sme nezabudli na pramene Božej milosti.

425. Chváloslovie

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

426. Ranná modlitba

Srdce svoje k tebe dvíham hneď za rána, Bože môj, ako si ma chránil v noci, tak i cez deň pri mne stoj! Kláním sa ti, milujem ťa, ako dieťa s dôverou; srdce moje len to žiada, čo je milé pred tebou. Daj mi, Bože, cez celý deň hojne svojej milosti, aby som sa hriechu chránil a žil vždy v nevinnosti. Amen.

427. Modlitba pred jedlom

Požehnaj, Bože, nás i tieto dary, ktoré z tvojej štedrosti budeme požívať. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

428. Modlitba po jedle

Ďakujeme ti, všemohúci Bože, za všetky tvoje dobrodenia. Lebo ty žiješ a kraluješ na veky vekov. Amen.

429. Modlitba pred učením

Duchu Svätý, Bože, osviet' mi rozum, povzbud' mi vôľu a posilni mi pamäť, aby som sa naučil všetko, čo budem potrebovať k plneniu svojich povinností a k dosiahntiu večnej blaženosti. Amen.

430. Modlitba po učení

Ďakujem ti, Bože, za všetko, čo som sa dnes naučil. Daj, aby mi to slúžilo k dočasnej i večnej blaženosti. Amen.

431. Modlitba pred prácou

Bože, ty si po páde prarodičov rozhodol, že človek si bude vyhľadávať každodenný chlieb v pote tváre, aby sa neoddával záhaľke, ktorá je prameňom hriechu. Zároveň si však sľúbil, že požehnáš naše práce, ak sa pred tebou pokoríme a budeme ťa prosiť o požehnanie. Daj mi, prosím ťa, potrebnú silu a trpezlivosť, aby som prácu, ktorú mám pred sebou, skončil s dobrým výsledkom, bez nehody tela a duše, na tvoju česť a chválu, na úžitok môj a mojich blízkych. Amen.

442. Modlitba po práci

Požehnaj, Bože, prácu, ktorú som vykonal, a odpusť mi nedostatky, ktorých som sa pri nej dopustil. Mojou odmenou za vykonanú prácu nech je skromné živobytie tu na zemi a večná blaženosť v nebi. Amen.

433. Večerná modlitba

Ďakujem zo srdca, keď nám noc nastáva,
za všetky milosti, ktoré mi Boh dáva.
Čo zlé som spravil, zo srdca ľutujem,
polepšiť život svoj úprimne sľubujem.
Nech mi telo-dušu chráni ruka Pána,
tak si odpočiniem ticho až do rána.
Amen.

434. Modlitba k anjelovi strážcovi

Anjel Boží, strážca môj, vo dne-v noci pri mne stoj. Chráň mi telo pred nehodou, duši pomôž dobrou radou. Amen

435. Modlitba svätého ruženca

Pobozkaj krížik na ruženci, prežehnaj sa a držiac krížik pomodli sa:

Verím v Boha, Otca všemohúceho ...

Na prvé zrnko sa pomodli:

Otče náš ...

Na nasledujúce tri zrnká sa pomodli:

Zdravas', Mária ...

Na každé zrnko raz, a po slove Ježiš pridaj v jednotlivých „Zdravas“ tieto slová:

(v prvom) ktorý nech rozmnožuje našu vieru.

(v druhom) ktorý nech posilňuje našu nádej.

(v treťom) ktorý nech roznečuje našu lásku.

Na piate zrnko sa pomodli:

Otče náš ...

Potom nasleduje päť „desiatkov“, čiže päť razy po desať „Zdravas', Mária“ (celé).
V každom desiatku pridáš po slove „Ježiš“ príslušné „tajomstvo“.

Tajomstvá sú trojaké: „radostné“, „bolestné“ a „slávnostné“.

Tu sú uvedené:

T a j o m s t v á r a d o s t n é :

- (v prvom desiatku) ktorého si, Panna, z Ducha Svätého počala ...
- (v druhom desiatku) ktorého si, Panna, pri návšteve Alžbety v živote nosila ...
- (v treťom desiatku) ktorého si, Panna, v Betleheme porodila ...
- (vo štvrtom desiatku) ktorého si, Panna, v chráme obetovala ...
- (v piatom desiatku) ktorého si, Panna, v chráme našla ...

T a j o m s t v á b o l e s t n é :

- (v prvom desiatku) ktorý sa pre nás krvou potil ...
- (v druhom desiatku) ktorý bol pre nás bičovaný ...
- (v treťom desiatku) ktorý bol pre nás tŕním korunovaný ...
- (vo štvrtom desiatku) ktorý pre nás kríž niesol ...
- (v piatom desiatku) ktorý bol pre nás ukrižovaný ...

T a j o m s t v á s l á v n o s t n é :

- (v prvom desiatku) ktorý slávne vstal z mŕtvych ...
- (v druhom desiatku) ktorý slávne vystúpil na nebesia ...
- (v treťom desiatku) ktorý nám zoslal Ducha Svätého ...
- (vo štvrtom desiatku) ktorý ťa, Panna, vzal do neba ...
- (v piatom desiatku) ktorý ťa, Panna, v nebi korunoval ...

Radostný ruženec sa modliame v Advente, bolestný cez Veľký pôst, slávnostný od Veľkej noci do Adventu. V októbri sa modliame ruženec každý deň spoločne v kostole. Vtedy ho môžeme striedať takto: v pondelok radostný, v utorok bolestný, v stredu slávnostný, vo štvrtok radostný, v piatok bolestný, v sobotu slávnostný, v nedeľu slávnostný.

(Pozn.: V súčasnosti sú dodané aj ružencové Tajomstvá svetla a podľa toho sa aj upravujú ružencové modlitebné dni.)

436. Modlitba pred krížom

Klaniame sa ti, Kriste, a dobrorečíme tebe, lebo si svätým krížom svojim svet vykúpil.

437. Modlitba pred Oltárnou sviatosťou

Buď chválená a velebená, najsvätejšia Sviatosť Oltárna, na veky.
Amen.

438. Modlitba za rodičov

Bože, ty si nám prikázal, aby sme si svojich rodičov ctili, milovali ich a poslúchali ako tvojich zástupcov tu na zemi. Pomôž mi správať sa voči rodičom tak, ako sa správal tvoj vtelený syn, Ježiš, voči svojej matke a voči svojmu pestúnovi. Požehnaj mojich rodičov a odpláť im všetku starostlivosť, ktorú mi preukazujú. Daj, aby som sa s nimi mohol tešiť v tvojej sláve. Amen.

439. Modlitba rodičov za deti

Všemohúci večný Bože, ty chceš byť Otcom všetkých ľudí, preto si nám smrťou svojho vteleného Syna umožnil získať si nadprirodzený život. Odporúčam do tvojej otcovskej starostlivosti svoje deti, ktoré majú skrze mňa prirodzený život, aby si v nich chránil život milosti, ktorý dostali pri krste, keď sa znovuzrodili z vody a z Ducha Svätého. Keby nešťastne upadli do smrteľného hriechu, daj im ducha ľútosti, aby v sviatosti pokánia znova získali nadprirodzený život. Keď tvoj Syn príde súdiť živých i mŕtvych, nech celá naša rodina stojí na strane živých, aby sme naveky oslavovali tvoje milosrdenstvo a radovali sa, že ono na nás nebolo zmarené. Amen

440. Modlitba za zdravie

Dopraj nám, Bože, stáleho zdravia, aby sme s veselou myslou prežívali svoj tuzemský život na tvoju česť a slávu a na spásu svojej duše. Amen.

441. Modlitba za duše v očistci

Odpočinutie večné daj dušiam zosnulých, Pane, a svetlo večné nech im svieti. Nech odpočívajú v pokoji. Amen.

442. Modlitba za pokoj

Bože, od ktorého pochádzajú sväté žiadosti, pravé rady a spravodlivé skutky, daj služobníkom svojim pokoja, ktorého svet dať nemôže, aby aj srdcia naše plneniu prikázaní tvojich boli oddané a po odvrátení nepriateľského strachu i naše časy boli pod tvojou ochranou pokojné. Skrze Krista, Pána nášho. Amen.

443. Modlitba za dažď

Bože, v ktorom žijeme, hýbeme sa i trváme, daj nám príhodného dažďa, aby sme si dostatočne nadobudli potrebnú pomoc a posilnenia,

aby sme sme si potom ochotnejšie mohli vyprosovať večné dary. Skrže Krista, Pána nášho. Amen.

444. Modlitba za jasné počasie

Vyslyš, Pane, naše modlitby, ktorými k tebe voláme, a pokorne prosiacim udeľ jasného povetria, aby sme zase zakúsili z milosrdenstva tvojho pochádzajúce zľutovanie my, ktorí sme spravodlivo za hriechy naše trestaní. Amen.

445. Ďakovná modlitba

Chváľte Pána všetky národy, chváľte ho všetky pokolenia, lebo upevnené je nad nami jeho milosrdenstvo a pravda Pánova zostáva na veky.

Ďakujeme ti, všemohúci večný Bože, za všetky tvoje dobrodenia, ktorý žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

446. Za predstaviteľov štátu

Všemohúci večný Bože, v ktorého rukách je vláda nad všetkým a nad právami národov, zhliadni milostivo na tých, ktorí nás ako vrchnosť spravujú, aby pod ochranou tvojej pravice všade na svete trvala tak neporušiteľnosť náboženstva, ako aj bezpečnosť vlasti. Amen.

447. Modlitba vo výročný deň krstu

Pomôž mi, Bože, plniť sľuby, ktoré v deň môjho krstu urobili za mňa krstní rodičia, aby som sa vládal chrániť pýchy a skutkov, na ktoré ma zvádza diabol, a aby som až do smrti vytrval v kresťansko-katolíckej viere. Amen.

448. Modlitba k birmovke

Pane Ježišu, ty si desiateho dňa po svojom nanebovstúpení poslal svojim veriacim Ducha Svätého, aby v nich upevnil vieru v tvoje učenie a lásku k tebe, aby boli ochotní radšej za teba trpieť, ako ťa zaprieť.

Aj ja prichádzam do veku, keď pokušenia tela, sveta a diabla začnú na mňa silnejšie dorážať. Nechcem ťa v týchto pokušeniach zaprieť ani slovom, ani skutkom, ktorý je v rozpore s tvojím učením. Ale viem, že vlastnými silami ti nedokážem zostať verným. Preto som rád, že mám možnosť prijať sviatosť birmovania. Touto sviatosťou aj mne pošleš Ducha Svätého. On ma posilní, aby som odolával pokušeniam, a keby

som, nedajbože, pokušeniam podľahol, nenechá ma upadnúť do zúfalstva, ale ma poteší nádejou na odpustenie v sviatosti pokánia.

Aby som Duchu Svätému otvoril cestu do svojej duše, očistím si ju pred birmovkou, a tak si zaistím mocný účinok tejto sviatosti. Amen.

449. Modlitby k sviatosti pokánia

Vzývanie Ducha Svätého:

Duchu Svätý, Bože, vyslyš moju pokornú prosbu. Chcem prijať sviatosť pokánia, aby sa mi duša očistila od hriechov. Osviet' mi rozum, aby som si mohol spomenúť, aké hriechy som spáchal, a aby som poznal, aké zlé sú hriechy. Pohni mi vôľu, aby som úprimne ľutoval, že som hriechy spáchal, a aby som si urobil silné predsavzatie chrániť sa v budúcnosti smrteľných hriechov a polepšovať sa vo všedných hriechoch. O toto ťa prosím, Duchu Svätý, skrze Krista, Pána nášho. Amen.

Teraz si spytuj svedomie:

Rozmysli si, kedy si sa posledný raz spovedal: či na Vianoce, či na Veľkú noc, či na konci školského roku, či na začiatku školského roku, či pred mesiacom... Potom rozmýšľaj, aké hriechy si spáchal od poslednej spovede a zapamätaj si ich. Najprv si zorad' smrteľné hriechy, ak si nejaké spáchal, potom hriechy všedné.

Nasleduje ľútosť a silné predsavzatie:

Pane Ježišu Kriste, veľmi mi je ľúto, že som spáchal hriechy, lebo hriechy sú zlé.

Sú zlé preto, lebo ti zapríčinili veľkú bolesť. Ty by si sa nedal mučiť, ani na kríž pribiť, keby ani jeden človek nespáchal hriechy. Teba umučili a pribili na kríž ľudské hriechy; aj moje hriechy. Už vtedy si vedel, aké spácham hriechy, keď si za nás trpel. Je mi ľúto, že som ti spôsobil toľkú bolesť.

Ale hriechy sú zlé aj pre inšie: keby som v nich zomrel, musel by som za ne trpieť aj ja. Keby som zomrel so smrteľným hriechom na duši, musel by som trpieť muky bez konca v pekle. Keby som nemal žiadny smrteľný hriech, musel by som si aj za všedné hriechy vytrpieť ťažký a dlhý trest v očistci. Ľúto mi je, že som hriechy spáchal, lebo som si za ne zaslúžil tvoje tresty.

Bárs' by som nikdy nespáchal žiaden hriech: nezapríčinil by som bolesť tebe a nezaslúžil by som si Božie tresty sebe.

Ale teraz som už rozhodnutý, že nikdy nechcem spáchať smrteľný hriech. Aj vo všedných hriechoch sa chcem polepšovať: budem sa

usilovať, aby som ich mal menej ako doteraz. Som rozhodnutý chrániť sa aj všedných príležitostí, ktoré zvädzajú k hriechu. Pomôž mi, Pane Ježišu, uskutočniť toto moje predsavzatie. Amen.

Spoved'

Vojdeš do spovednice, kľakneš si, prežehnáš sa a povieš:

Spovedám sa zo svojich hriechov, čo som (od malička, od Vianoc, od Veľkej noci, za mesiac...) spáchal.

Mám tieto smrteľné hriechy: ...

Povieš ich a udáš aj počet, koľko razy si ktorý spáchal. Ak nemáš smrteľný hriech, povieš:

Nemám žiadny smrteľný hriech.

Potom povieš:

Mám tieto všedné hriechy: ...

A vyznáš sa z nich. Keď si skončil, dodáš:

Na viac hriechov sa nepamätám.

Kňaz ti uloží pokutu a vyzve ťa, aby si ešte raz vzbudil ľútosť nad hriechmi a aby si ešte raz urobil silné predsavzatie. Urobíš to krátko napr. týmito slovami:

Ľutujem, že som spáchal hriechy, lebo som nimi urazil Pána Boha a zaslúžil som si Božie tresty. – Sľubujem, že sa polepším, nikdy nespácham smrteľný hriech a budem sa chrániť príležitostí k hriechu.

Keď ti kňaz dáva rozhrešenie od hriechov v mene Otca i Syna i Ducha Svätého, prežehnaj sa. Potom pozdrav a vyjdi zo spovednice.

Pokuta (zadosťučinenie)

Kľakni si pred oltárom alebo v lavici a vykonaj si pokutu, ktorú ti kňaz uložil. Potom sa poďakuj Pánu Bohu za odpustenie hriechov:

Pod'akovanie

Ďakujem ti, milosrdný Bože, že si mi skrze kňaza odpustil hriechy. Som veľmi rád, že som sa ich zbavil. Buď mi na pomoci, aby som nestratil posväcujúcu milosť. Anjel Boží, strážca môj, poďakuj aj ty v mojom mene Najsvätejšej Trojici za odpustenie, ktoré som dostal.

Všetci anjeli a svätí v nebi, oslavujte so mnou nesmierne milosrdenstvo Božie. Amen.

450. Modlitby k svätému prijímaniu

Na sväté prijímanie sa najlepšie pripravíš tak, že si pozorne prítomný na svätej omši. Pozorne počúvaj modlitby, ktoré kňaz prednáša Pánu Bohu v mene všetkých prítomných. Modli sa spolu so zhromaždeným Božím ľudom a spolu s ním spievaj nábožné piesne. Po modlitbe „Baránok Boží, ty snímaš hriechy sveta...“ kňaz potichu odrieka prípravnú modlitbu k svätému prijímaniu. Vtedy sa môžeš pomodliť:

Pane Ježišu Kriste, nech mi prijatie Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej neslúži na odsúdenie a zatratenie, ale nech mi pre tvoju dobrotu ochraňuje a uzdravuje dušu i telo. Amen.

Keď ti kňaz pred podaním Oltárnej sviatosti povie „T e l o K r i s t o v o“, odpovedz „A m e n“ a prijmi svätú hostiu. Potom sa vráť na miesto a pomodli sa modlitbu, ktorá nasleduje:

Ďakujem ti, Pane, za milosť, ktorú si mi preukázal. Tvoje telo nech zachová moju dušu pre večný život. Pripočítaj ma mocou tohto svätého prijímania medzi živých, keď prídeš súdiť svet. Toto prosím aj pre svojich rodičov, súrodencov, dobrodincov, priateľov, aj pre tých, ktorí mi niekedy ublížili. Uľav na trápení dušiam v očistci. Prived', ty Dobrý Pastier, medzi svojich baránkov aj tých, ktorí nateraz nepatria do tvojej katolíckej Cirkvi, aby aj oni mohli prijímať tvoje sväté telo. Amen.

451. Modlitba pred prijatím pomazania chorých

Pane Ježišu Kristu, o tvojich apoštoloch čítame v Písme svätom, že keď si ich ešte pred svojím umučením rozoslal na kratší čas ohlasovať tvoje učenie, uzdravili veľa chorých tak, že ich pomazali olejom. (Mk 6, 7–13) Po tvojom nanebovstúpení písal jeden z tvojich apoštolov takto: „Ak je niekto z vás chorý, nech si povolá kňazov Cirkvi, a tí nech sa nad ním modlia a nech ho pomažú olejom v mene Pánovom; modlitba viery zachráni nezdravého, Pán ho pozdvihne a odpustí mu hriechy. (Jak 5, 14–15)

Aj na mňa doľahla choroba, a tiež som sa rozhodol zavolať si kňaza Cirkvi, aby sa nado mnou pomodlil a pomazal ma olejom v tvojom mene.

Ak to nie je v rozpore s tvou vôľou, pozdvihni ma z choroby mocou svätého pomazania: zachráň ma ešte pred smrťou tela, vráť mi stratené zdravie, predĺž mi roky tuzemského života, aby som sa ešte mohol tešiť medzi svojimi. Robím si predsavzatie, že svoj tuzemský život chcem použiť na tvoju česť a slávu a na spásu svojej duše. Pritom však

opakujem tvoje slová, Pane Ježišu: „Otče, nie moja vôľa, ale tvoja nech sa stane.“

Ak sa môj nebeský Otec rozhodol odvolať ma z tohto sveta už teraz, pozdvihni ma, Pane Ježišu, mocou svätého pomazania v tom zmysle, že rozmnožíš vo mne posväcujúcu milosť, že mi dáš trpezlivosť v nesení kríža, že vo mne zmierniš strach pred smrťou, že do mňa vlejješ silnú nádej na dosiahnutie krajšieho a blaženejšieho života, že ma posilníš proti zlému duchu, ktorý sa usiluje chorých vohnať do zúfalstva pri pomyslení na množstvo spáchaných hriechov. Pozdvihni ma mocou svätého pomazania aj v tom zmysle, že mi odpustíš tresty za spáchané hriechy. Ak teda mám zomrieť, nech ma sväté pomazanie akoby vtelí do teba, zomierajúceho na kríži, a nech ma urobí účastným všetkých tých dobrodení, ktoré vyvierajú z tvojej prebolestnej vykupiteľskej smrti. Amen.

452. Modlitba za kňazov

Daj, Bože, svojmu ľudu dostatok kňazov, aby mu hlásali tvoje pravdy, prízvukovali tvoje pravdy, prízvukovali tvoje prikázania, vysluhovali sviatosti a slávili obetu omše svätej. Daj tiež, aby milosť, ktorú dostali pri vysviacke, verne zachovali a s jej pomocou žili takým životom, aby nám slúžili za vzor. Amen.

Poznámka:

Niektoré časti textu sú upravené podľa modernej katechézy a gramatických pravidiel.

